

Bulletin advokacie

Výzva advokátům k navrhování kandidátů do orgánů ČAK • Pozvánka na 3. sympozium NS ČR • Odůvodnění obžaloby bez argumentů obhajoby a rovnost stran • Existuje povinnost informovat spotřebitele o vyřízení reklamace? • Nový zákon o nemocenském pojištění • 2. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2008 •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Mladí právníci světa v Praze (více na str. 6 – 7)

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **impax**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Čisář, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec, JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
JUDr. Václav Mandák, CSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, PhD.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného a balného. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamací při problémech s distribucí se
obracíte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 17. dubna 2009 v nákladu
12 700 výtisků.

Obálka a grafická úprava:
IMPAX, spol. s r. o.

Fotografie na obálce:
Jakub Stadler

Tisk: PBtisk s.r.o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

úvodník

Pavel Pěnkava: **O nezávislosti** 3

aktuality

Výzva advokátům k navrhování kandidátů do orgánů ČAK 4
Konference AIJA o farmaceutickém právu na půdě ČAK
Štěpán Holub 6
Delegace České advokátní komory v Hongkongu
Stanislav Balík, Karel Klíma, Petr Poledník 8
Pozvánka na 3. sympozium Nejvyššího soudu 11
Pozvánka na XVII. Karlovarské právnické dny 12

z právní teorie a praxe

články

shrnutí 18
Odůvodnění obžaloby bez argumentů obhajoby
a rovnost stran Pavel Vantuch 19
Nad některými aspekty závaznosti předběžné otázky
Jaroslav Adam 23
Existuje povinnost informovat spotřebitele
o vyřízení reklamace? Petr Pospíšil 24
K některým otázkám souvisejícím s rozvodem manželství
a opatrovníckým řízením ve světle návrhu nového
civilního kodexu Hana Plátěnková 27
Nový zákon o nemocenském pojištění Ladislav Jouza 30
Několik poznámek ke kontrolám zaměstnanců po dobu
dočasné pracovní neschopnosti Ladislav Kolačkovský 34
Úschova peněžních prostředků advokátem a úrok z nich
Zdeněk Koschin 35

z judikatury

Koncentrace řízení, obecně známé skutečnosti 37
Náhrada škody proti státu – vyčerpání opravných
prostředků 43
Z německé judikatury 47

z odborné literatury

Vladislav David, Pavel Sladký, František Zbořil:
Mezinárodní právo veřejné s kazuistikou (Jan Ondřej) 48
Katarína Chovancová: **International commercial arbitration,**
Medzinárodná obchodná arbitráž (Karel Marek) 49

z advokacie

sloupek Karla Čermáka

Užit si 52

z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 53

Z jednání představenstva ČAK icha 55

z Evropy

Římská deklarace o školení advokátů v Evropě

Markéta Tošnerová 56

informace a zajímavosti

měli byste vědět

2. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže

Právník roku 2008 Lucie Hladká 58

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní

koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 67

Nabídka studijní cesty do Lucemburku 69

Pozvánka na česko-rakouský seminář

v Českých Budějovicích 70

Pozvánka na 1. ročník turnaje ČAK v beach volejbale

BUDWEISER CUP 71

„Evropa na dotek“ – pozvánka na seminář v Lucemburku

a Drážďanech 72

Pozvánka na konopištskou akci „O parohy arcivévodý

Ferdinanda“ 73

Rusalka na Konopišti 74

Pozvánka na 3. ročník golfového turnaje advokátů 74

nakonec

Jak vyžrát na finanční krizi Josef Vejmelka 75

Úvaha téměř ústavněprávní Petr Hajn 79

Kresba Lubomíra Lichého 80

Víte, že... Stanislav Balík 80

Inhaltsverzeichnis 81

Zusammenfassung/Summary 82

Table of Contents 83

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu

Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nekládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- svoji portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

O nezávislosti

Tak nám do zuřící krize ještě padla vláda. S vládou se velmi pravděpodobně změní i ministr spravedlnosti, a to pochopitelně nebude bez vlivu na celou obec právnickou.

Státní zástupci i soudci jistě netrpělivě očekávají, kdo a s jakým náhledem na (ne)závislost justice a personální obsazení vedoucích státních zástupců a soudních funkcionářů nahradí doktora Pospíšila ve funkci. Soudní exekutoři budou zase jistě zvědaví, které z jejich vedení nový ministr asi vybere. Notářů se zřejmě takové detaily jako změna na ministerké sesli zásadním způsobem nedotknou, což je (nejen) pro ně dobře.

Kupodivu stav advokátský má v tomto nejbližší ke svým ctěným kolegům notářům. Ano, můžeme se ptát, zda nás nový ministr oblékne do taláru dříve či později, zda budou obhájci ex offio mezi námi i nadále (v ČR asi jako poslední) přispívat částí své odměny na odstraňování následků povodní či zda budeme opatrovancům ztraceným nebo v cizině zatoulaným poskytovat „procesní“ úkony právní služby s plnou „hmotněprávní“ odpovědností za „odměnu“ 300 Kč brutto. Uvedené *drobnosti* mi ale nikterak nebrání v hrdém konstatování, že politické turbulence nemohou samy o sobě nic změnit na základním atributu naší profese – na nezávislém postavení nás advokátů.

Je skutečně až s podivem, za jak krátkou dobu si Česká advokátní komora vydobyla pevné postavení a prestiž nejen uvnitř našeho státu, ale i mezi ctěnými kolegy ve světě. Právě v kontaktu s advokáty ze zahraničí se opakovaně utvrzují, že není zdaleka samozřejmostí, a to ani v zemích s podstatně déle trvající kontinuitou právního státu a demokracie, aby bylo v platném právu tak systematicky dbáno advokátní nezávislosti a aby jakékoli zásahy do této nezávislosti byly pod kontrolou stavovského orgánu advokátů samých. Je zde tedy něco jiného než proměny politické reprezentace, co by mohlo naši nezávislost ohrozit či oslabit? Asi nepřekvapím, když zde vyslovím přesvědčení, že touto hrozbou může být hlavně my sami – advokáti. Nebezpečí spatřuji ve dvou ohledech.

Prvním z nich by byla, byť i postupná, ztráta povědomí samotných advokátů o tom, co je esencí a smyslem advokacie, tedy o postavení advokáta jakožto univerzál-

ního ochránce zájmů klienta, vždy připraveného je v mezích zákona artikulovat a hájit. Obecně praktikujícímu advokátovi, který často funguje jako lokální ombudsman či psychoterapeut, a někdy i jako právní pojišťovna svých klientů, asi nepřijde na mysl, že by mohl na podstatu svého postavení a poslání advokáta zapomenout. Pokud ale někdo sedí od rána do večera nad rozsáhlými memorandy a syndikovanými smlouvami a při slově klient se mu neodbytně vybaví i příslušný „rate“ či „cap“, pak se u něj optika primárního zájmu o potřeby klienta může snadněji rozostřit. Ať už tedy přicházíme denně do styku s konkrétními klienty z masa a kostí a na soudech tzv. „bydlíme“, nebo pracujeme jako specialisté v rámci týmu, příliš často se s živým klientem nepotkáme a cestu na soud i po letech

praxe dlouze hledáme na mapě, neměli bychom ztratit ze zřetele, že je to právě klient a jeho zájmy, kdo dává smysl naší nezávislosti a kdo je v posledku i jejím nejlepším garantem!

Druhé nebezpečí pro naši nezávislost vidím v možném zneužívání nám daných oprávnění. Advokát v našem státě je obdařen nezávislostí vskutku mimořádnou. Tato nezávislost je opodstatněna účelem advokacie, tedy již zmíněnou ochranou zájmů klienta. Tam, kde jsou dána mimořádná oprávnění, je však pochopitelně více možností i pro jejich zneužití. Základ advokátovy nezávislosti tkví v důvěrnosti jeho vztahu ke klientovi jako osobě často právním vědomím zcela nenadané, a tudíž odsouzené svému právnímu zástupci bezmezně důvěřovat. Toto rozložení sil však jistě není pobídkou k užívání advokacie jakožto generátoru vlastních odměn za právní zastoupení bez ohledu na smysl a účel poskytnuté právní služby, či k jiné formě zneužití našeho výsadního postavení.

Pokud mé obavy o možné oslabení dnes příkladně nezávislé advokacie sdílíte, budete patrně souhlasit se závěrem, že pouze každodenní, upřímný a korektní přístup ke klientům bude z nich nadále činit nejlepší garanty naší nezávislosti.

Mgr. PAVEL PĚNKAVA, advokát v Ostravě

Výzva advokátům

k navrhování kandidátů do představenstva, kontrolní rady a kárné komise pro volby na 5. sněmu České advokátní komory v roce 2009

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dne **16. října letošního roku** se bude v Praze konat 5. sněm České advokátní komory, který je podle zákona o advokacii příslušný zvolit představenstvo, kontrolní radu a kárnou komisi Komory na další volební období.

Podle prozatimního volebního řádu České advokátní komory, schváleného 3. sněmem České advokátní komory, v platném znění (dále jen „volební řád“), jsou oprávněni navrhnout kandidáty do představenstva, kontrolní rady a kárné komise na nové volební období advokáti a orgány Komory.

Představenstvo, které je podle ustanovení čl. 5 volebního řádu povinno sestavit příslušné kandidátní listiny, **vyzývá advokáty k předložení návrhů kandidátů do představenstva, kontrolní rady a kárné komise Komory**, o jejichž volbě bude rozhodovat 5. sněm Komory, a to v souladu s následujícími pravidly, která vyplývají z volebního řádu:

1. Představenstvo je povinno zařadit na kandidátní listinu každého advokáta, kterého navrhne dalších alespoň **50** advokátů, a to za podmínky, že návrh bude obsahovat:
  - a) jméno, příjmení, sídlo a evidenční číslo kandidáta,
  - b) označení, do kterého orgánu Komory je kandidát navrhován,
  - c) jména, příjmení, sídla a evidenční čísla všech advokátů, kteří návrh činí,
  - d) prohlášení kandidáta, že byl s návrhem seznámen a že pro případ svého zvolení souhlasí s výkonem funkce v příslušném orgánu Komory. Toto prohlášení musí být opatřeno úředně ověřeným podpisem kandidáta.
2. Návrh musí být kanceláři Komory doručen nejpozději **do 31. května 2009**.
3. Při předložení návrhů je třeba dbát na to, aby v den volby, tj. v den konání 5. sněmu Komory, nebránila zvolení kandidáta skutečnost, že kandidát má pozastaven výkon advokacie [§ 9a odst. 1 písm. d) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů]; pokud by tomu tak bylo, volba by nebyla platná.

Za představenstvo České advokátní komory

JUDr. VLADIMÍR JIROUSEK v. r.
předseda České advokátní komory

MASTER YOUR GLOBAL COMPETITIVE STANDING.

“Legal employers place a high premium on graduates with international commercial law skills.”
Dr. Athanassios Pantazopoulos, LL.M. PhD – Program Director

Master in International and Commercial Law **LLM**

- Practice International Law within your home jurisdiction
- Focus on the law and legal framework governing the international community
- Understand the legal issues surrounding international trade and global markets
- Improve your global career options
- Earn an internationally recognized Degree awarded by the University of Greenwich

EDUCATING TOMORROW'S LEADERS

University of New York in Prague

Admissions office, Legerova 72, 120 00 Prague 2, Czech Republic, Telephone: +420 224 221 261/281, Fax: +420 224 221 247
Email: admission@unyp.cz www.unyp.cz

CODEXIS® ADVOKACIE
PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

- ♦ **jedinečný evropský
právní informační systém**
- ♦ **vyvíjen ve spolupráci
s Českou advokátní komorou pro Vás**

Společnost ATLAS consulting má tu čest
být partnerem XVII. Ročníku Karlovarských právnických dnů.
Zveme Vás k hlasování o nejlepší právní časopis
PRESTIŽNÍ CENA a nejvýznamnější judikát **POCTA JUDIKÁTU**.

více na www.atlasconsulting.cz

www.codexisadvokacie.cz
klientske.centrum@atlasconsulting.cz

Konference **AIJA** o farmaceutickém právu na půdě ČAK

V pátek 13. března 2009 na půdě České advokátní komory zahájil její místopředseda Martin Vychopeň první mezinárodní konferenci na téma **farmaceutického práva**, kterou ve spolupráci s ČAK pořádala **Mezinárodní asociace mladých právníků (AIJA)** s podporou kanceláře advokátky Bohumily Holubové. Do paláce Dunaj dorazilo přes 50 účastníků z dvaceti zemí. Témata, zabývající se léčivý a souvisejícími právními problémy, byla rozdělena do šesti pracovních bloků, které proběhly během pátku a soboty.

První blok se dotýkal **různých aspektů zákonů o léčivech**. Přehled problémů z pohledu praxe, které musí farmaceutické společnosti řešit, představil Pavol Mazan ze společnosti Wyeth. Následovala přednáška **o omezeních v reklamě na léčiva** a přednášky **o právní regulaci užívání lidských tkání a jejich náhražek**.

Následující dva bloky se zabývaly **právem duševního vlastnictví**, a zvláště pak patentovou ochranou. Sune Larsen z Operační skupiny pro šetření ve farmaceutickém odvětví z Evropské komise prezentoval zjištění obsažená v předběžné zprávě sektorového šetření. Mezi akcentované body patřily obavy Komise z pokusů vlastníků patentů prodlužovat délku patentové ochrany nad existující právní rámec. K tomuto tématu se vyjadřovali i další přednášející, kteří nastíhli možnosti, které dovoluje

právní úprava ve státech EU, ve Spojených státech a na Středním východě. Dalšími otázkami diskutovanými v této části byly **právní úpravy prodeje a distribuce léčiv**. Posluchače zaujaly v těchto blocích také **otázky paralelního prodeje a prodeje léčiv přes internet**.

Čtvrtý, tedy poslední páteční blok, pokrýval **témata hospodářské soutěže**. Otázky kritiky sektorového šetření Komise z pohledu soutěžního práva se ukázaly být mnohem složitější, než se čekalo, neboť předběžná zpráva Komise se soutěžním právem zabývá jen velmi okrajově.

Přednášející se zabývali judikaturou Evropského soudního dvora s dopadem na paralelní prodej. V této části nechyběly ani přehledy nedávných akvizic ve farmaceutickém průmyslu.

V sobotu ráno pokračovala konference **aktuálními problémy v zemích střední a východní Evropy**. Mezi přednášejícími z České republiky nechyběli advokát a farmaceut Vladimír Bíba a právník Ondřej Dostál. Ti se zaměřili zejména na určování cen a způsoby úhrady léčiv v regionu. Přednáška Michaly Blažkové z Občanského sdružení pacientů s idiopatickými střevními záněty navodila zajímavou diskusi o křehkém vztahu mezi farmaceutickým průmyslem a organizacemi pacientů.

V posledním bloku se účastníci zabývali **občansko-právní a trestní odpovědností v jednotlivých zemích**, které

THE ONLY GLOBAL ASSOCIATION OF YOUNG LAWYERS

mohou vznikat při produkci, prodeji nebo předepisování léčiv. Účastníci při této příležitosti živě diskutovali o dovozeném rozsahu poskytování nejrůznějších pozorností pro lékaře, od firemních propisek po pozvání na semináře konané v exotických destinacích.

Závěrem se účastníci spontánně shodli, že v rámci AIJA vytvoří stabilní mezinárodní pracovní skupinu právníků z celého světa, kteří se zabývají farmaceutickým právem. S ohledem na globální dosah farmaceutického průmyslu se to jeví jako logická reakce právníků, kteří chtějí poskytovat kvalitní poradenství v této oblasti.

CO JE TO AIJA?

AIJA se samozřejmě nezabývá jen farmaceutickým právem. AIJA je zkratkou francouzského názvu **Association Internationale des Jeunes Avocats**, který se do češtiny překládá jako **Mezinárodní asociace mladých právníků**. Tato mezinárodní organizace, která byla založena v roce 1962, má v současné době více než čtyři tisíce členů z řad mladých právníků a advokátů z celého světa. Oficiálními jazyky organizace jsou sice angličtina a francouzština, ale v poslední době probíhá většina komunikace pouze v angličtině.

Podmínkou pro členství v asociaci je kromě úplného právníkého vzdělání věk pod 45 let. Členství je vhodné pro každého českého koncipienta či advokáta, který má zájem využívat výhod mezinárodní sítě podobně smýšlejících mladých právníků. V neformálním prostředí každý najde příležitost seznámit se s mnoha kolegy z cizích zemí a získat tak cenné kontakty a zkušenosti pro budování a chod vlastní advokátní praxe. Hlavní těžiště činnosti AIJA spočívá ve vzájemné výměně praktických osobních zkušeností a *know-how*, a to jak na formální, tak i neformální úrovni.

Své zkušenosti si členové mohou předávat v rámci odborných komisí zaměřených především na obory soukromého práva. V rámci AIJA existuje více než 20 stálých pracovních komisí.

Více informací naleznete na stránkách aija.org.

POZNEJTE AIJA V SRPNU V BUDAPEŠTI

V srpnu 2009 proběhne výroční kongres AIJA v hlavním městě Maďarska. Ideální příležitost, jak poznat všechny výhody mezinárodní organizace, je tak téměř za humny. Maďarští kolegové, kteří jsou prvními organizátory kongresu AIJA z bývalého východního bloku, by rádi ukázali typickou východoevropskou pohostinnost spojenou s „AIJA spirit“ a všem slibují, že nebudou zklamáni.

Na kongresu má být zhruba 600 právníků z celého světa se zaměřením na soukromé právo. Nabízí se 40 hodin bohatého akademického programu vedeného profesionály z příslušné oblasti práva i externími přednášejícími. V přestávkách můžete budovat efektivní a přátelskou profesionální síť kontaktů s celým světem.

V dopoledních hodinách budou probíhat pracovní setkání zaměřená na prostudování reálných případů s panelem odborníků anebo fiktivních modelových případů, zatímco odpoledne budou k dispozici workshopy, kde účastníci budou debatovat o vysoce specializovaných aktuálních právních tématech. Vědecký program bude též zahrnovat jednodenní seminář o mezinárodní arbitráži

vedený mezinárodně uznávanými přednášejícími. Zájemce o dění v ostatních advokátních komorách zaujmou workshopy, které se budou zabývat postavením a problémy mladých právníků.

Místem konání kongresu je hotel Marriott v samém centru Budapešti, na korzu mezi Alžbětíným a Řetězovým mostem. Všechny pokoje byly nedávno zrenovovány a nabízejí strhující pohled na řeku Dunaj s Královským hradem a Citadelu na historickém vrchu Gellért. Tento hotel je tak pro delegáty ideálním místem pro pobyt v Budapešti.

Co se společenského programu týče, uvítací večer bude pořádán v tanečním sále a na terase hotelu Marriott na pravém břehu řeky s výhledem na velkolepý Budínský hrad. Tato příležitost vám umožní setkávat se a vyměňovat si vzpomínky či první dojmy v příjemné atmosféře. Pro zjednodušení networkingu bude vymezen zvláštní „roh“ pro nováčky v organizaci AIJA. Nikdo se tak nemusí bát, že by na kongresu zůstal osamocen. Slavnostní zahájení proběhne druhý den v hale Horní sněmovny Parlamentu, tedy v nejúchvatnější a nejprestižnější historické budově Budapešti. Po zahájení se účastníci odeberou na loď Europa, kde stráví nezapomenutelnou noc na palubě s výhledem na nádherné scenérie nočního města.

Ve čtvrtek večer přijde čas pro „home hospitality“, tradiční část každého AIJA kongresu, kdy místní právníci otevrou své domovy delegátům AIJA a pozvou je na večeri. Závěrečná galavečeře v sobotu bude pojata nostalgicky na téma dvacátých let a pořádána v industriální budově Muzea lokomotiv a vlaků, která dříve sloužila jako seřazovací nádraží.

Na kongresu v Budapešti máte ideální příležitost k rozvinutí své současné či budoucí advokátní praxe v mezinárodním rozsahu. Více ke kongresu naleznete na aijabadapest2009.org.

✦ Mgr. ŠTĚPÁN HOLUB, advokát v Praze
a národní zástupce AIJA pro ČR
✦ Foto JAKUB STADLER

Delegace České advokátní komory v Hongkongu

Ve dnech 10. – 15. ledna 2009 navštívila šestadvacetičlenná delegace České advokátní komory v čele s předsdou Vladimírem Jirouskem Hongkong.

Cílem cesty bylo prohloubení spolupráce mezi českými a hongkongskými kolegy, zahájené podpisem memoranda o porozumění a návštěvou hongkongské delegace v Praze, účast při Zahájení soudního roku 2009 a návštěva významných hongkongských institucí.

Program byl velmi bohatý a přínosný.

Záhy po příletu se delegace účastnila pracovního setkání s členy hongkongské Law Society, tedy s místními solicitory. Byly diskutovány otázky realizace modelu „jeden stát – dva systémy“ a vazby mezi Hongkongem a ČR. Setkání se zúčastnil i český konzul v Hongkongu Rudolf Hykl, jedním z referentů byl i předseda Zájmové skupiny pro Českou republiku Fred Kan. Zajímavý byl i referát Elaine Y. L. Ho o zakládání firem v Hongkongu a možnostech jejich podnikání v ČR a o významu místního rozhodčího soudu (Hong Kong International Arbitration Centre).

Ceremoniál Zahájení soudního roku 2009 (Opening of the Legal Year) proběhl odpoledne 12. ledna 2009 v hongkongské radnici. Slavnostní část nesla stopy britské tradice. Představitelé justice a advokacie v ta-

Zástupci všech hongkongských soudů, barristerů a solicitorů při slavnostním Zahájení soudního roku 2009.

lárech a parukách, vojenská přehlídka, kterou provedl ministr spravedlnosti (Chief Justice), dokonce i orchestr hongkongských dudáků...

V rámci slavnostních projevů promluvil Chief Justice Andrew Li, předseda Law Society Lester G. Huang a předseda Komory barristerů (Hong Kong Bar Association) Rimsy Yuen. Hlavním tématem byla reforma justice, další činnost porot, mediace a rozhodčí řízení.

Část delegace se účastnila následné slavnostní recepce, další skupina pak recepce, kterou hostil britský generální konzul společně s předsdou Law Society of England and Wales Paulem Marshem.

Z Hongkongu jsme přivezli kontakty na hongkongské solicitory i advokáty mající oprávnění poskytovat právní služby jako advokáti v Číně. Rádi se s vámi o tyto kontaktní údaje podělíme. V případě zájmu prosím neváhejte kontaktovat vedoucí odboru mezinárodních vztahů ČAK Markétu Tošnerovou (tosnerova@cak.cz).

toš

Slavnostní průvod před hongkongskou radnicí při Zahájení soudního roku.

Největší sedící socha Buddhy na světě v Lantau.

Předseda ČAK Vladimír Jirousek diskutoval následující den s předsedy advokátních komor například o možnostech a podmínkách působení zahraničních advokátů v jednotlivých zúčastněných zemích, členové delegace navštívili vybrané kanceláře hongkongských barristerů a solicitorů.

Při pracovním obědě byl téhož dne hlavním řečníkem ředitel Hongkongské ekonomické a obchodní komory Stephen Wong, který se zabýval obchodováním se zeměmi střední a východní Evropy.

Delegace navštívila dále Nezávislou protikorupční komisi (Independent Commission Against Corruption), Vrchní soud (High Court) a Komoru barristerů, kde předseda ČAK Vladimír Jirousek referoval o možnostech konkrétních forem spolupráce obou komor, eventuálně právnických fakult a justičních orgánů.

Předsedové zúčastněných delegací, kteří přijeli do Hongkongu ze tří kontinentů – z České republiky, Japonska, Koreje, Austrálie, Macau, Nizozemí, Anglie, Singapuru a Malajsie.

kong 1. 7. 1998, kdy byl připojen k Čínské republice, a jeho právní systém je založen tzv. základním zákonem („Basic Law“). Původně součástí Velké Británie je takto nyní „zvláštním administrativním regionem“ Čínské republiky, přičemž si zachovává (na 50 let od roku 1997) autonomii politickou a kapitálově obchodní. V praxi to znamená, že na jedné straně sice není zřetelný legislativní diktát metropole (Peking – ČLR), ale politický systém je

Součástí cesty byly i návštěvy Shenzhenu (delegaci vedl předseda ČAK Vladimír Jirousek) a justičních a advokátních institucí v Macau (delegaci vedl místopředseda ČAK Petr Poledník).

Část účastníků měla možnost účastnit se i odvolacího jednání u Vrchního soudu v pracovně-právní věci o zaplacení motivační odměny.

Návštěvu Hongkongu účastníci spojili i s poznáváním místních zajímavostí a pamětihodností. Z těch lze doporučit zejména výhled na město z vrcholu Victoria Peak, návštěvu některého z buddhistických chrámů, anglikánské a katolické katedrály, prohlídku Muzea historie Hongkongu ve čtvrti Kowloon, jízdu la-

novkou s výhledem na moderní letiště k monumentální soše Buddy a přilehlému klášteru, návštěvu rybářského přístavu Aberdeen či pouhou jízdu patrovou tramvají nebo procházku městem, které je dokonalou směsicí životních stylů a kultur.

Pro advokátní zkušenost, a vůbec z právního hlediska je velice zajímavé a důležité, že v Hongkongu se v současné době prolínají dvě právní kultury. Nový ústavní základ získal Hong-

Proč neprosadit k talárům i paruky?

výrazně profilován obchodně-podnikatelským kapitálem a tzv. business lobby, a to při (zřejmě záměrné) neexistenci pluralitního politického systému. Nezávislá soudní soustava a současně i tradiční advokátní činnost „barristerů“, resp. „solicitorů“ je však dle poznatků účastníků delegace českých advokátů zcela typická a fungující podle vzoru původní metropole, tedy Londýna, čili je tradiční. S tím souvisí pak i ta skutečnost, že právní systém „Common Law“ v nynějším Hongkongu pokračuje a soudní a advokátní činnost je tak profilována především precedenční soudcovskou tvorbou práva, a tudíž i tomu odpovídající kreativitou advokátů (tak, jak ji v zásadě známe z anglického justičního prostředí).

Závěrem zbývá poděkovat kolegyním z odboru mezinárodních vztahů, konkrétně Markétě Tošnerové a Lence Vobořilové, které cestu na ČAK organizačně zajistily, a také tlumočnici Simoně Sternové za prvotřídní tlumočnické služby.

❖ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK, doc. JUDr. KAREL KLÍMA, CSc.,
JUDr. PETR POLEDNÍK

❖ Foto JUDr. JIŘÍ NOVÁK ml.

Jednání v Shenzhenu.

Nejvyšší soud ČESKÉ REPUBLIKY

pořádá pod záštitou předsedkyně JUDr. Ivy Brožové
3. odborné sympozium na téma

„Náhrada škody a s ní související otázky v judikatuře Nejvyššího soudu“

Účelem sympozia je získat zpětnou vazbu právní praxe a teorie ohledně judikatury Nejvyššího soudu České republiky, která se týká následujících tematických okruhů soukromého práva:

- Náhrada škody z porušení smluvních povinností (okruh 1),
- Náhrada škody z porušení mimosmluvních povinností (okruh 2), a
- Smluvní pokuta, úrok z prodlení a další související otázky (okruh 3).

NS tímto vyzývá praktikující právníky a členy akademické obce (včetně studentů práv), kteří mají zájem vyjádřit stanoviska k judikátům NS, vydaným ve výše uvedených právních oblastech v období posledních 48 měsíců, aby **do 27. května 2009** (včetně) zaslali na e-mailovou adresu symposium@nsoud.cz své písemné příspěvky v následující formě a struktuře:

Formát dokumentu: doc nebo pdf

Délka dokumentu: nejvýše 3 strany A4

Struktura dokumentu: dle přiloženého předepsaného formátu

Autoři vybraných příspěvků budou **do 2. června 2009** (včetně) pozváni, aby své příspěvky prezentovali na veřejném slyšení, které se bude konat **dne 9. června 2009 od 10:15 do 15:45 hod.** v budově **Nejvyššího soudu ČR, Burešova 20, Brno.**

Za Nejvyšší soud účast na sympoziu předběžně přislíbili:

JUDr. Petr Vojteck, člen senátu č. 25

JUDr. Robert Waltr, člen senátu č. 25

JUDr. Zdeněk Des, člen senátu č. 23

JUDr. Jan Hušek, člen senátu č. 23

JUDr. Zdeněk Krčmář, člen senátu č. 29

JUDr. František Faldyna, CSc., člen senátu č. 32

Srdečně zveme k pasivní účasti i vás, kteří nezašlete písemný příspěvek – pokud se **do 5. června 2009** včetně zaregistrujete na registrace@nsoud.cz uvedením údajů: jméno, příjmení, instituce, telefonický a e-mailový kontakt.

Další informace jsou k dispozici na internetových stránkách sympozia www.nsoud.cz/tretisymposium.htm.

Nejvyšší soud ČR si vyhrazuje právo změnit místo anebo termín sympozia, jakož i upustit od konání sympozia. Předkladatelé příspěvků ani účastníci sympozia nebudou mít žádný nárok na úhradu nákladů s tím spojených.

FORMÁT PŘÍSPĚVKU

Tematický okruh:	Uveďte číslo tematického okruhu, do něž vámi komentované rozhodnutí spadá (případně více okruhů, pokud se předmět rozhodnutí týká více tematických okruhů).
Autor příspěvku:	Vedle jména a příjmení uveďte: název instituce, v níž působíte, svou e-mailovou adresu a telefonické spojení. Je-li autorů více, uveďte totéž ohledně všech.
Spisová značka a datum:	Uveďte spisovou značku a datum rozhodnutí, k němuž se váš příspěvek vztahuje.
Právní věta:	Uveďte právní větu, k níž se váš příspěvek vztahuje, případně ji z rozhodnutí vyabstrahujte.
Stručné stanovisko:	Jednou větou uveďte, zda s rozhodnutím souhlasíte, souhlasíte s výhradami, či nesouhlasíte.
Skutkové okolnosti:	Popište stručně skutkové okolnosti tak, jak vyplývají z komentovaného rozhodnutí, resp. předpoklady, které je třeba učinit, jelikož některé skutkové okolnosti nejsou v rozhodnutí popsány.
Dotčená ustanovení:	Vyjmenujte stručně ustanovení právních předpisů, jichž se právní věta týká.
Podrobné stanovisko:	Podejte stručně své právní stanovisko k rozhodnutí. Pokud s ním souhlasíte, vysvětlete stručně proč. Pokud s ním nesouhlasíte, vysvětlete stručně proč a uveďte, jak měl být spor podle vašeho názoru rozhodnut.
Datum příspěvku:	Uveďte datum odeslání příspěvku.

Pokud ve svém příspěvku citujete jiná díla či pokud z nich v podstatném rozsahu vycházíte, označte je plnou citací dle usance (autor, název, publikace/nakladatel, místo, vnočení).

Odesláním tohoto příspěvku:

- prohlašujete, že osoba/osoby, uvedené v poli Autor, jsou výhradními autory tohoto příspěvku,
- souhlasíte s tím, aby váš příspěvek byl bez nároku na odměnu uveřejněn v elektronickém či tištěném sborníku sympozia, a
- souhlasíte s tím, aby údaje, uvedené v poli Autor (s výjimkou telefonického spojení a e-mailové adresy), byly v souvislosti se sympoziem a v písemnostech či jiných dokumentech s ním souvisejících zveřejněny.

Karlovarské právnícké dny – Karlsbader Juristentage

- Společnost českých, německých, slovenských a rakouských právníků a Česká advokátní komora, Německá advokátní komora, Slovenská advokátní komora, FOWI Vídeň a IFS Wiesbaden

pořádají konferenci

XVII. Karlovarské právnícké dny

4. 6. – 6. 6. 2009

(hotel Thermal Karlovy Vary)

Program konference:

Čtvrtek 4. 6. 2009

Insolvence fyzických osob, podnikatelů i nepodnikatelů

prof. Dr. Olga Ovečková, *Ústav štátu a práva Slovenskej akadémie vied, Bratislava*
JUDr. Tomáš Richter, LL.M., Ph.D., *advokát, Clifford Chance, PF MU Brno*
Dr. Iva Hirscht-Tlapak, *předsedkyně senátu Obchodního soudu, Vídeň*

K aktuální otázkám a judikatuře NS ČR k insolvenční

JUDr. Zdeněk Krčmář, *předseda senátu NS ČR*
(Dotazy předem písemně.)

K odpovědnosti advokátů v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu v SRN

Dr. Gero Fischer, *předseda senátu NS SRN v. v.*

K trestněprávní odpovědnosti advokátů v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu ČR

JUDr. František Půry, *předseda senátu NS ČR*

Corporate Governance a jeho význam v mezinárodní ekonomické kriminalitě

Dr. Martin Schlammer, *advokát, Mnichov*

Soudcovská tvorba - napětí vně i uvnitř „interpretova“ světa, zvláště nevyjasněné otázky paralelního působení vnitrostátního, evropského a mezinárodního práva, aneb mezi hermeneutikou a bermudským trojúhelníkem

prof. Dr. Pavel Holländer, DrSc., *Ústavní soud ČR*

Diskuse ke konkrétním soudním rozhodnutím, v nichž soudy dotvářejí právo v oblasti klasických právních institutů

prof. Dr. Josef Bejček, *PF MU, Brno*
JUDr. Robert Pelikán, *advokát, Praha*
JUDr. Petr Čech, *PF UK, Praha, a další*

Workshop - soudní uplatnění pohledů za dlužníky v SRN a Rakousku včetně insolvenčního řízení a exekuce

JUDr. Ivana Bučková, *advokátka, Vídeň*
Dr. Iva Hirsch-Tlapak, *Vrchní soud, Vídeň*
Eduard Graf von Westphalen, *advokát v Mnichově a prezident společnosti Karlovarských právníckých dnů*

Pátek 5. 6. 2009

Důsledky finanční krize a dopady jejího řešení a prevence v požadavcích na veřejnoprávní regulaci soukromoprávních vztahů, k otázkám autonomie vůle a smluvní volnosti, požadavek na odpovědnost státu (EU) za provádění kontroly na základě veřejnoprávních předpisů

prof. Dr. Jan Švejnar, *University of Michigan, CERGE-EI Praha*

K návrhu Směrnice Parlamentu a Rady EU o spotřebitelských právech

prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen, *advokát v Kolíně a místopředseda Německé advokátní komory*

K vývoji mezinárodního práva soukromého (Nařízení č. 593/2008 ES - o právu rozhodném ve smluvních vztazích „Řím I.“) Nařízení č. 864/2007 - o právu rozhodném v mimosmluvních vztazích „Řím II“, nařízení č. 44/2001 ES o pravomoci, uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních vztazích „Brusel I“)

doc. Dr. Martin Gebauer, *Univerzita v Heidelbergu*

Ochrana spotřebitelů a obětí dopravních nehod ve světle výše uvedených nařízení „Řím I“, „Řím II“ a „Brusel I“

prof. Dr. Ansgar Staudinger, *Univerzita v Heidelbergu*

Generální advokát - význam a role v činnosti před Soudním dvorem ES

prof. JUDr. Jan Mazák, *Generální advokát, Evropský soudní dvůr v Lucemburku*

K návrhu zásad evropského smluvního práva a společný referenční rámec Evropského smluvního práva

prof. Dr. Irena Pelikánová, *Evropský soudní dvůr v Lucemburku, PF UK Praha*

Návrh českého občanského zákoníku: spoj a střety tuzemských právních tradic a inspirací mezinárodním okolím

prof. Dr. Karel Eliáš, *PF ZU Plzeň*

Evropské právo obchodních společností

prof. Dr. Peter Doralt, *FÖWI, Vídeň*
prof. Dr. Jan Dědič, *VŠE Praha*

Sobota 6. 6. 2009

Náhrada škody ze soutěžněprávních deliktů (i ve světle Nařízení „Řím II“)

JUDr. Jindřiška Munková, *advokátka z Prahy – AK Munková, Zoufalý a partneři, PF UK Praha*

Nekalá soutěž a možnost jejího postihu podle platné právní úpravy a za účinnosti nového trestního zákoníku

prof. Dr. Pavel Šámal, Ph.D., *NS ČR a PF UK Praha*

Odpovědnost internetových ISP

JUDr. Radim Polčák, Ph.D., *PF MU Brno*

Převod vlastnictví k nemovitostem - bytovým jednotkám před vznikem existence předmětu koupě, resp. před nabytím vlastnictví prodávajícím

Mgr. Robert Pelikán, *advokát, Praha*

Program konference též na www.kjt.cz, kde najdete i **přihlášku na konferenci**.

Na slavnostní recepci dne 5. 6. 2009 bude udělena Autorská cena za nejlepší právníckou publikaci, dále cena za nejlepší právnícký časopis a Pocta judikátu za roky 2007 a 2008.

Podílejte se výběru nejlepšího právníckého časopisu a judikátu vyplněním interaktivního anketního lístku na www.kjt.cz, nebo vyplňte anketní lístek v Bulletinu advokacie a zašlete jej na adresu:

KJT, Národní 10, 110 00 Praha 1!

Společnost německých, českých, slovenských a rakouských právníků
KARLOVARSKÉ PRÁVNICKÉ DNY

ANKETNÍ LÍSTEK

PRESTÍŽNÍ CENA pro nejlepší právní časopis
v České republice a ve Slovenské republice za období 2007 až 2008

1	časopis	vydavatel		sledují*		úroveň**	
						odborná	informační
	Ad notam	Notářská komora ČR ve spolupráci s C. H. Beck Praha	ČR				
2	Ars notaria	Notářská komora SR	SR				
3	Bulletin advokacie	Česká advokátní komora	ČR				
4	Bulletin slovenskej advokácie	Slovenská advokátska komora	SR				
5	Časopis pro právní vědu a praxi	Masarykova univerzita Brno	ČR				
6	Jurisprudence	ASPI, a. s.	ČR				
7	Justičná revue	Min. spravodlivosti SR	SR				
8	Kriminalistika	MV ČR, odb. prevence kriminality	ČR				
9	Notitiae ex Academia	Poradca podnikateľa,	SR				
	Bratislavensi Iurisprudentiae	Bratislavská vysoká škola práva					
10	Obchodné právo	EPOS	SR				
11	Obchodní právo	Prospektrum	ČR				
12	Právní fórum	ASPI, a. s.	ČR				
13	Právní rádce	Hospodářské noviny – Economica	ČR				
14	Právní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR				
15	Právní zpravodaj	C. H. Beck Praha	ČR				
16	Právník	Ústav státu a práva AV ČR	ČR				
17	Právní obzor	Ústav státu a práva AV SR	SR				
18	Právo a rodina	LINDE nakladatelství	ČR				
19	Právo pro podnikání a zaměstnání	LexisNexis CZ	ČR				
20	Revue církevního práva	Společnost pro církevní právo	ČR				
21	Soudní rozhledy	C. H. Beck Praha	ČR				
22	Správní právo	Ministerstvo vnitra ČR	ČR				
23	Státní zastupitelství	LexisNexis CZ	ČR				
24	Trestněprávní revue	C. H. Beck Praha	ČR				
25	Trestní právo	LexisNexis CZ	ČR				
26	Zo súdnej praxe	Iura Edition	SR				

* Sledovanost hodnotte v rozmezí bodů 5 - 1, (5) = pravidelně sleduji - odebírám (1) = nečtu - znám (0) = neznám

** Odb. a inf. úroveň hodnotte v rozmezí bodů 5 - 1 (5 je maximum), hodnocení pouze jednoho časopisu je neplatné.

POČTA ZA NEJLEPŠÍ JUDIKÁT

V oblasti české judikatury za období 2007-2008 doporučuji pro významný přínos právní praxi a teorii k ocenění:

JUDIKÁT: soud: _____ sp. zn. _____ ze dne _____ publikovaný v: _____

důvod: _____

Jméno, příjmení, titul hlasujícího: _____ Profese: _____

Adresa: _____ Tel./Fax _____ Podpis: _____

Anketní lístek zašlete do 1. 6. 2009 na adresu KJT, Národní 10, 110 00 Praha 1. Anketní lístky odeslané do 1. 6. 2009 budou slosovány. Věcné ceny představují odborné publikace a předplatné časopisů věnovaných nakladatelstvími a redakcemi apod.

Anketní lístek

soutěže

o nejlepší

právnícký časopis

XVII. Karlovarských

právníckých dnů

RYCHLÁ PŮJČKA

Banka inspirovaná klienty

Máte právo na úvěr podle Vašich potřeb

Jsme banka inspirovaná klienty a nasloucháme Vaším potřebám.

PROTO JSME NYNÍ PŘIPRAVILI ZVÝHODNĚNÉ ÚVĚRY SPECIÁLNĚ PRO ADVOKÁTY:

- Zvýhodněná úroková sazba **8,9 % p. a.**
- Úvěr 20 000 až 300 000 Kč bez ručitele
- Vyřízení půjčky bez poplatku
- Navíc zdarma pojištění schopnosti splácet

Přijďte se dozvědět více na kteroukoliv pobočku Raiffeisenbank nebo volejte infolinku 841 841 841.

Příklady výše měsíčních splátek podle doby splatnosti

výše půjčky	doba splatnosti			
	2 roky	3 roky	4 roky	5 let
50 000 Kč	2 282 Kč	1 588 Kč	1 242 Kč	1 036 Kč
100 000 Kč	4 564 Kč	3 176 Kč	2 484 Kč	2 071 Kč
200 000 Kč	9 128 Kč	6 351 Kč	4 968 Kč	4 142 Kč
300 000 Kč	13 692 Kč	9 526 Kč	7 452 Kč	6 213 Kč*

*RPSN od 10,0 %

www.rb.cz

WE UNDERSTAND YOUR BUSINESS

TACOMA

Trustové služby TACOMA

- Ready-made společnosti
- Zahraniční společnosti
- Poskytnutí sídla společnosti
- Poskytnutí statutárních orgánů
- Likvidace společností
- Správa obsahu sbírky listin
- Zakládání obchodních společností a změny v obchodním rejstříku

Slevy až 30% na koupi společností s ručením omezeným z roku 2007.
Časově limitovaná nabídka.

z právní teorie a praxe

Články

Odůvodnění obžaloby bez argumentů obhajoby a rovnost stran	19
Nad některými aspekty závaznosti předběžné otázky	23
Existuje povinnost informovat spotřebitele o vyřízení reklamace?	24
K některým otázkám souvisejícím s rozvodem manželství a opatrovnickým řízením ve světle návrhu nového civilního kodexu	27
Nový zákon o nemocenském pojištění.....	30
Několik poznámek ke kontrolám zaměstnanců po dobu dočasné pracovní neschopnosti	34
Úschova peněžních prostředků advokátem a úrok z nich.....	35
Z judikatury	37 – 47
Z odborné literatury.....	48 – 50

Shrnutí

Pavel Vantuch: **Odůvodnění obžaloby bez argumentů obhajoby a rovnost stran**

Z § 177 písm. d) trestního řádu neplyne státnímu zástupci povinnost uvést v obžalobě argumenty obhajoby a vypořádat se s nimi. Článek se zabývá otázkou, zda stručné odůvodnění obžaloby bez uvedení argumentů strany obhajoby a vypořádání se s nimi neporušuje rovnost stran a zda nemůže být v některých případech důvodem zbytečného nařizování hlavního líčení předsedou senátu, případně důvodem k vytváření veřejného mínění proti obviněnému (obžalovanému).

Jaroslav Adam: **Nad některými aspekty závažnosti předběžné otázky**

Autor článku reaguje na jedno z rozhodnutí Ústavního soudu týkající se opakovaného posuzování jedné a téže předběžné otázky soudem v jiném řízení. V článku je zmíněn i základní princip rozhodování soudů, a to princip dobré víry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci a v nabytá práva konstituovaná akty veřejné moci. Článek je vhodný pro použití v argumentační praxi advokáta.

Petr Pospíšil: **Existuje povinnost informovat spotřebitele o vyřízení reklamace?**

Reklamace, včetně odstranění vady, musí být vyřízena nejpozději do 30 dnů ode dne uplatnění reklamace. Po uplynutí této doby má totiž spotřebitel stejná práva, jako by se jednalo o vadu, kterou nelze odstranit, tedy i právo odstoupit od kupní smlouvy. Nyní se objevují nové soudní výklady § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele, které vykládají toto ustanovení tak, že součástí „vyřízení reklamace“ je i prokazatelné informování spotřebitele o vyřízení reklamace. Pokud k takovému vyznění nedojde ve lhůtě 30 dnů od uplatnění reklamace, má se mít za to, že reklamace nebyla v zákonné lhůtě vyřízena. Toto ustanovení zákona o ochraně spotřebitele bylo přitom tradičně vykládáno tak, že spotřebitel je sám povinen informovat se o tom, zda byla reklamace vyřízena a zda si může reklamované zboží vyzvednout.

Hana Plátěnková: **K některým otázkám souvisejícím s rozvodem manželství a opatrovnickým řízením ve světle návrhu nového civilního kodexu**

Předmětem příspěvku je zamyšlení nad některými instituty rodinného práva v nové úpravě připravovaného občanského zákoníku, se zaměřením na otázky související s rozvodem manželství a opatrovnickým řízením. Článek hodnotí nově navrhovanou úpravu rozvodu manželství, výživného rozvedeného manžela a úpravy poměrů k nezletilému dítěti, zejména rodičovské zodpovědnosti a styku s dítětem, a to ve srovnání se stávající právní úpravou. Jsou vybrány zejména otázky působící v rozhodovací praxi určité problémy a v tomto kontextu je poukázáno na moderní úpravu schvalovaného textu civilního kodexu.

Ladislav Jouza: **Nový zákon o nemocenském pojištění**

Nový zákon č. 187/2006 Sb. přináší s účinností od 1. ledna 2009 do právní úpravy nemocenského pojištění významné změny. Mezi nejdůležitější patří nová povinnost zaměstnavatelů poskytovat náhradu mzdy místo nemocenských dávek za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti zaměstnance. Náhrada mzdy bude příslušet za pracovní dny. Této povinnosti odpovídá oprávnění zaměstnavatelů: mohou kontrolovat dodržování léčebného režimu práce neschopného zaměstnance a při jeho porušení mohou krátit nebo odejmout náhradu mzdy. Vzhledem k tomu, že se jedná o zásah do pracovněprávních nároků zaměstnance, může toto opatření zname-

nat zvýšení počtu pracovních sporů. Mezi další změny patří např. úprava konstrukce výpočtu dávek, zavedení regresních náhrad a přenesení provádění pojištění všech pojištěnců přímo na orgány nemocenského pojištění. Zaměstnavatelé budou v systému nemocenského pojištění plnit úlohy evidenční a oznamovací.

Ladislav Kolačkovský: **Několik poznámek ke kontrolám zaměstnanců po dobu dočasné pracovní neschopnosti**

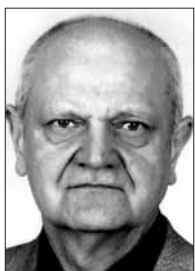
Právo zaměstnavatele na kontrolu zaměstnanců po dobu jejich dočasné pracovní neschopnosti bylo zavedeno zákoníkem práce (zákonem č. 262/2006 Sb.). Předmětná ustanovení § 192 a násl. zákoníku práce však byla ještě před nabytím účinnosti dne 1. ledna 2009 opakovaně věcně měněna (změny provedl jednak zákon č. 261/2007 Sb., jednak zákon č. 305/2008 Sb.). Článek pojednává o kontrolním právu zaměstnavatele a praktických poznámkách s aplikací této úpravy v praxi. Zvláštní zřetel je brán zejména na efektivnost kontroly dočasné práce neschopného zaměstnance.

Zdeněk Koschin: **Úschova peněžních prostředků advokátem a úrok z nich**

Autor se zabývá smlouvou o úschově, kde schovatelem je advokát, a režimem úroků z prostředků, uložených v úschově advokáta. Činí tak jak z hlediska občanskoprávního, daňového a finančního, tak i z hlediska předpisů o advokacii.

Odůvodnění obžaloby bez argumentů obhajoby a rovnost stran

doc. JUDr. PAVEL VANTUCH, CSc.

I. Úvodem

Podle ustanovení § 177 písm. d) trestního řádu musí obžaloba obsahovat „odůvodnění žalovaného skutku s uvedením důkazů, o které se toto odůvodnění opírá, a seznam důkazů, jejichž provedení se v hlavním líčení navrhuje, jakož i právní úvahy, kterými se státní zástupce řídil při posuzování skutečností podle příslušných ustanovení zákona.“ Z citovaného ustanovení neplyne státnímu zástupci povinnost uvést v obžalobě argumenty obhajoby a vypořádat se s nimi. Považuji za potřebné zabývat se otázkou, **zda stručné odůvodnění obžaloby bez uvedení argumentů strany obhajoby a vypořádání se s nimi neporušuje rovnost stran** a zda nemůže být v některých případech důvodem zbytečného nařizování hlavního líčení předsedou senátu, případně důvodem k vytváření veřejného mínění proti obviněnému (obžalovanému).

II. Dřívější úprava

Před účinností novely trestního řádu provedené zákonem č. 292/1993 Sb. bylo odůvodnění obžaloby oproti současnému právnímu stavu výrazně náročnější. **Obžaloba musela podle ustanovení § 177 písm. d) TrŘ až do 31. 12. 1993 obsahovat jednak**

- a) odůvodnění žalobního návrhu, jež muselo obsahovat vyličení skutkového děje s uvedením důkazů, o které se toto vyličení opírá, jednak
- b) obhajobu obviněného a stanovisko prokurátora k ní s uvedením skutečností, pro které prokurátor pokládal obhajobu za vyvrácenou nebo za nerozhodnou, jakož i právní úvahy, kterými se prokurátor řídil při posuzování skutečností podle příslušných ustanovení zákona.

Komentář k trestnímu řádu z roku 1975 k tomu uváděl: „Obhajobou se musí prokurátor zabývat sice stručně, ale v celém rozsahu. Musí uvést, čím je konkrétně vyvrácena a proč je nerozhodná a u doznání musí zdůraznit, zda bylo spontánní, či učiněné pod vlivem přesvědčivých důkazů.“¹ Komentář k trestnímu řádu z roku 1981 pak uvedl: „Obhajobou obviněného je třeba se zabývat v celém rozsahu a zejména uvést, čím je konkrétně vyvrácena, popř. proč je nerozhodná.“²

Proto až do konce roku 1993 musel prokurátor v obžalobě uvést nejen odůvodnění žalobního návrhu, nýbrž také obhajobu obviněného a stanovisko k obhajobě obviněného uplatněné v přípravném řízení. V řadě případů musel prokurátor věnovat značné úsilí vyvrácení argumentů obhajoby. Pokud k obhajobě obviněného nezaujal žádné stanovisko, nevyvrátil ji, ani nedospěl k názoru, proč je nerozhodná, potom riskoval, že mu bude obžaloba po jejím předběžném projednání vrácena soudem k došetření, nebo bude obžaloba před soudem jinak neúspěšná.

Obligatorní náležitosti obžaloby uvedené v ustanovení § 177 písm. d) TrŘ tvořily do konce roku 1993 vhodný základ pro soupeření procesních stran v řízení před soudem, neboť obžaloba obsahovala jak argumenty obžaloby, tak argumenty obhajoby.

III. Současná úprava

Od 1. 1. 1994, kdy nabyla účinnosti novela trestního řádu provedená zákonem č. 292/1993 Sb., musí obžaloba podle § 177 písm. d) TrŘ obsahovat odůvodnění žalovaného skutku s uvedením důkazů, o které se toto odůvodnění opírá, a seznam důkazů, jejichž provedení se v hlavním líčení navrhuje, jakož i právní úvahy, kterými se státní zástupce řídil při posuzování skutečností podle příslušných ustanovení zákona.

Oproti dřívější právní úpravě postačuje podstatně stručnější odůvodnění obžaloby, která musí obsahovat odůvodnění žalovaného skutku s uvedením důkazů (§ 89 odst. 2 TrŘ). Státní zástupce zde spojí vylíčení prokázaných skutečností s poukazem na konkrétní důkazy opatřené v přípravném řízení, které v této souvislosti stručně zhodnotí,³ a připojí seznam důkazů, jejichž provedení se v hlavním líčení navrhuje, jakož i právní úvahy, kterými se státní zástupce řídil při posuzování skutečností podle příslušných ustanovení zákona [§ 177 písm. d) TrŘ].

Státnímu zástupci však ustanovení § 177 písm. d) TrŘ od roku 1994 neukládá, aby v obžalobě uvedl argumenty obhajoby a vypořádal se s nimi. Proto státní zástupce v obžalobě neuvádí obhajobu obviněného, ani stanovisko obviněného, které bylo uplatněno v přípravném řízení. Vzhledem k tomu se státní zástupce nevěnuje vyvracení argumentů obhajoby.

Vyjadřují hypotézu, že tento právní stav porušuje rovnost strany obžaloby a strany obhajoby v řízení před soudem, a proto je zveřejnění obžaloby, či doslovné citování z ní důvodem k vytváření veřejného mínění proti obžalovanému, případně i příčinou neodůvodněného nařizování hlavního líčení předsedou senátu, pokud tak činí bez náležité znalosti spisu.

IV. Nepřezkoumání spisu předsedou senátu

Podle § 185 odst. 1 TrŘ obžalobu podanou u soudu přezkoumá předseda senátu a podle jejího obsahu a podle obsahu spisu posoudí, zda je nutné ji předběžně projednat v zasedání senátu anebo zda může nařídít o ní hlavní líčení.

Pro naprostou většinu soudců je takový postup, tedy přezkoumání obžaloby a spisu před jakýmkoliv dalším opatřením naprosto samozřejmý a nedokážou si představit jiný postup. **Existují však také někteří soudci, zejména u soudů prvního stupně s velkým nápadem trestních věcí, kteří v časové tísní nařídí hlavní líčení jen podle ob-**

sahu obžaloby, přičemž se spisem se seznamují později. Tak je tomu v souvislosti s potřebou obsazení jednacích síní soudu, či z jiných subjektivních důvodů, případně i proto, že ve studiu spisu až po nařízení hlavního líčení někteří soudci nevidí žádný problém.

Autoři publikace „*Trestní řízení před soudem prvního stupně*“, renomovaní soudci, k tomu uvádějí: „*Základní chybou předsedy senátu, jejíž důsledky se zpravidla vždy projeví v průběhu hlavního líčení nebo později, např. ve stadiu odvolacího řízení, je unáhlené či mechanické nařízení hlavního líčení jen na základě obžaloby a v ní uvedených návrhů, tj. bez důkladného prostudování spisu z toho hlediska, jaký podklad ve skutečnosti skýtají výsledky přípravného řízení. Nekritický vztah k obžalobě se předsedovi senátu zpravidla vymstí nebo mu alespoň způsobí nečekané komplikace. Předseda senátu by se nikdy neměl spokojit s tím, co je uvedeno v odůvodnění obžaloby, ani s tím, jaké důkazy v obžalobě navrhl státní zástupce.*“⁴

Narízení hlavního líčení předsedou senátu jen na základě znalosti obžaloby, avšak bez dokonalé znalosti spisu, vytváří straně obžaloby podstatnou výhodu před stranou obhajoby.

Pokud předseda senátu nařídí hlavní líčení pouze po prostudování obžaloby, avšak bez znalosti spisu, není schopen přezkoumat obžalobu a podle jejího obsahu a podle obsahu spisu posoudit, zda je nutné ji předběžně projednat v zasedání senátu anebo zda může o ní nařídít hlavní líčení, jak mu ukládá

§ 185 odst. 1 TrŘ. Předseda senátu v takovém případě nemůže zjistit důvody uvedené v § 186 TrŘ, a proto může být postaven před soud v procesním postavení obžalovaného také ten obviněný, u kterého by mohl senát shledat v předběžném projednání obžaloby důvod k zastavení trestního stíhání či k vrácení věci státnímu zástupci k došetření [§ 188 odst. 1 písm. c), e) TrŘ, § 188 odst. 2 TrŘ].

Narízení hlavního líčení předsedou senátu jen na základě znalosti obžaloby, avšak bez dokonalé znalosti spisu, vytváří tak straně obžaloby podstatnou výhodu před stranou obhajoby. Pro státního zástupce je klíčovým momentem nařízení hlavního líčení, z něhož dovozuje, že trestní stíhání obviněného bylo důvodné, protože v opačném případě by nedošlo k nařízení hlavního líčení, nýbrž k nařízení předběžného projednání obžaloby, a poté například k vrácení věci státnímu zástupci k došetření, nebo event. k zastavení trestního stíhání.

Ti předsedové senátu, kteří již po prostudování obžaloby, bez obeznámení se s obsahem spisu, nařizují konání hlavního líčení, si vytvářejí jednostranný pohled na obžalovaného a trestnou činnost, z níž je obžalován. V tom je výrazně podporuje i současná úprava ustanovení § 177 písm. d) TrŘ, která státnímu zástupci neukládá, aby se v obžalobě vypořádal s obhajobou obviněného uplatněnou v přípravném řízení. To je v rozporu se zásadou rovnosti stran v řízení před soudem, protože obžaloba neobsahuje obhajobu obviněného uplatněnou v přípravném řízení, ani reakci státního zástupce na argumenty obhajoby.

Pokud předseda senátu prostuduje jen obžalobu, nikoliv spis, může zjistit pouze některé důvody k předběžnému projednání obžaloby podle § 186 TrŘ, konkrétně může mít za to, dle písm. a), že věc patří do příslušnosti jiného soudu, dle písm. b) že má věc být postoupena podle § 171 odst. 1 TrŘ, nebo dle písm. d), že skutek, který je předmětem obžaloby, bude třeba posuzovat podle jiného ustanovení trestního zákona, než podle kterého jej posuzuje obžaloba.

Pokud předseda senátu neprostuduje kromě obžaloby také spis, potom zpravidla nemůže zjistit ani další důvody k předběžnému projednání obžaloby uvedené v § 186 písm. c), e), f) TrŘ. Konkrétně zásadně nemůže zjistit:

c) že jsou tu okolnosti odůvodňující zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1, nebo jeho přerušeni podle § 173 odst. 1 písm. a) až d), postoupení věci jinému orgánu podle § 171 odst. 1 TrŘ, narovnání podle § 309 TrŘ anebo okolnosti odůvodňující podmíněné zastavení trestního stíhání podle § 307 [§ 86 písm. c) TrŘ];

e) že přípravné řízení nebylo provedeno podle zákona, neboť v něm byly závažným způsobem porušeny procesní předpisy, zejména ustanovení zajišťující právo obhajoby, a takové porušení procesních předpisů nelze napravit v řízení před soudem; ani to

f) že ve věci nejsou v potřebném rozsahu objasněny základní skutkové okolnosti, bez kterých není možné ve věci rozhodnout.

Nejpodstatnější je, že bez znalosti spisu a v něm uvedené obhajoby obviněného nemůže dojít k nařízení předběžného projednání obžaloby z důvodů uvedených v § 186 písm. c), e), f) TrŘ, protože státní zástupce tyto okolnosti v obžalobě neuvádí, ani k nim nezaujímá stanovisko. Tak je tomu za situace, kdy strana obhajoby uplatňuje v přípravném řízení okolnosti odůvodňující zastavení trestního stíhání, postoupení věci jinému orgánu, narovnání nebo podmíněné zastavení trestního stíhání [písm. c)], nebo uvádí, že přípravné řízení nebylo provedeno podle zákona, zejména, že bylo porušeno právo na obhajobu [písm. e)], nebo že ve věci nebyly objasněny základní skutkové okolnosti, bez kterých není možné ve věci rozhodnout [písm. f)].

Pokud předseda senátu v obžalobě neshledá důvody uvedené v § 186 písm. c), e), f) TrŘ, nenařídí předběžné projednání obžaloby, a proto nemůže dojít k zastavení trestního stíhání [§ 188 písm. c) TrŘ], k postoupení věci [§ 188 písm. b) TrŘ], k podmíněnému zastavení trestního stíhání, či k rozhodnutí o schválení narovnání [§ 188 písm. f) TrŘ], ani k vrácení věci státnímu zástupci k došetření [§ 188 písm. e) TrŘ], a to z výše uvedených důvodů, které jsou obsaženy ve spisu, nikoliv v obžalobě.

Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva „Spravedlnost trestního řízení v sobě zahrnuje především zásadu rovnosti zbraní, tj. zásadu, že každá procesní strana musí mít stejnou možnost hájit své zájmy a že žádná z nich nesmí mít podstatnou výhodu vůči protistraně.“⁴⁵

Každý jednotlivý předseda senátu, který nařizuje hlavní líčení bez předchozí znalosti spisu, nepříznivě ovlivňuje pohled veřejnosti na soudce jako celek. Mnohdy

proto obžalovaný i veřejnost přítomná v jednací síni opojují k paušálnímu negativnímu hodnocení soudů jako celku, i když pro to není objektivní opodstatnění. Je tomu tak proto, že každá profese je hodnocena podle těch jedinců neplnících své povinnosti a nerespektujících zákon, kteří jsou však nejvíce viditelní, a proto dokáží zpochybňovat kvalitní práci ostatních. To platí také o soudcích.

Vzhledem k současnému znění ustanovení § 177 písm. d) TrŘ je nepřijatelné, aby se předseda senátu spokojil pouze s přezkoumáním obžaloby, bez znalosti obsahu spisu, který může, avšak nemusí být v souladu s textem obžaloby.

V. Obžaloba a veřejné mínění

Veřejné mínění je utvářeno mj. sdělovacími prostředky. **Nešvarem současné doby je zveřejňování informací o přípravném řízení, i když je neposkytl policejní orgán ani státní zástupce. Přesto je v těchto případech veřejnost detailně informována o trestní věci, a to v důsledku úniku informací ze spisu.**⁶

Někdy však nejde o únik informací, protože sám orgán činný v přípravném řízení informuje veřejnost prostřednictvím sdělovacích prostředků před zahájením trestního stíhání o tom, že určitá osoba, zpravidla veřejně známá, je podezřelá z trestné činnosti.⁷

Podle ustanovení § 8a odst. 1 TrŘ orgány činné v trestním řízení informují o své činnosti veřejnost poskytováním informací sdělovacím prostředkům a přitom dbají, aby neohrožovaly objasnění skutečností důležitých pro posuzování věci, nezveřejňovaly o osobách, které mají účast v trestním řízení, údaje, které přímo nesouvisí s trestnou činností, a aby neporušily zásadu, že dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět jako by byl vinen (§ 2 odst. 2 TrŘ). Z důvodů uvedených v odst. 1 orgány činné v trestním řízení odeprou poskytnutí informací (§ 8a odst. 2 TrŘ).

Po podání obžaloby však zpravidla nic nebrání tomu, aby soud informoval sdělovací prostředky o obviněném. **Má-li novinář možnost obeznámit se s obžalobou ještě před konáním hlavního líčení, seznámí se s odůvodněním žalovaného skutku a s uvedením důkazů, o které se toto odůvodnění opírá. Nedožví se však argumenty obhajoby, které v obžalobě nejsou uvedeny a tudíž ani reakci státního zástupce na ně. Proto sdělovací prostředky informují veřejnost zpravidla jednostranně. To výrazně poškozuje obžalovaného, protože zveřejněním takových jednostranných informací, mnohdy i doslovných pasáží obžaloby se vytváří veřejné mínění proti obžalovanému.**

Publikuje-li novinář článek sepsaný v souladu s obžalobou, vytváří (mnohdy nikoliv záměrně) veřejné mínění proti obžalovanému. Autor článku si zpravidla neuvědomuje, že obžaloba neprezentuje názory obou stran, nýbrž jen jednostranný názor státního zástupce, který chce obžalobou přesvědčit předsedu senátu o potřebě na-

řízení hlavního líčení. Novinář nemusí vědět, že v obžalobě není obsaženo stanovisko obhajoby z přípravného řízení.

Každoročně je v tisku, rozhlasu i televizi publikována řada jednostranně formulovaných zpráv, jež jsou sepsány jen se znalostí obžaloby, tedy jednostranně, v neprospěch obžalovaného. Veřejnost tak již na počátku hlavního líčení, před provedením dokazování v něm, nabývá přesvědčení o vině obžalovaného, protože o důkazech v jeho prospěch, neuvedených v obžalobě, ani v novinářské zprávě není informována.

V široce medializovaných případech někdy bývá nepřehlédnutelný nelícený údiv novinářů a následně i veřejnosti, když dojde ke zproštění obžaloby u obžalovaného, o němž byly zveřejněny články, opírající se o obžalobu. Mnozí občané i novináři pod vlivem obžaloby nabyli přesvědčení o vině obžalovaného a nejsou s to ztotožnit se s argumenty soudu, který vynesl zprošťující výrok. Tak tomu bylo v případech, kdy po několika letech trestního řízení došlo k zproštění obžaloby u bankéřů z různých bank, poslance, ministra, rozličných podnikatelů a dalších osob, o jejichž vině byla veřejnost po řadě zpráv zveřejněných v médiích doslova naprosto přesvědčena. Těchto dopadů ohromného vlivu médií by si měl být zákonodárce vědom a zareagovat na ně novou formulací ustanovení § 177 písm. d) TrŘ.

VI. Návrh de lege ferenda

Dospívám k potvrzení první hypotézy, že **současný právní stav, kdy ustanovení § 177 písm. d) TrŘ od roku 1994 neukládá státnímu zástupci, aby v obžalobě uvedl argumenty obhajoby a vypořádal se s nimi, porušuje rovnost strany obžaloby a strany obhajoby a zveřejnění obžaloby neobsahující argumenty obhajoby je důvodem vytváření veřejného mínění proti obžalovanému.**

Dospívám také k potvrzení druhé hypotézy, že **případně neprostudování spisu předsedou senátu před nařízením hlavního líčení nejednou vylučuje nařízení předběžného projednání obžaloby zejména z důvodů uvedených v § 186 písm. c), e), f) TrŘ.** Proto nemůže dojít k zastavení trestního stíhání [§ 188 písm. c) TrŘ, ani k vrácení věci státnímu zástupci k došetření (§ 188 písm. e) TrŘ] z výše uvedených důvodů, které jsou obsaženy ve spisu, nikoliv v obžalobě.

Může tak být postaven před soud v procesním postavení obžalovaného také ten obviněný, u kterého by po předběžném projednání obžaloby byl důvod k zastavení trestního stíhání či k vrácení věci státnímu zástupci k došetření [§ 188 odst. 1 písm. c), e) TrŘ, § 188 odst. 2 TrŘ], nebo k jinému rozhodnutí soudu dle § 188 TrŘ, než k nařízení hlavního líčení.

De lege ferenda navrhuji novelizaci ustanovení § 177 písm. d) TrŘ, v níž považuji za vhodné doplnění pasáží mnou uvedených tučně tak, aby obžaloba musela obsahovat:

„odůvodnění žalovaného skutku s uvedením důkazů, o které se toto odůvodnění opírá, a seznam důkazů, jejichž provedení se v hlavním líčení navrhuje, jakož i právní úvahy, kterými se státní zástupce řídil při posuzování skutečností podle příslušných ustanovení zákona a obhajobu obviněného uplatněnou v přípravném řízení a stanovisko státního zástupce k ní s uvedením skutečností, pro které státní zástupce pokládá obhajobu za vyrácenou nebo za nerozhodnou.“

Usuzuji, že v případě realizace uvedeného návrhu by obžaloba tvořila důsledný základ pro soupeření procesních stran v řízení před soudem při rovnosti zbraní obou stran, neboť by obsahovala jak argumenty obžaloby, tak argumenty obhajoby, stejně jako stanovisko státního zástupce k obhajobě obviněného uplatněné v přípravném řízení. Vytvářelo by to také předpoklad pro rovnost stran v řízení před soudem, a to již při přezkoumávání obžaloby a spisu předsedou senátu podle § 185 TrŘ.

Mohlo by to přispět i k tomu, že by státní zástupci věnovali v průběhu přípravného řízení větší pozornost žádostem, stížnostem a návrhům obhajoby, jimiž se v řadě případů meritorně nezabývají a mechanicky je označují za nedůvodné. Důsledkem toho by mohl být stav, kdy by se státní zástupci již v průběhu přípravného řízení důsledně zabývali argumenty obhajoby, protože by věděli, že se s nimi musí vypořádat v obžalobě.

Potom by i informování veřejnosti vycházející z obžaloby ukazovalo, že jednání před soudem má charakter kontradiktorního sporu mezi žalobcem a obžalovaným (a jeho obhájcem), jimž náleží právní postavení zásadně rovnoprávných procesních stran. Obžaloba a její odůvodnění by pro to tvořilo potřebný základ.

✦ Autor je advokátem v Brně.

1 Růžek, A. a kolektiv: Trestní řád. Komentář. Orbis, Praha 1975, s. 425.

2 Růžek, A. a kolektiv: Trestní řád. Komentář. I. díl. Panoráma, Praha 1981, s. 453.

3 Šámal, P. a kolektiv: Trestní řád. Komentář. I. díl. 5. vydání. C. H. Beck, Praha 2005, s. 1367.

4 Šámal, P.; Hrachovec, P.; Sovák, Z.; Púry, F.: Trestní řízení před soudem prvního stupně, C. H. Beck, Praha 1996, s. 103.

5 Šámal, P. a kolektiv: Trestní řád. Komentář. I. díl. 5. vydání. C. H. Beck, Praha 2005, s. 3.

6 Vantuch, P.: Úniky informací o trestním řízení z vyšetřovacího spisu, Bulletin advokacie č. 4/2007, s. 17-30.

7 Vantuch, P.: Informování veřejnosti o podezřelém, Právní rádce č. 6/2007, s. 4-12.

Nad některými aspekty závaznosti předběžné otázky

JUDr. JAROSLAV ADAM

Meritem tohoto krátkého článku je zmínit některé aspekty týkající se závaznosti předběžné otázky posuzované soudem, a to zejména při opakovaném posuzování jedné a téže předběžné otázky soudem v jiném řízení. Hned na začátku je nutné poznamenat, že se nejedná o posuzování otázky jednotného výkladu práva Evropského společenství dle čl. 234 SES (některé zkratky snad již není nutné ani vysvětlovat).

V praxi se často setkáváme s tím, že **soudy musí v několika odlišných řízeních posuzovat opakovaně jednu a tutéž otázku, příkladmo ohledně platnosti nějaké smlouvy.** Soudy však často odhlédnou od okolností, za nichž byla předběžná otázka řešena v předchozím řízení, a neberou v úvahu legitimní očekávání účastníka obou řízení, že akt státu jednou vyslovený je platný, a to včetně řešení předběžné otázky podstatné pro vlastní výrok rozhodnutí.

V mnoha případech se lze setkat s tím, že každý soud tutéž předběžnou otázku řeší individuálně a odlišně od soudu jiného, který posuzoval tutéž otázku, byť je v tomto dalším řízení i rozhodnutím soudu předchozího argumentováno. Pokud se vrátíme zpět k případu platnosti smlouvy, může se stát, a dokonce se tak stává, že jeden soud tuto smlouvu v předběžné otázce „určí“ jako platnou, jiný soud jako neplatnou. Řešení předběžné otázky není přímo obsaženo ve výroku rozhodnutí. Soudy proto k již takto vyřešené otázce nepřihlíží. Mnohdy i samotní advokáti argumentují, že již vyřešená otázka není obsažena ve výroku, tudíž k ní nelze přihlídnout, a považují její řešení za právně neexistující. I teorie práva se ve většině případů přiklání k tomu, že předběžná otázka neobsažená ve výroku rozhodnutí není nikterak závazná.¹ Pro to, aby byla předběžná otázka obsažena i ve výroku rozhodnutí, není opora v zákoně. Většinou nelze podat ani samostatnou určovací žalobu, neboť je možné otázku vyřešit v jiném řízení, a to právě jako otázku předběžnou.

Je nutné si položit několik otázek. Kde je právní jistota? Kde je předvídatelnost soudních rozhodnutí v obdobné věci či věcech, které spolu souvisejí (a jsou mnohdy i týmž soudem v rozmezí času řešeny odlišně)? Kde je tedy onen princip důvěry ve státní akty? Vypáralo se

již z našeho různorodého soudního rozhodování legitimní očekávání?

Určitým náznakem může být **nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2742/07.**² Z tohoto rozhodnutí je nutné citovat následující právní větu: „*Soud, který jednu a tutéž předběžnou otázku nově posuzuje, musí tudíž brát ohled na to, jak byla jiným soudem posouzena a pokud se chce od předchozího řešení odchýlit, musí vyložit proč tak činí, přičemž nemůže obstat jako argument skutečnost, že v mezidobí se změnila judikatura soudů, ale naopak musí vycházet z dobové judikatury a z právních předpisů platných v době, kdy byla v předchozím řízení předběžná otázka posuzována.*“ Pouze v takovém případě lze hovořit o legitimním očekávání v důvěryhodnost a správnost individuálních aktů státu a o ochraně dobré víry nabytých práv konstituovaných těmito akty.

Ústavní soud prostřednictvím soudce zpravodaje formuloval analytickou právní větu, která není přímo obsažena v citovaném nálezu, takto: „*Princip dobré víry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci a v nabytá práva konstituovaná akty veřejné moci, který je podstatou uplatňování veřejné moci v demokratickém právním státě (čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR), zakládá legitimní očekávání účastníka řízení, že řešení předběžné otázky rozhodné pro vlastní výrok rozhodnutí bude respektováno i v řízeních navazujících. Nerespektování výše uvedeného principu dobré víry soudem je v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně základních práv a svobod.*“

Hodnocení *ratio decidendi* především ztožňovaného se shora citovanou právní větou je ponecháno na čtenáři. Vzhledem k tomu, že soudy přistupují k právním větám jako k právním předpisům, aniž by tyto právní věty „transformované do quasi právních předpisů“ vznikly legislativním procesem, je možné tento krátký článek využít k argumentaci a citaci judikatury Ústavního soudu pro dosažení legitimního očekávání rozhodnutí předběžné otázky soudem.

✦ Autor je advokátním koncipientem v Českém Krumlově, doktorandem na PF ZČU v Plzni a působil na fakultě managementu VŠE v Praze.

¹ Příkladem Winterová, A. a kol.: Civilní právo procesní. 4. vyd., Linde Praha, Praha 2006, str. 258-260.

² Rozhodnutí je již publikováno na internetu. Příkladem lze spisovou značku zadat do NAULUS: Vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu na webové stránce: <http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>.

Existuje povinnost informovat spotřebitele o vyřízení reklamace?

JUDr. PETR POSPIŠIL

Je prodávající povinen spotřebitele informovat (prokazatelně) o tom, že reklamované zboží, u nějž byla odstraňována vada, je opraveno a připraveno k vyzvednutí? A je taková dílčí povinnost

součástí obecné povinnosti prodávajícího „vyřídít reklamaci“ nejpozději do 30 dnů, s následkem možnosti odstoupit od kupní smlouvy ze strany spotřebitele v případě, že tato lhůta nebude prodávajícím dodržena? Nebo je v dané lhůtě prodávající povinen pouze odstranit vadu reklamovaného zboží a připravit je k převzetí spotřebitelem, který je sám povinen se u prodávajícího informovat o stavu reklamačního řízení?

Různý výklad § 19 zákona na ochranu spotřebitelů

Na výše uvedené otázky nám zákon o ochraně spotřebitele¹ přímo neodpoví. Ustanovení § 19 tohoto zákona upravující povinnost vyřídít reklamaci v třicetidenní lhůtě je příliš obecné. Není zde výslovně upraveno, které dílčí povinnosti spadají pod slovní spojení „vyřízení reklamace a odstranění vady“. Řešení nám tedy může přinést jen výklad předmětného ustanovení. Jeho interpretace se však začínají povážlivě rozcházet. Na jedné straně je zde zažitá praxe opřená o výklad České obchodní inspekce² a dokonce i některých spotřebitelských organizací,³ která vychází z toho, že sám spotřebitel je povinen informovat se o tom, zda byla reklamace v zákonné lhůtě vyřízena a zda si může reklamovaný výrobek vyzvednout. Na druhé straně se nedávno objevil již nikoli ojedinělý výklad prvostupňových soudů, potvrzený již i jedním rozhodnutím soudu odvolacího,⁴ vycházející z toho, že v zákonné třicetidenní lhůtě je prodávající povinen nejen zařídit posouzení reklamované vady, odstranění této vady a vydání příslušných potvrzení spotřebiteli, ale také informovat spotřebitele o vyřízení reklamace. Samozřejmě z povahy věci musí být takové informování prokazatelné, tedy v praxi připadá v úvahu jen zaslání vyznění prostřednictvím doporučeného dopisu.

Netřeba zdůrazňovat, že jiná situace nastane v případě, kdy se na informování spotřebitele prodávajícím o vyřízení reklamace strany výslovně dohodnou, tímto případem se však tento příspěvek nezabývá.

Nedostatečná zákonná úprava

Ustanovení § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele nám říká, že „*Prodávající nebo jím pověřený pracovník rozhodne o reklamaci ihned, ve složitých případech do tří pracovních dnů. Do této lhůty se nezapočítává doba přiměřená podle druhu výrobku či služby potřebná k odbornému posouzení vady. Reklamace včetně odstranění vady musí být vyřízena bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne uplatnění reklamace, pokud se prodávající se spotřebitelem nedohodne na delší lhůtě. Po uplynutí této lhůty má spotřebitel stejná práva, jako by se jednalo o vadu, kterou nelze odstranit.*“ Ustanovení § 13 daného zákona nám pak definuje pojem reklamace – jde o uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb, včetně podmínek uplatnění rozporu s kupní smlouvou. Dále pak § 19 odst. 1 věta druhá stanoví: „*Prodávající je povinen spotřebiteli vydat písemné potvrzení o tom, kdy spotřebitel právo uplatnil, co je obsahem reklamace a jaký způsob vyřízení reklamace spotřebitel požaduje; a dále potvrzení o datu a způsobu vyřízení reklamace, včetně potvrzení o provedení opravy a době jejího trvání, případně písemné odůvodnění zamítnutí reklamace.*“

Ačkoli tedy zákon nevymezuje blíže slovní spojení „vyřízení reklamace“, případně přesněji „vyřízení reklamace včetně odstranění vady“, na základě výše uvedených ustanovení zákona je možno určit, že pod tento pojem bude jistě spadat odborné posouzení vady a rozhodnutí o reklamaci (§ 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele), dále pak vydání potvrzení o uskutečnění reklamace, vydání potvrzení o vyřízení reklamace a provedení opravy či písemné zamítnutí reklamace (§ 19 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele), v neposlední řadě pak samozřejmě odstranění vady, např. opravou. Více není možno přímo z textu zákona o ochraně spotřebitele vyčíst.

Nic dalšího nám ke zkoumané otázce neřekne ani občanský zákoník.⁵ Ten pouze upravuje následky výskytu neodstranitelné vady (§ 622 odst. 2 a 3 občanského zákoníku). Takovým následkem je mimo jiné možnost kupujícího (dále bude pro přehlednost užíván jednotně pojem „spotřebitel“) od kupní smlouvy odstoupit. Prodávajícímu pak vzniká povinnost vrátit spotřebiteli kupní cenu, spotřebiteli pak povinnost vrátit zboží prodávajícímu. V našem případě, jde-li tedy o reklamaci spojenou s opravou věci, kde není dodržena třicetidenní lhůta, je však reklamovaný výrobek již zpravidla v držení prodávajícího, nebyl-li případně reklamován

za podmínek upravených v § 625 občanského zákoníku např. u odborného servisu určeného k záručním opravám. Lze tedy shrnout, že **reklamační vada, včetně odstranění vady, musí být vyřízena nejpozději do 30 dnů ode dne uplatnění reklamační vady. Po uplynutí této doby má totiž spotřebitel stejná práva, jako by se jednalo o vadu, kterou nelze odstranit, tedy i právo odstoupit od kupní smlouvy.**

V praxi musí prodávající zpravidla v dané třicetidenní lhůtě stihnout, kromě výše uvedeného, i dopravu do odborného servisu, protokolární předání zboží tomuto servisu, dopravu opraveného zboží zpět k prodávajícímu a převzetí a přezkoušení výrobku od opravy. Vše uvedené si pro přehlednost označme jako vyřízení reklamační vady v užším smyslu. **Otázkou tedy je, zda kromě vyřízení reklamační vady v užším smyslu musí prodávající v třicetidenní lhůtě o takové skutečnosti rovněž vyrozumět kupujícího. Na tuto otázku nám texty uvedených právních předpisů odpověď přímo nedávají.**

Nový výklad § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele

Výklad, který vznikl na pražských soudech,⁴ ale nyní se šíří i mimo tuto oblast – např. jeden nepravomocný rozsudek Městského soudu v Brně⁶ vychází z toho, že kromě vyřízení reklamační vady v užším smyslu musí prodávající v třicetidenní lhůtě i vyrozumět kupujícího o vyřízení reklamační vady. Tato povinnost informovat by pak spolu s „povinností vyřídit reklamaci v užším smyslu“, tedy povinností vydat potvrzení o uskutečnění reklamační vady, odborně posoudit vadu, rozhodnout o reklamaci, případně odstranit vadu, vydat potvrzení o vyřízení reklamační vady a provedení opravy či písemně zamítnout reklamaci, byla součástí povinnosti prodávajícího vyřídit reklamaci v širším smyslu. Pokud bychom na tento závěr přistoupili, lhůta třiceti dnů, i tak pro vyřízení reklamační vady, včetně nezávadné opravy výrobku, často nedostatečná, by se nám dále zkrátila. **Pokud vyjdeme z těžko zpochybnitelného předpokladu, že v praxi většinou jediný prokazatelný způsob informování spotřebitele o vyřízení reklamační vady bude dopis zasláný spotřebiteli doporučeně a na takové doručení si rezervujeme nejméně tři dny, zkracuje se lhůta pro vyřízení reklamační vady v užším smyslu na pouhých 27 dnů.**

Toto výkladové stanovisko není v příslušných soudních rozhodnutích blíže rozváděno, není ani uvedeno, jakých interpretačních metod soudy použily a jak k tomuto závěru dospěly, a co dle jejich názoru v tomto případě ospravedlňuje jistě jen výjimečně přípustný rozšiřující výklad textu zákona.

Tradiční výklad

Ustanovení § 19 odst. 3 bylo tradičně vykládáno tak, že sám spotřebitel je povinen informovat se o tom, zda byla reklamační vada v zákonné lhůtě vyřízena a zda si může reklamovaný výrobek vyzvednout. Proávající měl v třicetidenní lhůtě pouze povinnost vyřídit reklamaci

v užším smyslu, tedy zjednodušeně řečeno, pokud byla reklamována odstranitelná vada zboží, měl povinnost zajistit odstranění vady, např. opravou, a zboží nachystat k vyzvednutí zákazníkem, včetně vyhotovení příslušného potvrzení o vyřízení reklamační vady a provedení opravy.

Tento výklad vychází především z doslovného znění příslušných ustanovení zákona o ochraně spotřebitele, která prostě žádnou povinnost informovat spotřebitele o vyřízení reklamační vady výslovně nestanoví.

Ačkoli se odborné publikace předmětnou otázkou většinou nezabývají, pokud tak činí, kloní se jednoznačně k nastiněnému tradičnímu výkladu.⁷ I jindy tak přísná Česká obchodní inspekce na svých internetových stránkách jednoznačně uvádí: „*Prodávající však nemá povinnost kupujícího o vyřízení reklamační vady sám informovat. Je proto na kupujícím, aby prodávajícího kontaktoval a o stavu vyřizování reklamační vady se informoval.*“²

Argumenty proti novému výkladu

Na straně jedné tedy máme zjevně značně rozšiřující výklad ustanovení § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele, ke kterému dospěly některé soudy, na straně druhé výklad tohoto ustanovení, výše označený jako tradiční, který vychází z doslovného znění textu příslušných ustanovení zákona. Obstát z nich však může pouze jeden.

Dle názoru autora tohoto článku je třeba se přiklonit k výkladu tradičnímu, a to z následujících důvodů.

Zákon o ochraně spotřebitele ve svém § 19 popisuje povinnosti prodávajícího v rámci vyřizování reklamační vady a popisuje i postup reklamačního řízení. O povinnosti prodávajícího informovat spotřebitele o tom, že zboží je připraveno k vyzvednutí, se ovšem ani náznakem nezmiňuje; není přitom ani jasné, z jakého jiného ustanovení měla být při zmíněném soudním výkladu tato povinnost vyvozována nepřímou, např. analogicky, neboť daná rozhodnutí neuvádějí ani metody interpretace, ani právně-logické argumenty, které měly být použity.

Jazykovým výkladem pojmu „vyřízení reklamační vady“ se k závěru odpovídajícímu výše uvedenému soudnímu výkladu vůbec nedá dopracovat.

Jen extenzivním výkladem slovního spojení „vyřízení reklamační vady“ bychom tedy mohli dojít k závěru, že pod ně lze řadit i povinnost informovat spotřebitele o ukončení opravy a připravenosti předání zboží zákazníkovi. Rozšiřující výklad lze použít jen tam, kde interpretační závěr (po výkladu za použití příslušných interpretačních pravidel) nepochybně vede k rozšiřujícímu smyslu a rozsahu právní normy a je ústavně konformní⁸ (zde jde zejména o princip právní jistoty) – tak tomu ovšem v daném případě zjevně není. **K závěru, že v daném případě nelze použít prosazovaný extenzivní výklad, dospějeme i za použití argumentu redukce ad absurdum, kdy tuto možnost zcela vyloučíme – např. jediným způsobem, jak může v praxi prodávající spotřebitele informovat tak, aby to bylo možné prokázat v občanském soudním**

řízení, je písemné vyrozumění doručené spotřebiteli doporučeným dopisem, v jakémkoli jiném případě by mohl být spotřebitelem úspěšně popíráno. Zákon na ochranu spotřebitele ani jiný právní předpis vůbec nestanoví spotřebiteli povinnost sdělit prodávajícímu adresu svého bydliště (běžnou praxí je pouze sdělení telefonního čísla). Pokud tak spotřebitel neučiní, prodávající nemá reálnou možnost prokazatelně ho v dané lhůtě informovat a vždy by tak neunesl v případném sporu důkazní břemeno ohledně toho, že reklamaci ve stanovené třicetidenní lhůtě stihl vyřídit. Proávající však nemá ani možnost při nesdělení doručovací adresy reklamaci odmítnout, což ho v takovém případě staví do neřešitelné situace.

I v případě, že by spotřebitel dobrovolně správnou adresu svého bydliště sdělil, ale reklamaci učinil např. před odjezdem na dovolenou, nástupem do nemocnice či lázně, a přechodnou adresu prodávajícímu neoznámil, nemohl by ho prodávající doporučeným dopisem včas informovat; u hmotněprávního doručování platí, že je doručeno, jakmile se zásilka dostane do sféry dispozice adresáta. U doporučené pošty postačí i vhození oznámení o uložení takové zásilky do poštovní schránky. Přitom není nezbytné, aby se adresát skutečně seznámil s obsahem úkonu, dostačuje, že měl objektivně možnost tak učinit.⁹ Pokud tuto možnost neměl, doručeno není. Z uvedeného vyplývá, že pokud adresát prokáže, že se v dané době na adrese svého bydliště nezdržoval (byl na dovolené, v nemocnici apod.), má se za to, že doručeno nebylo – to jsou však skutečnosti, které není vůbec prodávající schopna zjistit a ovlivnit; proto by takovýto výklad zákona vedl k absurdním důsledkům, nahrával nepoctivým zákazníkům a znemožňoval podnikání slušným obchodníkům.

V neposlední řadě je třeba zdůraznit, že zákon o ochraně spotřebitele platí již téměř 16 let. Od doby, kdy se v něm objevila třicetidenní lhůta pro vyřízení reklamace, vždy byla předmětná ustanovení vykládána tak, že je to spotřebitel, který se má informovat, zda jeho reklamace je včas vyřízena či není. Soudy sice mají možnost změnit ustálený výklad určitých ustanovení zákona, nicméně ve shodě s nálezy Ústavního soudu tak mohou učinit jen tehdy, pokud taková změna byla s ohledem na konkrétní okolnosti, jako je kupř. objektivní vývoj společenských podmínek dotýkajících se daných skutkových situací, předvídatelná.¹⁰ V opačném případě je narušen princip právní jistoty, patřící ke znakům

právního státu, a z něj plynoucí princip ochrany oprávněné důvěry v právo, který jako stěžejní znak a předpoklad právního státu v sobě implikuje především efektivní ochranu práv všech právních subjektů ve stejných případech shodným způsobem, a předvídatelnost postupu soudů.

Závěr

Přestože se na první pohled může zdát problematika překvapivého soudního výkladu pouze jediného slovního spojení užívaného zákonem na ochranu spotřebitelů v podstatě nevýznamná ve srovnání se změnami, jež přinášejí nové a nové právní předpisy chrlené neustále parlamentem v dnešním období legislativní hyperaktivity, domnívám se, že při bližším pohledu tomu tak není. Takováto změna výkladu může mít pro hospodářskou praxi obrovský dopad, jak mi jistě potvrdí kolegyně a kolegové, poskytující právní služby subjektům podnikajícím v oblasti maloobchodu. Jak bylo naznačeno výše, **v případě prosazení výše popsaného soudního výkladu může nastat situace, kdy v praxi v podstatě nebude možné bez vstřícného postoje spotřebitele včas vyřídit reklamace**, a tudíž bude v takovýchto situacích z důvodu nedodržení zákonné třicetidenní lhůty nutno akceptovat odstoupení od kupní smlouvy a s tím spojené vrácení kupní ceny, a to třeba i po téměř dvouletém (případně i delším, záleží na délce záruky) užívání takového zboží nepoctivým zákazníkem. Taková situace by se zákonitě musela projevit ve změně praxe vyřizování reklamací a v konečném důsledku i v nárůstu maloobchodní ceny určitých druhů zboží, a to samozřejmě pro všechny, nejen pro ty méně poctivé.

Tento článek byl psán se záměrem vyvolat o jeho tématu diskusi, která snad přispěje k všestranně přijatelnému řešení problému. Domnívám se však, že úprava z praktického hlediska natolik důležitých otázek by měla být do budoucna pokud možno výslovně upravena zákonodárcem, tak, aby se nemohla stát předmětem různých, často překvapivých výkladů orgánů aplikujících právo. Současná situace totiž zcela jistě nepřispívá k právní jistotě v této oblasti.

✦ Autor je advokátem v Brně.

1 Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších změn.

2 Česká obchodní inspekce. [on line].2008 [cit. 2008-10-27]. Dostupné z <<http://www.coi.cz/cs/legislativa/prava-kupujicich/>>

3 Např. SOS – Sdružení obrany spotřebitelů. [on line].2007 [cit. 2008-10-27]. Dostupné z <<http://www.spotrebitele.info/karticka.php?als%5BKID%5D=2340737>>

4 Autorovi tohoto článku jsou v současné době známa

asi tři takováto rozhodnutí, částečně nepravomocná, všechny se však opírají o rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 9, č. j. 10 C 130/2004-22, ze dne 25. 11. 2004, potvrzený Městským soudem v Praze rozsudkem ze dne 5. 5. 2005, č. j. 29 Co 123/2005-37; tato rozhodnutí dosud nebyla publikována.

5 Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších změn.

6 Rozsudek Městského soudu v Brně,

č. j. 19 C 141/2006-42, ze dne 6. 10. 2008.

7 Houdek, Daniel: Jak úspěšně reklamovat, rádce spotřebitele i obchodníka, 1. vyd., Grada, Praha 2007, str. 47.

8 Telec, Ivo: Metodika výkladu právních předpisů, 2. vyd., Doplněk, Brno 2001, str. 40 a násl. str. 47.

9 Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 5. 2005, sp. zn. 26 Cdo 1469/2004.

10 Nález Ústavního soudu ČR ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04.

K některým otázkám souvisejícím s rozvodem manželství a opatrovnickým řízením ve světle návrhu nového civilního kodexu

JUDr. HANA PLÁTĚNKOVÁ

V současné době již existuje nový text dlouhodobě připravovaného kodexu civilního práva, tak řečený „nový občanský zákoník“, který v sobě shrnuje nejen dosa-

vadní úpravu občanského zákoníku, ale i zákona o rodině, obchodního zákoníku a dalších právních předpisů. Po ukončení připomínkového řízení a zapracování jeho výsledků do textu byl návrh předán vládě. Jaký bude jeho konečný výsledek v našem právním řádu, závisí i na neustále probíhající odborné i odborně-populární diskusi.

Tímto příspěvkem bych proto ráda poukázala na některá vybraná nová či „staronová“ ustanovení z oblasti problematiky opatrovnického řízení a rozvodu manželství. Předmětem mého zájmu nebude hodnocení kodexu jako takového, jak to již ostatně činili někteří přede mnou,¹ ale spíše jen zamyšlení nad některými významnými instituty rodinného práva, ve srovnání se stávající právní úpravou a rozhodovací činností soudů.

Výkon rodičovské zodpovědnosti a oblast výživného je ve stávajícím zákoně o rodině upravena relativně stručně.² Nová úprava na dosavadní navazuje, ale v mnoha ohledech ji upřesňuje a rozšiřuje. I tak však bude i nadále skýtat dosti široké pole pro soudní uvážení a dotváření práva judikaturou. I když lze v textu nového předpisu nalézt některé problematické momenty, které nepochybně budou předmětem zájmu zejména odborné veřejnosti, mám za to, že obecně lze novou úpravu opatrovnictví a rozvodu manželství považovat za moderní a přínosnou a v našem právním řádu již delší dobu zásadně chybějící.

1. K některým zajímavým rodinně-právním ustanovením nového kodexu

Ještě než přistoupím k ustanovením souvisejícím s rozvodem manželství, dovolila bych si poukázat na některé novinky připravovaného kodexu ohledně manželství a jeho vzniku.

Definice manželství zachovává svůj dosavadní hlavní rys, a to hledisko trvalosti, vzniku zákonem předvídaným způsobem a pochopitelně snad nejdůležitější hledisko soužití osob opačného pohlaví.

Oproti tomu **chybí vymezení účelu manželství**, který z povahy věci může být značně rozdílný a zejména jeden z dosavadních vymezení – plození dětí, je třeba považovat v dnešní době již za překonaný, resp. není možno nikomu zrovna takový důvod ze zákona „nařizovat“. Manželství bude uzavíráno i nadále projevem vůle zúčastněných, avšak nikoli dvěma projevy vůle (muže a ženy), ale jediným souhlasným projevem. Byl vypuštěn znak slavnostnosti obřadu.

Velmi zajímavým se jeví (více méně proklamativní) ustanovení o právech a povinnostech manželů, zejména pak to, že **manžel má právo dostat informaci o studijních, pracovních a podobných činnostech druhého manžela a je povinen brát zřetel na zájem druhého manžela a rodiny.** Tímto zájmem rodiny se má dle důvodové zprávy na mysli nejen výživa rodiny, ale všechno, co členové rodiny ke svému hmotnému a kulturnímu životu potřebují. Taková ustanovení i přes svoji nedirektivní povahu mohou mít praktický vliv při zjišťování příčin rozvratu manželství při jeho rozvodu.

2. Rozvodová problematika v novém kabátě

Pokud se týká definice rozvodu manželství, změny jsou v podstatě jen formulační – rozvodem manželství zaniká, je-li soužití manželů hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno.

Je zachována tvrdostní klauzule, která chrání nezletilé dítě, stejně tak jako ochrana manžela, který neměl převážující podíl na rozvratu manželství a který se ocitl v takové osobní situaci, v níž by mu případný rozvod jeho manželství přivodil zvlášť závažnou újmu. Tato ochrana však trvá jen po adekvátní dobu. Ustanovení je obdobou současného ust. § 27b zákona o rodině s tím, že jsou vyjádřeny v podstatě totožné předpoklady – musí se jednat o manžela, který se na rozvratu manželství porušením manželských povinností převážně nepodílel, byla by mu způsobena zvlášť závažná újma a současně zde jsou dány mimořádné okolnosti. Je však na rozdíl od dosavadních tří let, stanovených jako maximální doba trvání takového manželství i za situace, kdy již spolu manželé nežijí, **zkrácena doba trvání na dva roky.**

Pokud se týká dualismu rozvodového řízení, a to se zjišťováním příčin rozvratu a bez takového zjišťování, je tato osvědčená praxe zachována, neboť zajisté odpovídá moderním poměrům ve společnosti. Přínosem je nové ustanovení vymezující, co se rozumí společným, resp. oddě-

leným soužitím manželů. Text návrhu stanoví, že manželé spolu nežijí, netvoří-li manželské či rodinné společenství, bez ohledu na to, zda mají, popřípadě vedou rodinnou domácnost, s tím, že alespoň jeden z manželů manželské společenství zjevně obnovit nechce.

Nabízí se na tomto místě úvaha česko-slovenského srovnání rozvodové praxe, kde na jedné straně absentuje možnost jakékoli modifikace rozvodu manželství cestou smluvního rozvodu apod., na straně druhé se jako inspirativní jeví zavedení jednoho rozvodového procesu, jehož součástí je pochopitelně i rozhodnutí o úpravě poměrů k nezletilým dětem pro dobu po rozvodu. Předpokladem takových úvah by byla samozřejmě změna v organizaci soudnictví, spojená se zavedením specializovaných samosoudců, ale i senátů na krajských soudech, kteří by se zabývali zánikem manželství, včetně problematiky nezletilých dětí. Mám za to, že celou problematiku by mohli obsáhnout soudci, kteří se v současné době specializují na opatrovnická řízení. Došlo by tím nepochybně nejen k urychlení celého řízení, ale dle mého názoru zejména ke kompaktnějšímu posouzení dalších významných aspektů spojených se zánikem manželství.

3. Výživné rozvedeného manžela dle nové úpravy

Některých (a dle mého názoru pozitivních) změn doznala v nové úpravě problematika výživného rozvedeného manžela. Oproti dosavadní úpravě, která stanovila, že „rozvedený manžel, který není schopen sám se živit, může žádat od bývalého manžela, aby mu přispíval na přiměřenou výživu podle svých schopností, možností a majetkových poměrů“, je v novém kodexu navíc zakotvena podmínka: „*lze-li to na něm spravedlivě požadovat zejména s ohledem na věk, zdravotní stav rozvedeného manžela v době rozvodu nebo skončení péče o společné dítě rozvedených manželů*“. Návrh dále stanoví i hlediska, kterými se má soud při rozhodování o přiznání výživného a jeho výše řídit. Má brát zřetel zejména na to, jak dlouho manželství trvalo, zda si rozvedený manžel neopatřil přiměřené zaměstnání, přestože mu v tom nebránila závažná překážka, zda si rozvedený manžel mohl přiměřenou výživu zajistit řádným hospodařením se svým majetkem, zda se rozvedený manžel podílel za trvání manželství na péči o rodinnou domácnost, zda se rozvedený manžel nedopustil vůči bývalému manželovi nebo osobě mu blízké činu povahy trestného činu nebo je dán jiný obdobně závažný důvod.

Je zachována i možnost tzv. zásadně stejné životní úrovně manželů, a to za stejných podmínek jako v současném znění, s doplněním lhůty „po dobu přiměřenou okolnostem“, maximálně však tří let (tj. jako doposud). **Navíc se zde však vyskytuje ustanovení o vyloučení této možnosti za situace, kdy se rozvedený manžel dopustil vůči druhému manželovi jednání, které naplňuje, resp. naplňovalo znaky tzv. domácího násilí, ač by jinak podmínky pro přiznání výživného splňoval.**

Novou úpravu institutu považuji za přínosnou a lépe odpovídající okolnostem dnešní společnosti.

4. Novinky v opatrovnickém řízení

Dalším významným okruhem otázek spojených s rozvodem manželství je aplikace ustanovení týkajících se **řízení o úpravu práv a povinností k nezletilým**.

Současná rozhodovací praxe, týkající se rozhodování o péči o dítě, o styku druhého rodiče s dítětem a o výživném pro nezletilé dítě je podle mého názoru poznamenána určitým ustrnutím ve vývoji, kdy řízení se obvykle zúží na svěření nezletilých dětí do péče matky a na stanovení výživného „v co nejvyšší míře“. Alespoň takto to chápe většina otců nezletilých dětí, kteří se ať už vlastním přičiněním, či bez něj dostanou do rozvodového a tím i opatrovnického řízení. Poněkud nadneseně řečeno, mohou se ve většině případů vzdát naděje na to, že by jim nezletilé děti, zejména útlého věku, byly svěřeny do péče či byla zakotvena společná či střídavá péče obou rodičů. Minimálně statisticky vzato není toto tvrzení příliš nadnesené. Výjimkou jsou případy, kdy je prokázáno, že péče o dítě ze strany matky vykazuje zásadnější nedostatky.

Ve většině případů jsou v opatrovnickém řízení předmětem sporu zejména otázky ohledně výše výživného, jindy je však tím jablkem sváru rozsah styku dítěte s rodičem, kterému dítě nebylo svěřeno do péče. Soudní rozhodnutí může vést a bohužel i poměrně často vede k faktickému oslabení citového vztahu s dítětem, a to i v případech, kdy k tomu nejsou dány žádné závažné důvody.

Pokud se rodiče o styku s dítětem nedohodnou, lze jako ilustrační případ uvést úpravu styku dítěte ve věku 5 let, korespondující ustálené rozhodovací praxi, kdy soud na návrh otce stanoví: každou druhou sobotu a neděli vždy od 9 do 17 hodin, 14 dní o letních školních prázdninách a zhruba polovinu svátků v roce. Pokud se otcí podaří prokázat, že se skutečně osobně o dítě řádně staral, že má vhodné rodinné zázemí, dostatek zkušeností, času apod., bývá mu umožněn styk např. od pátku do neděle, vždy jedenkrát za 14 dnů. To však již lze považovat za jeho jisté „vítězství“.

V tomto ohledu se situace, kdy otec dítěte se rozvodu brání, (zásadní) příčiny k němu nezavdal, je nucen se např. z nedostatku finančních prostředků odstěhovat zpět ke svým rodičům, a to i do vzdáleného města, jeví jako poněkud nerovnovážná a „diskriminační“. Nechci zde na zjednodušeném příkladě hájit a prosazovat „zájmy otců“, nicméně se domnívám, že v řadě případů by skutečně bylo především v zájmu nezletilého dítěte, aby mělo faktickou možnost mnohem širšího styku s rodičem, kterému nebylo svěřeno do péče a aby nejen povinnosti, ale i práva obou rodičů byla vyrovnána.

V některých evropských zemích, např. v Itálii, jsou opatrovnická řízení velmi rozsáhlá, soudy často jednájí nejen o styku s dítětem a o výživném, ale také o významných otázkách spojených s vývojem dítěte a jeho osobností, jako je výběr základní a střední školy, zájmová činnost, doplňková zdravotní péče apod. Jak velký je pak údiv např. italských účastníků českého opatrovnického řízení, kdy toto je zúženo, jak všichni dobře víme,

jen na zhruba tři základní otázky, kdy na jejich vrcholu je otázka, kolik bude účastník měsíčně na své dítě platit. Patrně i z těchto důvodů jsem se již několikrát setkala s názorem, že naše úprava je „z minulého století“ (což však dosud skutečně je).

I proto se domnívám, že připravovaná úprava v novém civilním kodexu je krokem kupředu.

Tak například návrh podstatně upřesňuje stávající znění ust. § 49 zákona o rodině: „Nedohodnou-li se rodiče o podstatných věcech při výkonu rodičovské zodpovědnosti, rozhodne soud“. V nové úpravě se objevuje **legální vymezení, co se vždy zejména považuje za „významnou záležitost“ týkající se dítěte. Jedná se o nikoli běžné léčebné a podobné zákroky a obdobná opatření vůči dítěti, a volbu jeho vzdělání nebo pracovního uplatnění.**

Lze rovněž poukázat na **definici rodičovské zodpovědnosti**, která zahrnuje nad rámec stávající úpravy (tj. péče o zdraví, tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj dítěte, zastupování nezletilého a správu jeho jmění) i výslovné „udržování osobního styku s dítětem, určení místa jeho pobytu a zajišťování jeho výchovy a vzdělání“ (byť posledně uvedené je prakticky jen formulační změna).

Rodičovská *odpovědnost* pak náleží *stejně* oběma rodičům a její výkon, omezení a zbavení doznaly některých upřesnění. Tak je např. stanoveno, že rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče způsobem a v míře odpovídající stupni vývoje dítěte. Rozhodují-li rodiče o vzdělání nebo o pracovním uplatnění dítěte, vezmou v úvahu jeho schopnosti a nadání. **Nově je rovněž zakotvena zásada použití výchovných prostředků v takové podobě a míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte.** Přivítat lze i ustanovení stanovící nejen soudu při rozhodování o otázkách týkajících se dětí, které jsou schopny mít a vyjádřit svůj názor, ale i rodičům, povinnost věnovat názoru dítěte patřičnou pozornost a brát jej při rozhodování v úvahu. Soud má před rozhodnutím, dotýkajícím se zájmu dítěte, poskytnout dítěti potřebné informace, aby si mohlo vytvořit vlastní názor a tento sdělit, s tím, že dítě ve věku přibližně od dvanácti let je již zásadně schopno svůj názor projevit.

Pokud se týká ustanovení o osobním styku rodiče s dítětem, jsou rovněž podstatně upřesněna a rozšířena, zejména o ustanovení stanovící povinnost oběma rodičům zdržet se všeho, co narušuje vztah dítěte k oběma rodičům nebo co ztěžuje výchovu dítěte.

ilustrační foto

5. Závěr

Závěrem lze poznamenat, že stávající zákon o rodině již nereflektuje dynamický rozvoj a změny v soudobé společnosti a měl by být nahrazen právním předpisem modernějším.

O tom, zda navrhovaná úprava tzv. nového občanského zákoníku bude ve znění, které bylo postoupeno k projednání vládě, přijata, je možné spekulovat, nicméně alespoň v otázkách, které byly předmětem tohoto příspěvku, lze v tomto ohledu vyjádřit naději a přání, že tomu tak skutečně bude.

Otázkou i nadále zůstane, jak pružně a do jaké míry se nová úprava promítne do každodenní rozhodovací činnosti soudů v naznačených otázkách.

✦ Autorka je advokátkou Brně a doktorandkou na katedře teorie práva brněnské MU.

¹ Tak v Bulletinu advokacie se problematice nového kodexu občanského práva věnoval, s dosti kritickým vyzněním např. Křeček, S.: Zamyšlení nad návrhem nového občanského zákoníku, č. 9/2008, v tomtéž byla publikována reakce jednoho z hlavních tvůrců, prof. K. Eliáše: K článku JUDr. Stanislava Křečka „Zamyšlení nad návrhem nového občanského zákoníku“.

² H. Nová, která publikovala v č. 1-2/2008 Bulletinu advokacie obsáhlý článek o vyživovací povinnosti, soudí, že „vyživovací povinnost je obávaná i opomíjená a neznámá oblast s tragičtější mírou nejednotnosti rozhodování, než rozhodování o výživném, včetně výživného pro nezletilé dítě“. – Srov. str. 31.

Nový zákon o nemocenském pojištění

JUDr. LADISLAV JOUZA

Po několika odkladech a řadě novel ještě neúčinného předpisu nabytí **1. ledna 2009** účinnosti nový zákon o nemocenském pojištění č. **187/2006 Sb.** (dále jen

„NZNP“). Vzhledem k tomu, že přináší řadu zajímavých „novinek“, budou problémy z něj vyplývající řešit i advokáti. Jedná se o důsledky porušování léčebného režimu, snižování náhrady mzdy nebo její odejmutí apod. Současně nastávají změny v dalších navazujících zákonech. Mezi nejvýznamnější změny patří úprava působnosti zaměstnavatelů v této oblasti, která je provedena zákoníkem práce, zejména v § 192 až § 194.

Základní změnou v nemocenském pojištění je přenesení provádění pojištění všech pojištěnců přímo na orgány nemocenského pojištění. Nemocenské pojištění přibližně tři milionů zaměstnanců již nebudou provádět organizace, ale přímo okresní správy sociálního zabezpečení. Zaměstnavatelé budou v systému nemocenského pojištění plnit úlohy v oblasti evidenční a oznamovací.

Zaměstnanec, který bude uznán dočasně práce neschopným nebo kterému byla nařízena karanténa, přísluší po dobu prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény) náhrada mzdy nebo platu, pokud ke dni vzniku dočasné pracovní neschopnosti (karantény) splňuje podmínky nároku na nemocenskou. Náhrada mzdy nebo platu přísluší za dny, které jsou pro zaměstnance **pracovními dny. Podle úpravy před 1. lednem 2009 byly nemocenské dávky poskytovány za kalendářní dny.**

Výše náhrady mzdy

Náhrada mzdy nebo platu bude náležet **od čtvrtého dne pracovní neschopnosti** a při karanténě od prvního dne. Výše náhrady bude od čtvrtého dne 60 % upraveného (redukovaného) průměrného výdělku do patnáctého dne pracovní neschopnosti. Po uplynutí této doby budou poskytovány nemocenské dávky, a to ve všech případech (kromě prvních 14 dnů, kdy náhradu mzdy bude poskytovat zaměstnavatel) orgány nemocenského pojištění. Nebudou se pro účely nemocenského pojištění již rozlišovat malé a „velké“ organizace, kdy za malé organizace (zaměstnavatelé s počtem zaměstnanců do 25) prováděly nemocenské pojištění orgány nemocenského pojištění.

Pro účely stanovení náhrady mzdy nebo platu se zjištěný průměrný výdělek upraví stejným způsobem, jakým

se upravuje denní vyměřovací základ pro stanovení dávek nemocenského pojištění. Pro účely této úpravy se jednotlivé redukční hranice stanovené pro účely nemocenského pojištění vynásobí koeficientem 0,175, a poté zaokrouhlí na celé koruny směrem nahoru. Má-li zaměstnanec za pracovní den, v němž mu vzniklo nebo zaniklo právo na náhradu mzdy nebo platu, také právo na mzdu nebo plat za část pracovní doby, náleží mu za tento den jen poměrný díl náhrady mzdy nebo platu připadající na tu část pracovní doby, za kterou mu nenáleží mzda nebo plat (§ 192 zákoníku práce).

Náhrada mzdy i za první tři dny pracovní neschopnosti

Zaměstnavatel se může se zaměstnancem dohodnout, že mu náhradu mzdy místo nemocenských dávek bude vyplácet až do výše průměrného měsíčního čistého výdělku. To se bude týkat náhrady mzdy nebo platu i za první tři dny dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, kdy zaměstnanec nebude mít ze zákona nárok na náhradu mzdy. Zde nastávají „neomezené“ možnosti zejména pro podnikatele. Možnost vyšší náhrady mzdy se však nevylučuje ani u zaměstnavatelů, kteří nemají podnikatelský charakter. Ti jsou však ve svém postupu limitováni rozpočtovými prostředky, které mají k dispozici. Může nastat situace, že zaměstnanec bude mít při pracovní neschopnosti vyšší mzdu, než kdyby pracoval.

Příklad:

Úředník městského úřadu je ve styku s klienty při rozhodování o sociálních dávkách. Ve vnitřním předpise úřadu je stanoveno, že tomuto zaměstnanci za první tři dny pracovní neschopnosti, kdy se neposkytují nemocenské dávky, náleží náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku. Podmínkou je však, že onemocnění je nakažlivého původu, např. viróza nebo zánět horních cest dýchacích. Není to diskriminace ostatních zaměstnanců, kteří nejsou ve styku s klienty a tuto náhradu mzdy při onemocnění neobdrží? Jak řešit tyto situace v době, kdy budou za první tři dny pracovní neschopnosti poskytovány nemocenské dávky?

Možnost zvýhodnit zaměstnance uvedeným způsobem existuje i u zaměstnavatelů, kteří odměňují zaměstnance platem. Jedná se o tzv. nepodnikatelské subjekty uvedené v § 109 odstavec 3 zákoníku práce, např. o územní samosprávné celky, organizační složky státu.

Zaměstnavatel může např. stanovit ve vnitřním předpise nebo sjednat v kolektivní smlouvě, že bude poskytovat za první tři dny pracovní neschopnosti náhradu mzdy v určité výši, maximálně však do průměrného výdělku zaměstnance. Toto právo může být sjednáno i v pracovní smlouvě. Vzhledem k tomu, že pracovní smlouva je dvoustranným

právním úkonem a neupravuje nároky obecně pro všechny zaměstnance, ale jen individuálně, musel by zaměstnavatel vzít v úvahu zákaz diskriminace a dodržení rovnosti v pracovních vztazích. **Bylo by v rozporu se zákoníkem práce, kdyby u jednotlivých zaměstnanců byly v pracovních smlouvách sjednány nároky na náhradu mzdy za první tři dny pracovní neschopnosti v odlišné výši, např. v závislosti na délce zaměstnání nebo věku zaměstnance.** Pokud by však náhrada mzdy byla diferencována podle charakteru práce zaměstnance a její poskytování za první tři dny pracovní neschopnosti by bylo odůvodněno např. tím, že jejím účelem je ochrana klientů a návštěvníků úřadu, nebyl by tento postup porušením rovnosti. Toto zvýhodnění zaměstnanců jim umožní, aby své nakažlivé onemocnění řešili pracovní neschopností. V záporném případě – jak potvrzuje praxe – by pracovali, aby neměli v důsledku pracovní neschopnosti nižší výdělek, a infekci by ohrožovali ostatní.

Za předpokladu, že toto právo bude sjednáno v kolektivní smlouvě nebo stanoveno ve vnitřním předpise, považuje se toto plnění podle § 24 odstavec 2 písm. j) bodu 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, za výdajový náklad zaměstnavatele.

Zaměstnavatelé mohou poskytovat náhradu mzdy nejen v prvních třech dnech pracovní neschopnosti, ale zákon jim umožňuje, aby zvýšili náhradu mzdy nad povinných 60 % v dalších dnech, až do uplynutí 14 dnů (deseti pracovních dnů) pracovní neschopnosti.

Jak se vypočítá náhrada mzdy

Náhrada mzdy místo nemocenských dávek, kterou bude poskytovat zaměstnavatel, se vypočte z průměrného výdělku. Zjistí se stejným způsobem a postupem, jakým se vypočítává pro náhradu mzdy např. za dovolenou nebo za jiné překážky v práci. Rozhodným obdobím je hrubá mzda vyplacená v předchozím kalendářním čtvrtletí. Vypočtený denní průměrný výdělek se bude redukovat podle tří redukčních hranic odvozených od redukčních hranic v nemocenském pojištění. Náhrada bude osvobozena od daní z příjmu.

NZNP nově zavádí tři redukční hranice. První redukční hranice (dále 1. RH) je 786 Kč, druhá redukční hranice (dále 2. RH) je 1178 Kč a třetí redukční hranice (dále 3. RH) je 2356 Kč. To jsou ovšem redukční hranice pro potřeby výpočtu nemocenských dávek, nikoliv pro náhradu mzdy za dobu pracovní neschopnosti, kterou bude poskytovat zaměstnavatel. Vztahují se k dennímu vyměřovacímu základu.

Náhrady mezd za hodinu

Redukční hranice pro úpravu průměrného výdělku pro účely náhrad mezd místo nemocenských dávek musí být odvozeny převodem na hodinu příslušným koeficientem. Tímto koeficientem (0,175) se vynásobí uvedené redukční hranice (§ 192 odstavec 2 zákoníku práce).

Z těchto redukčních hranic se pak vychází při zjišťování náhrady mzdy, kterou poskytuje zaměstnavatel při pracovní neschopnosti zaměstnance. Vychází se přitom z § 21 odstavec 1 NZNP a z § 192 odstavec 2 ZP.

Výdělek pro rok 2009

Podle tohoto postupu budou v roce 2009 činit maximální částky redukovaného průměrného hodinového výdělku (dále „RPHV“) v jednotlivých redukčních hranicích:

Jestliže neredukovaný průměrný hodinový výdělek zaměstnance dosáhne

1. RH, bude mu započítáno pro RPHV 90 %
- částka 123,80 Kč (137,55 Kč x 90 %),
2. RH, bude 164,96 Kč (123,80 Kč + 41,16 Kč),
3. RH, bude 226,81 Kč (123,80 Kč + 41,16 Kč + 61,85 Kč).

Příklady:

- *Průměrný výdělek zaměstnance činí 420 Kč. Do 1. RH bude započítáno 123,80 Kč. Nad 1. RH do 2. RH bude započteno 41,16 Kč. Nad 2. RH do 3. RH bude započteno 61,85 Kč. Z částky nad 3. RH, to je z částky 7,70 Kč (420,00 Kč - 412,30 Kč) nebude se nic započítávat. Průměrný hodinový redukovaný výdělek zaměstnance tak činí 226,81 Kč.*
- *Průměrný hodinový výdělek zaměstnance činí 150 Kč. Do 1. RH bude započítáno 123,80 Kč, do 2. RH 14,96 Kč. Celkem 138,76 Kč jako průměrný redukovaný výdělek tohoto zaměstnance.*

Zjištěná výše náhrady mzdy

Z takto zjištěných redukčních hranic bude zaměstnavatel vycházet při poskytování náhrady mzdy od dne dočasné pracovní neschopnosti. Tato náhrada mzdy bude činit 60 % z redukčních hranic pro účely náhrady mzdy.

Náhrada mzdy při dosažení 1. RH bude 74,28 Kč (123,80 Kč x 60 %), při dosažení 2. RH 98,98 Kč (164,96 Kč x 60 %) a při dosažení 3. RH je 136,09 Kč (226,81 Kč x 60 %).

Příklady:

- *Zaměstnanec má smluvní mzdu ve výši 16 000 Kč měsíčně. Jeho průměrný hodinový výdělek při 40hodinové pracovní době činí 120 Kč. Vzhledem k tomu, že nepřekračuje 1. RH, to je 123,80 Kč, je náhrada mzdy ve výši 72 Kč (120 Kč x 60 %).*
- *Pokud by zaměstnanec měl vyšší průměrný hodinový výdělek nad 1. RH, např. 150 Kč, bude zaměstnavatel zjišťovat náhradu mzdy s přihlédnutím k redukčním hranicím. Do 1. RH bude započítáno 123,80 Kč, nad 1. RH do 2. RH bude započítáno 60 % z částky nad 1. RH do průměrného výdělku, tedy do 150 Kč. To představuje částku 15,72 Kč (150 Kč - 123,80 Kč x 60 %). Náhradu mzdy bude zaměstnavatel poskytovat ve výši 60 % z takto zjištěného průměrného hodinového výdělku, tedy z částky 139,52 Kč (123,80 Kč + 15,72 Kč). Náhrada mzdy bude činit 83,71 Kč.*
- *Zaměstnanec má průměrný hodinový výdělek 230 Kč. Přesahuje 2. RH. Nad 2. RH bude započítáno 7,16 Kč (230 Kč - 206,15 Kč x 30 %). Redukce průměrného výdělku pak: 123,80 Kč + 41,16 Kč + 7,16 Kč = 172,12 Kč. Náhrada mzdy od 4. dne pracovní neschopnosti činí 103,28 Kč (172,15 x 60 %).*

Náhrada mzdy, kterou bude za čtvrtý až desátý pracovní den (při pětidenním pracovním týdnu) vyplácet zaměstnavatel, se ale bude počítat nikoli z průměrných denních, ale hodinových příjmů. Ty se budou opět redukovat, a to tak, že se z 90 % započítá částka do 137,55 koruny na hodinu, z 60 % částka mezi 137,55 a 206,15 koruny a z 30 % částka mezi 206,15 a 412,30 koruny. Náhrada mzdy pak bude činit 60 % takto redukováného základu.

Zákaz zrušení pracovního poměru ve zkušební době

Od 1. ledna 2009 rovněž nabývá účinnosti úprava zrušení pracovního poměru ve zkušební době. Zaměstnavatel nemůže podle § 6 odstavec 1 zákoníku práce zrušit pracovní poměr v průběhu prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény) zaměstnance. Možnost zrušení je však ponechána zaměstnanci. Tato ochrana se však nevztahuje na okamžité zrušení pracovního poměru. Tímto způsobem může být zrušen pracovní poměr i v prvních 14 dnech pracovní neschopnosti. Předpokladem je existence důvodů, které jsou uvedeny v § 55 zákoníku práce.

Pracovní neschopnost a dohoda o pracovní činnosti (DPC)

Nový zákon o nemocenském pojištění č. 187/2006 Sb. nadále počítá s tím, že zaměstnanci pracující podle DPC budou účastni nemocenského pojištění. Znamená to, že v případě pracovní neschopnosti dostanou také náhradu mzdy nebo nemocenské dávky. Za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti budou náhradu mzdy poskytovat zaměstnavatelé, další dny pak okresní správa sociálního zabezpečení.

Pro vznik nároku na náhradu mzdy nebo dávky v nemoci musí ovšem osoby splnit některé podmínky. Jednou z nich je i délka zaměstnání podle DPC.

Krátkodobé zaměstnání

Podle současné úpravy nezakládá účast na nemocenském pojištění krátkodobé zaměstnání, tj. zaměstnání kratší než 8 kalendářních dnů po sobě jdoucích, pokud je jednorázovým nahodilým zaměstnáním. Tuto podmínku NZNP zachoval, neboť není účelné u takového zaměstnání zajišťovat nemocenské pojištění. **Vymezuje se však krátkodobost zaměstnání dobou 14 kalendářních dnů.**

Činnost podle DPC po dobu kratší než patnáct kalendářních dnů založí účast na nemocenském pojištění, pokud bylo uzavřeno mezi tímž zaměstnavatelem a zaměstnancem a od skončení předchozího pojištěného zaměstnání do vstupu do nového zaměstnání neuplynula doba aspoň šesti měsíců, nebo od skončení předchozího zaměstnání, které nezaložilo účast na nemocenském pojištění z důvodu, že trvalo kratší dobu než patnáct kalendářních dnů, ale bylo v něm dosaženo potřebné výše započitatelného příjmu, neuplynula doba aspoň šesti měsíců.

Pokud by se však taková krátkodobá zaměstnání měla ve stanoveném období šesti měsíců od skončení předchozího zaměstnání, a to i kratšího patnácti kalendář-

ních dnů, opakovat, což se v praxi ze strany zaměstnavatelů děje, pak další krátkodobé zaměstnání (tj. kratší 15 dnů) již účast na nemocenském pojištění založí. *Jedná se např. o krátkodobé dohody o pracovní činnosti netrvající jednotlivě 14 dnů, ale přitom se opakující.*

Příjem zaměstnance

Další podmínka účasti na nemocenském pojištění se vztahuje k **výši příjmu zaměstnance**. Pojištění zaměstnance vzniká, jestliže výše jeho započitatelného příjmu z tohoto zaměstnání sjednané (stanovené) mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem činí alespoň částku rozhodného příjmu, tj. 2000 Kč za kalendářní měsíc (dříve 400 Kč). Rozhodný příjem bude automaticky zvyšován tak, aby po zaokrouhlení činil vždy částku končící na celé tisíce (2000 Kč) nebo na celé pětisetkoruny (2500 Kč).

NZNP je oproti dřívější úpravě výhodnější. Zajišťuje účast na nemocenském pojištění i v případech, kdy není splněna podmínka výše rozhodného příjmu, avšak v některých měsících tato podmínka splněna bude. V takových případech se bude jednat o pojištění při **zaměstnání malého rozsahu**. Bude-li započitatelný příjem se zaměstnancem sjednán (stanoven) ve výši, která nebude dosahovat částky 2000 Kč pro vznik pojištění, anebo nebude příjem sjednán (stanoven) vůbec, bude zaměstnanec z takového zaměstnání účasten nemocenského pojištění v těch kalendářních měsících, do nichž mu bude zúčtován započitatelný příjem ve výši, která zařazuje zaměstnání mezi pojištěné.

Příklad:

- *Bude sjednána dohoda o pracovní činnosti s měsíční odměnou 1900 Kč měsíčně. Podle NZNP nezakládá tato dohoda účast na nemocenském pojištění. Zaměstnanec však dosáhne zúčtovatelného příjmu více než 2000 Kč. V tomto případě mu odměna zakládá účast na nemocenském pojištění.*

Rozvrh pracovní doby

ZP v § 74 stanoví, že v dohodách o pracích konaných mimo pracovní poměr není zaměstnavatel povinen rozvrhnout zaměstnanci pracovní dobu. Ovšem v § 194 ZP je uvedeno, že pro účely poskytování náhrady mzdy po dobu pracovní neschopnosti u zaměstnance pracujícího podle DPC je zaměstnavatel povinen rozvrhnout jeho týdenní pracovní dobu do směn. Zdálo by se, že se jedná o legislativní rozpor, ale jde jen o zdání. Pokud by zaměstnavatel v DPC nerozvrhl pracovní dobu do směn, je jeho postup při poskytování náhrady mzdy v pracovní neschopnosti zaměstnance obtížnější. Musel by mu poskytovat náhradu mzdy za polovinu stanovené týdenní pracovní doby, po kterou by mohl zaměstnanec v DPC pracovat. To znamená – ve většině případů – náhradu mzdy za 20 hodin.

Příklady:

- *Zaměstnavatel sjednal se zaměstnancem DPC na práci až do 20 hodin týdně. Nebyl stanoven rozvrh směn, takže v případě pracovní neschopnosti bude zaměstnavatel poskytovat náhradu mzdy za 20 hodin.*

- *Byla sjednána DPČ tak, že v pondělí má zaměstnanec pracovat 4 hodiny, v úterý 2 hodiny, ve středu a ve čtvrtek pracovní dobu rozvrženu nemá a v pátek 8 hodin. V případě pracovní neschopnosti dostane náhradu mzdy za tolik hodin na základě rozvrhu pracovních směn, které nemohl odpracovat, neboť byl v pracovní neschopnosti – tedy za 14 hodin. Kdyby zaměstnavatel uvedl do DPČ, že zaměstnanec bude pracovat až do 14 hodin týdně, nešlo by o rozvržení pracovní doby do směn. Náhradu mzdy by musel poskytnout za 20 hodin.*

Zaměstnavatelé mnohdy namítají, že DPČ je určena zejména k provádění prací, jejichž rozsah a pravidelnost nelze předvídat. Nemohou tedy předem rozvrhnout pracovní dobu do směn.

Záležitost je pak možné řešit dvěma způsoby. Jeden z nich jsme již naznačili: stanovit rozsah pracovní doby bez rozvržení do směn. Pak bude zaměstnavatel poskytovat náhradu mzdy za dobu pracovní neschopnosti za polovinu stanovené pracovní doby (viz § 79 ZP). V zaměstnání s dvousměnným pracovním režimem je polovina stanovené týdenní pracovní doby (19 hodin), s třisměnným a nepřetržitým režimem práce rovněž 19 hodin a ve většině případů při 40hodinové týdenní pracovní době je to 20 hodin.

Podle druhého způsobu může rozvrhnout pracovní dobu do směn podle předpokládané potřeby práce. V tomto případě by poskytoval náhradu mzdy v době pracovní neschopnosti jen za dobu vyjádřenou v hodinách, která nebyla zaměstnancem odpracována.

Zaměstnavatel může kontrolovat zaměstnance

Novým povinností zaměstnavatele při poskytování náhrady mzdy místo nemocenských dávek odpovídají i jeho rozšířená práva. Může např.:

- dát příslušnému orgánu nemocenského pojištění podnět ke kontrole důvodnosti trvání dočasné pracovní neschopnosti a ke kontrole dodržování režimu dočasné práce neschopného pojištěnce (jde-li o jeho zaměstnanec), a to po celou dobu trvání pracovní neschopnosti (nejen po dobu prvních 14 dnů),
- požadovat od ošetřujícího lékaře informaci o místě pobytu zaměstnance v době dočasné pracovní neschopnosti a o rozsahu a době povolených vycházek,
- provést kontrolu, zda zaměstnanec v období prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti dodržuje povinnosti v rámci léčebného režimu.

Významná jsou oprávnění zaměstnavatele v oblasti kontroly dodržování režimu práce neschopného zaměstnance (pojištěnce) podle § 192 odstavec 5 a 6 zákoníku práce. Zaměstnavatel je oprávněn kontrolovat, zda jeho zaměstnanec, který byl uznán dočasně práce neschopným, dodržuje v období prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti stanovený režim dočasné práce neschopného pojištěnce. V případě zjištění porušení povinnosti zaměstnancem vyhotoví o kontrole písemný záznam a uvede v něm skutečnosti, které znamenají porušení tohoto režimu. Stejnopis tohoto záznamu doručí zaměstnanci, který tento režim po-

rušil, okresní správě sociálního zabezpečení příslušné podle místa pobytu zaměstnance v době dočasné pracovní neschopnosti a ošetřujícímu lékaři dočasně práce neschopného zaměstnance. Zaměstnavatel je oprávněn požádat ošetřujícího lékaře, který stanovil zaměstnanci režim dočasné práce neschopného pojištěnce, o sdělení tohoto režimu v rozsahu, který je zaměstnavatel oprávněn kontrolovat, a o zhodnocení zaměstnavatelem zjištěných případů porušení tohoto režimu. Zaměstnanec je povinen umožnit zaměstnavateli kontrolu dodržování svých povinností. Tato oprávnění zaměstnavatele reagují na změněnou právní úpravu poskytování dávek při pracovní neschopnosti.

Nižší náhrada mzdy

Poruší-li zaměstnanec v období prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti povinnosti, které jsou součástí režimu dočasné práce neschopného pojištěnce, může zaměstnavatel se zřetelem na závažnost porušení těchto povinností náhradu mzdy nebo platu snížit nebo neposkytnout.

Kontrola zaměstnavatele je vymezena povinnostmi zaměstnance. Zaměstnanec má povinnost zdržovat se v době pracovní neschopnosti v místě pobytu a dodržovat vycházky povolené lékařem. Místem pobytu zaměstnance je místo, které sdělil ošetřujícímu lékaři při vzniku pracovní neschopnosti, nebo místo, na které změnil pobyt v době pracovní neschopnosti. **Zaměstnavatel např. může zjišťovat, zda se zaměstnanec zdržuje v bytě, v místě svého pobytu. Nemůže však kontrolovat, zda se zaměstnanec ve svém bytě věnuje jiným činnostem, které nejsou v souladu s léčebným režimem. Právní předpis neumožňuje zástupci zaměstnavatele, aby mohl vstoupit do bytu zaměstnance, pokud s tím zaměstnanec, který je v pracovní neschopnosti, nevysloví souhlas. Zjistí-li však zaměstnavatel, že zaměstnanec je mimo místo pobytu a nemá povolené vycházky, jde o porušení léčebného režimu.** Zaměstnanec je však povinen umožnit zaměstnavateli kontrolu dodržování léčebného režimu a musí zástupci zaměstnavatele při kontrole prokázat svou totožnost a předložit rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti.

Za porušování léčebného režimu by bylo možné považovat odchod zaměstnance z místa pobytu (bydliště) do restaurace, výkon jiné pracovní činnosti apod. Každý případ je však nutno posuzovat individuálně s přihlédnutím k poměrům práce neschopného zaměstnance. **Nejednalo by se o porušení léčebného režimu, kdyby např. zaměstnanec, který nemá rodinné příslušníky, si obstarával nákup pro denní potřebu, případně šel na oběd do restaurace.** Podmínkou je však, že toto jednání neohrozí léčebný postup a neprodlouží léčení. Na tyto skutečnosti by však měl zaměstnanec vždy při zahájení pracovní neschopnosti upozornit ošetřujícího lékaře, který by mohl v tomto smyslu učinit příslušný záznam do zdravotní karty zaměstnance.

✦ Autor, dlouholetý zaměstnanec Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, je expertem na pracovněprávní problematiku.

Několik poznámek ke kontrolám zaměstnanců po dobu dočasné pracovní neschopnosti

JUDr. LADISLAV KOLAČKOVSKÝ

I. Úvod

Dne 1. ledna 2009 vstoupila mimo jiných změn v účinnost nová úprava zabezpečení zaměstnance po dobu jeho pracovní neschopnosti.¹ Zaměstnavateli vzniká povinnost platit dočasně práce neschopnému zaměstnanci náhradu mzdy nebo platu (odměny z dohody) po určitou dobu jeho dočasné pracovní neschopnosti. Konkrétně se jedná o náhradu placenou za pracovní dny (směny) a svátky, které zaměstnanec neodpracoval v době prvních 14 dnů pracovní neschopnosti z důvodu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény. **Zaměstnavatel je oprávněn kontrolovat, zda zaměstnanec, který byl uznán dočasně práce neschopným, dodržuje v období prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti stanovený režim dočasně práce neschopného pojištěnce.** Porušil-li zaměstnanec v období prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti povinnost zdržovat se v místě pobytu nebo povinnost dodržovat dobu a rozsah povolených vycházek, které jsou součástí režimu dočasně práce neschopného pojištěnce, může zaměstnavatel se zřetelem na závažnost porušení těchto povinností náhradu mzdy nebo platu (odměny z dohody) snížit nebo neposkytnout.

Cílem tohoto krátkého článku je zamyslet se nad některými úskalími kontroly zaměstnanců ze strany zaměstnavatelů, zejména průběhem samotné kontroly a z toho vyplývajících následky.

II. Povinnost poskytnout součinnost

Řekněme si upřímně, že povinnost kontrolovat zaměstnance po dobu jejich dočasné pracovní neschopnosti byla na zaměstnavatele přenesena pro neschopnost státu efektivně zajistit kontrolu léčebného režimu práce neschopných zaměstnanců. Zaměstnavatel však současně nebyl vybaven dostatečně účinnými nástroji k realizaci svého kontrolního práva. **Zaměstnavatel není správním orgánem s jeho právy a povinnostmi, v podstatě jediná úprava, o kterou se při výkonu svého kontrolního práva může opřít, je povinnost zaměstnance umožnit zaměstnavateli kontrolu dodržování svých povinností (viz ust. § 192 odst. 6 poslední věta ZP).**

Po prvních měsících spojených s aplikací této nové úpravy lze uzavřít, že **jedinou záchranou zaměstnavatele,**

který chce skutečně kontrolovat své nemocné zaměstnance, je podrobná smluvní úprava průběhu kontroly a jejich právních následků.² Jedná se o smluvní konkretizaci právě povinnosti zaměstnance poskytnout zaměstnavateli součinnost při kontrole dodržování svých povinností. Porušení povinnosti poskytnout součinnost je porušením povinnosti vyplývající z pracovněprávních předpisů a lze je proto stíhat jako porušení pracovní kázně (právních předpisů spojených s výkonem práce).

III. Dohoda o kontrole některých povinností dočasně práce neschopného zaměstnance

Kromě označení smluvních stran se doporučuje sjednat v dohodě o kontrole některých povinností dočasně práce neschopného zaměstnance (dále „dohoda“):

1. osoby oprávněné provádět kontrolu práce neschopných zaměstnanců (s výhradou jednostranné změny těchto osob);
2. oznamovací a jiné povinnosti zaměstnance (povinnost předat zaměstnavateli rozhodnutí o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, potvrzení o době jejího trvání, bylo-li vydáno);
3. rozhodnutí o změně režimu dočasně práce neschopného pojištěnce, a informovat zaměstnavatele předem o změně místa pobytu v době prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti atd.);
4. vlastní průběh kontroly (kdy a kde kontrola proběhne);
5. vymezení porušení léčebného režimu zaměstnance;
6. sankce pro případ neumožnění kontroly ze strany zaměstnance a krácení náhrady mzdy, platu či odměny z dohody v případě zjištění porušení léčebného režimu.

IV. Postih zaměstnance za porušení léčebného režimu

V dohodě je možno vymežit porušení léčebného režimu jako

1. nezastižení zaměstnance v době kontroly v místě pobytu v době pracovní neschopnosti v případě, že nebyly ošetřujícím lékařem stanoveny vycházky;
2. nedodržování stanovených vycházek, tedy přistížení zaměstnance mimo místo pobytu za účelem léčení;
3. nezdržování se v místě pobytu uvedeném na rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti; a
4. nastoupení v době dočasné pracovní neschopnosti do zaměstnání nebo výkon jiné výdělečné činnosti bez souhlasu lékaře a zaměstnavatele, popř. výkon jiné

práce spojené s fyzickou námahou v případech, kdy tato práce oddaluje obnovení jeho pracovní schopnosti (např. na stavbě, na poli, na zahradě apod.) – tzv. závažné porušení povinností zaměstnance.

Za situace, kdy okresní správa sociálního zabezpečení i zaměstnavatel jsou shodně oprávněni kontrolovat dodržování vycházkového režimu, resp. zdržování se v místě pobytu a okresní správa sociálního zabezpečení je oprávněna odejmout nemocenské až za 100 kalendářních dní, je nutno přiznat zaměstnavateli právo již za jedno porušení vycházkového režimu či povinnosti zdržovat se v místě pobytu nepřiznat náhradu mzdy, platu či odměny z dohody za všechny pracovní dny, které spadají do období prvních 14 kalendářních dní pracovní neschopnosti zaměstnance.³

V. Závěr

Právní úprava kontrolního práva zaměstnavatele je nedostatečná, zákonodárce měl přitom více než dva roky ke zjednaní nápravy. Zaměstnavatel se přitom nemůže rozhodnout nemocné zaměstnance nekontrolovat, přinejmenším ne v případech, kdy vyplacenou náhradu mzdy (platu či odměnu z dohod)⁴ odečítá od odvodů pojist-

ného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Náhradu mzdy (platu či odměny z dohod) vyplacenou zaměstnanci, který si pracovní neschopnost způsobil s cílem vylákat náhradu mzdy či platu, zaviněnou účastí ve rvačce, jako bezprostřední následek své opilosti nebo zneužití omamných prostředků nebo psychotropních látek, nebo při spáchání úmyslného trestného činu nebo úmyslně zaviněného přestupku, nelze totiž v rozsahu 100, resp. 50 % odečíst od odvodů pojistného.

✦ Autor je advokátem v Praze.

1 § 192 a násl. zákoníku práce byl ještě před nabytím účinnosti dne 1. ledna 2009 opakovaně věcně měněn (změny provedl jednak zákon č. 261/2007 Sb., jednak zákon č. 305/2008 Sb.).

2 K tomu blíže Štefko, M.: Přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci vs. právo zaměstnavatele na snížení či odebrání náhrady mzdy (platu), Zdravotnictví a právo, 2009, č. 1; či od stejného autora Náhrada mzdy po dobu pracovní neschopnosti v mezinárodním srovnání, Acta Universitatis Carolinae 2007, č. 3, str. 53 a násl.

3 Blíže viz Štefko, M.: Přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci vs. právo zaměstnavatele na snížení či odebrání náhrady mzdy (platu), Zdravotnictví a právo, 2009, č. 1.

4 Udivující je, že ust. § 9 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., v platném znění, uvádí pouze náhradu mzdy. Legislativní nedostatky se tak překonávají výkladem MPSV.

Úschova peněžních prostředků advokátem a úrok z nich

JUDr. ZDENĚK KOSCHIN

V advokátní praxi dochází velmi často k tomu, že advokát je schovatelem peněžních prostředků, které si u něj klient, jako složitel, ukládá za účelem splnění svého

závazku ke svému smluvnímu partnerovi. Pravděpodobně v největším rozsahu je takováto služba advokátem poskytována v souvislosti s uzavíráním kupních smluv na nemovitosti, za účelem zajištění úhrady kupní ceny.

Smlouva, kterou advokát k uvedenému účelu se svým klientem uzavírá, může být označována různě. Většinou se jedná o svěřeneckou smlouvu, někdy též označovanou jako escrow deposit či escrow contract, případně pouze jako smlouva o depozitu.

Vztah může být v zásadě dvoustranný, a to mezi advokátem, jako schovatelem, a klientem advokáta, jako složitelem, nebo trojstranný, a to mezi advokátem, jako schovatelem, složitelem a osobou, která je podmíněně oprávněna k přijetí uschovaných peněžních prostředků.

Ať již by se jednalo o smlouvu dvoustrannou, dle všeho je tento typ používán většinou, v případě notářských úschov téměř bezvýjimečně, nebo o smlouvu trojstrannou, s tím, že do takovéhoho vztahu přímo vstupuje i osoba, která je podmíněně oprávněna k přijetí uschovaných peněžních prostředků, **je vždy vlastníkem do depozita složených peněžních prostředků až do doby jejich výplaty složitel, tedy osoba, která by byla podle konkrétního typu smlouvy jinak sama zavázána k platbě.**

Od uvedeného, tedy od vlastnictví peněžních prostředků, se následně odvíjí i to, kdo je osobou oprávněnou k přijetí úroku z uloženého kapitálu, tedy vlastníkem tohoto úroku. V této souvislosti je zapotřebí poukázat na to, že úrok je ve vztahu ke kapitálu v postavení příslušenství k věci hlavní.

Pokud advokát přijímá do úschovy peněžní prostředky, je povinen je evidovat odděleně od prostředků vlastních, tedy na účtu k uvedenému účelu určeném, a to buď na jednom účtu společně pro všechny schovatele, nebo na samostatných, k uvedenému účelu založených účtech, případně podúčtech, v tomto případě individuálně pro každého klienta.

Pokud se peněžního ústavu týká, advokátovi, který je podnikatelem, otevírá k realizaci jeho podnikatelské činnosti tzv. běžný účet, přičemž z úroku, vztahujícímu se

k peněžním prostředkům na tomto účtu uloženým, tento účtův nesráží kapitálovou daň. Nutno konstatovat, že takovýto úrok není příliš vysoký, v důsledku toho ani není spektrem zájmu.

Na druhou stranu peněžní ústav advokátovi, jako svému klientu, otevře i jiné typy účtů, než je účet běžný. V těchto případech se může jednat například

- a) o účet úschov, na němž peněžní prostředky mohou, ale i nemusí být úročeny;
- b) o účet termínovaný;
- c) apod.

Pokud se jedná o účet úschov, na němž prostředky nejsou úročeny, je výhoda v tom, že vedení tohoto účtu a pohyby na něm nejsou zpoplatněny. Pokud je ovšem otevřen takový účet, kde prostředky na něm vložené úročeny jsou, peněžní ústav zpoplatňuje jak vedení tohoto účtu, tak i pohyby na něm.

Termínovaný účet, ať již byl otevřen jako účet úschov či nikoliv, z logiky věci úročen je; kapitálový výnos z vkladu je ostatně smyslem úložky na takovémto účtu.

Ve všech případech, pokud se nejedná o podnikatelský běžný účet, peněžní ústav sráží daň z kapitálového majetku přímo, takže majiteli tohoto účtu připisuje pouze čistý úrok neboli úrok snížený o odvedenou daň z kapitálového majetku.

Advokát ve svém účetnictví a následně v rámci přiznání k dani z příjmů FO sleduje za účelem následného zdanění zvláště příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a k nim se vztahující výdaje, podle ust. § 7 ZDP, a zvláště příjmy z kapitálového majetku, neboli též výnos z kapitálu, podle ust. § 8 ZDP.

Pokud má advokát uloženu povinnost vést odděleně peněžní prostředky vlastní a peněžní prostředky, které mu byly složeny do úschovy, již z povahy tohoto vztahu má povinnost odlišovat i jejich příslušenství. To znamená, že je povinen, stejně jako peníze, které mu byly složeny do úschovy, evidovat i příslušenství z takto svěřeného kapitálu, tedy připsaný úrok ze složených prostředků.

Obecně lze tedy konstatovat, že **úrok získaný z peněz svěřených advokátovi do úschovy, jako příslušenství kapitálového majetku, je vždy, a to zcela bezvýjimečně, bez možnosti jakékoliv dohody, která by uvedené upravovala jinak, majetkem složitele.** Mám za to, že jakákoliv dohoda, která by nabývání příslušenství k věci hlavní upravovala tak, že originárně je nabývá někdo jiný než ten, kdo je vlastníkem věci hlavní, by byla pro rozpor se zákonem neplatná.

Rozpor se zákonem bych neviděl pouze v oblasti civilistiky, konkrétně s kogentním ust. § 121 odst. 3 OZ, ale i v oblasti daňové; příjem z podnikání a příjem z kapitálového majetku jsou dva odlišné instituty, které podléhají jinému způsobu zdanění.

Vzhledem k tomu, že se v praxi vyskytují mezi advokáty a jejich klienty taková ujednání, kdy složitel advokátovi ponechává úrok a ten od něj na druhou stranu nepožaduje odměnu za úschovu, případně ji požaduje v nižší než obvyklé výši, jsem nucen poukázat na to, že takovýto postup je ze strany advokáta nesprávný.

Vyjdou-li z toho, že úschovou peněžních prostředků za

účelem jejich pozdější podmíněné výplaty jiné osobě, na rozdíl od půjčky peněžních prostředků se závazkem vrátit věc stejného druhu, nedochází ve vztahu k těmto prostředkům ke změně subjektu vlastnictví, je nepochybné, že vlastníkem příslušenství získaného z tohoto kapitálu nemůže být nikdo jiný než vlastník tohoto kapitálu, tedy složitel. Pokud je tedy advokát pouhým detentorem úroku, byť připsaného na jeho účet, musí s těmito prostředky zacházet jako s věcí cizí. To znamená, vydat je jejich oprávněnému vlastníku. Dojde-li ke splnění podmínky, pro kterou k úložce došlo, složené peněžní prostředky vyplatí oprávněné osobě a úrok z nich složiteli; pokud ke splnění podmínky nedojde, je povinen jak kapitál, tak i jeho příslušenství vydat tomu, kdo peněžní prostředky do jeho úschovy svěřil.

V čistě teoretické rovině by snad mohla být diskuse, zda je advokát, vystupuje-li jako schovatel, oprávněn se složitelem uzavřít takovou smlouvu, podle níž by po skončení úschovy svému klientu vyúčtoval odměnu, pravděpodobně i včetně DPH, je-li jejím plátcem, která by se co do částky rovnala čisté výši úroku, který by jinak byl povinen vydat, a vzájemné pohledávky následně, podle předchozí ad hoc k tomu učiněné dohody, započíst.

Z pohledu majetkového, účetního a daňového by uzavření takovéto dohody asi nic nebránilo. Na jednu stranu by zde byla pohledávka klienta za advokátem z titulu zdaněných prostředků získaných z jeho kapitálu a na druhou stranu by zde byla pohledávka advokáta za klientem z titulu práva na odměnu, případně RP či i dalších výdajů a k nim se vztahující DPH, které by se navzájem rovnaly. Rovněž tak by zde byla dohoda mezi advokátem o způsobu výpočtu odměny, případně i věcných výdajů a k nim se vztahující DPH, současně s dohodnutým právem jedné či druhé strany provést kompenzační úkon. Po formální stránce, pokud by uvedené bylo takto ošetřeno, nic by takovémuto ujednání a následnému postupu nebránilo.

Na druhou stranu si ovšem myslím, že takovýto postup, byť i by vykazoval znaky formální správnosti, by asi nebylo možno považovat z pohledu advokáta ve vztahu k jeho klientovi za korektní. Advokát, jako osoba práva znalá, která má v této oblasti nepochybně daleko přesnější informace než jeho klient, s vědomostí o trvání úložky (například s ohledem na znalost lhůt v řízení před katastrálním úřadem), o výši složených prostředků a o úrokové sazbě, by neměl být oprávněn předložit svému klientovi takovou dohodu, podle níž se výpočet odměny odvíjí od předem neznámých a ani jednou ze stran neovlivnitelných ukazatelů. Zcela v této souvislosti potom pomijím to, že zájem advokáta k ovlivnění ukazatelů by se nemusel shodovat se zájmem jeho klienta; případně by mohl být i zcela kontradiktorní.

Pokud se potom týká takového postupu, kdy by si advokát ponechával klientův úrok z kapitálu, tedy jeho peníze, a neúčtoval mu odměnu, šlo by dost možná o jednání, které by nebylo v rozporu s právními předpisy pouze v oblasti civilistiky.

- ✦ Autor, advokát v Praze, je členem sekce ČAK pro právo veřejné, sekce pro advokátní tarif a členem zkušební komise ČAK pro advokátní zkoušky pro obor ústavní a správní právo.

Koncentrace řízení, obecně známé skutečnosti

I. Ani v řízení na ochranu osobnosti soud nemůže odmítnout návrh na provedení důkazů vznesený po skončení prvního jednání, zaměřený ke zpochybnění věrohodnosti důkazů provedených po prvním jednání, nebo které účastník nemohl bez své viny provést.

II. I v případě notorií lze navrhnout důkazy o tom, že skutečnost, kterou soud za obecně známou skutečnost považuje, takovou není.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. února 2009, č. j. 1 Co 349/2008

Odůvodnění:

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 5. 6. 2008, č. j. 36 C 8/2008-141 ve spojení s odstavcem III výroku usnesení ze dne 2. 7. 2008, č. j. 36 C 8/2008-262 zamítl žalobu „proti žalobcům“ 1/, 2/, 4/, 5/, 6/ a 7/, aby žalovaná do tří dnů od právní moci rozsudku každému ze žalobců zaslala prostřednictvím České pošty doporučený dopis, obsahující písemnou, vlastnoručně podepsanou omluvu, začínající oslovením každého žalobce, a pokračující zněním „omlouvám se Vám, že jsem Vás dne 20. prosince 2007 v pořadu Ozvěny dne Českého rozhlasu nepravdivě označila za člena zákulisní justiční mafie, která se snaží plně ovládnout justici, aby sloužila vládní garnituře, a která v zákulisí ovlivňuje kauzy. Mgr. Marie Benešová, advokátka“ (odstavec I výroku). Žalované uložil, aby do tří dnů od právní moci rozsudku zaslala žalobci JUDr. Liboru Grygárkovi prostřednictvím České pošty doporučený dopis obsahující písemnou, vlastnoručně podepsanou omluvu, ve znění uvedeném v odstavci II výroku, a aby v téže lhůtě zaslala České tiskové kanceláři prostřednictvím České pošty doporučený dopis obsahující písemné, vlastnoručně podepsané sdělení ve znění „Tisková zpráva Mgr. Marie Benešové. Dne 20. prosince 2007 jsem v pořadu Ozvěny dne Českého rozhlasu označila náměstka vrchního státního zástupce na Vrchním státním zastupitelství v Praze JUDr. Libora Grygárka za člena zákulisní justiční mafie, který se snaží plně ovládnout justici, aby sloužila vládní garnituře, a který v zákulisí ovlivňuje kauzy. Moje výroky byly nepravdivé, za což se výše uvedenému omlouvám. Mgr. Marie Benešová, advokátka.“ (odstavec III výroku). Zamítl žalobu, aby tisková zpráva uvedená v odstavci III výroku obsahovala jména a funkce žalobců 1/, 2/, 4/, 5/, 6/ a 7/ (odstavec IV výroku). Současně rozhodl, aby na náhradě nákladů řízení zaplatil žalovaná každý ze žalobců (s výjimkou třetího) 2777 Kč (odstavec V výroku), aby žalovaná zaplatila na těchto nákladech třetímu žalobci 3145 Kč (odstavec VI výroku), a aby žalobci (s výjimkou třetího) a žalovaná zaplatili každý 1754 Kč na náklady svědeckého (odstavec VII výroku).

Při rozhodování vycházel z toho, že „žaloba se domáhala“ omluvy za to, že žalovaná vyslovila opakovaně a ve

řejně celou sérii difamujících výroků, a to v tiskové zprávě ČSSD z 5. 11. 2007, v projevu v pořadu Ozvěny dne Radiožurnálu 20. 12. 2008 (správně 2007) a v pořadu Otázky Václava Moravce 6. 1. 2008, přičemž si za nejpodstatnější jádro všech obvinění vybrala, že žalobci fungují jako „zákulisní justiční mafie“, která „se snaží prostě tu justici plně ovládnout, aby sloužila zájmu prostě vládnoucí garnitury“, a že „se snaží tady ovlivňovat kauzy v zákulisí, což se jim zatím daří“. Na základě provedených a v odůvodnění jeho rozsudku vyjmenovaných důkazů vzal za „prokázané a všeobecně známé ve smyslu ustanovení § 121 o. s. ř.“ okolnosti případu, známého jako „katarský princ“, konkrétně rozhodnutí žalobce Němce vydat jmenovaného do Kataru v době, kdy již byl vydán rozsudek soudu prvního stupně, vydání článku žalobcem Kučerou před rozhodnutím Nejvyššího soudu, jimž byl postup žalobce Němce přezkoumáván, dále, že počátek vyšetřování Jiřího Čunka je 6. 11. 2006, že tato věc byla usnesením 2KZN 7209/2006 dne 24. 11. odňata Okresnímu státnímu zastupitelství ve Vsetíně a předána Okresnímu státnímu zastupitelství v Přerově, že dne 6. 2. 2007 došlo v Ostravě ke schůzce žalobců Němce, Kučery a svědkyně Andělové, svolané žalobcem Kučerou, jejímž předmětem byla jednak stížnost žalobce Němce na žalovanou, a jednak neformální rozhovor o Jiřím Čunkovi z podnětu žalobce Němce o tom, zda bude Jiří Čunek vydán senátem, jaké jsou promlčecí lhůty a jak dlouhé by mohlo být řízení, že dne 28. 2. 2007 došlo v hotelu International v Brně ke schůzce žalobců Němce, Kučery a Vesecké se svědkyní Andělovou, svolané žalobkyní Veseckou, na níž hovořili o „kauze Čunek“, o tom, jak dlouho bude trvat přípravné řízení, přičemž žalobce Kučera vyslovil požadavek, aby vyšetřování trvalo déle, že v dubnu 2007 došlo k setkání žalobce Kučery se svědkyní Andělovou, na němž o Jiřím Čunkovi nehovořili, že dne 17. 5. 2007 došlo ke schůzce v Jihlavě, představující dvě různé události, první z nich – společensky zcela nevinný rámec otevření Justičního paláce, další, že „uvnitř“ společenského rautu se sešla vybraná skupina žalobců Kučery, Němce, Vesecké a Coufala, k níž se přidala svědkyně Andělová, a začala hovořit o Jiřím Čunkovi, o tom, že bude obžalován, včetně difamujících údajů o něm, že mezi 17. 5. a 4. 6. telefonoval žalobce Černovský svědku Ištvanovi, měl kritický názor na vyšetřování a požadoval po svědkovi nápravu mezi podřízenými; že na přelomu května a června 2007 navštívili z iniciativy žalobce Černovského, spolu se žalobcem Grygárkem svědka Duška v Táboře, kdy bylo zřejmé, že již bylo rozhodnuto o delegaci, za účelem zjištění, zda je možné věc Jiřího Čunka postoupit do obvodu Českých Budějovic, že usnesením Okresního státního zástupce v Jihlavě žalobce Salichova ze dne 7. 6. 2007 došlo k odvolání vyšetřovatele Milana Sošovičky, že trestní stíhání Jiřího Čunka zastavil žalobce Salichov usnesením ZT 327/2007 dne 3. 8. 2007, a že tuto událost veřejně komentoval slovy, že „za třicet let nezažil takovou jednostrannost a nahrávání jedné straně“, že došlo k ukončení funkce svědka Stříže v souvislosti s kauzou Čunek a svědkovi byla uložena výtky, na zá-

kladě podání žalobce Salichova, a že výroky žalované reagovaly na vzniklou situaci v médiích. Ohledně tvrzení žalované, že žalobci „manipulují kauzy a snaží se ovládnout justici“, dospěl k závěru, že byly prokázány tři konkrétní postupy žalobců, mající zmíněné znaky, tedy koordinované, částečně neoficiální jednání založené na spolupráci osob napříč obvyklého postavení, které lze označit jako nevhodné intervence, odbornou šikanu a zneužití delegace. Pokud jde o nevhodné intervence, poukázal na zásadu, podle níž „nikdo nemůže být odňat svému soudu“, dále na to, že v případě schůzek 6. 2., 28. 2. a 17. 5. 2007 žalobci cíleně získávali informace o případu Čunek, že společenský charakter schůzek, jak tvrdila žaloba, byl přesvědčivě vyloučen, že na třetí schůzce došlo k vyjádření informací o stavu věci a vyjádření názorů žalobců, konkrétně Kučery, když jejich přítomnost, jako dvou nejvýše postavených trestních právníků ve státě, mohla svědkyně vnímat jako nátlak. Nepříjemným shledal personální obsazení schůzek ohledně žalobce Němce, na rozdíl od ostatních žalobců. Za nedovolenou intervenci považoval stížnost žalobce Němce na žalovanou za účasti žalobce Kučery, což při postavení tohoto žalobce je třeba považovat za nátlak. Za intervenci považoval telefonát žalobce Černovského svědku Ištvanovi a podobně jeho „výpravu“ do Tábora. Podstatným shledal, že charakter těchto intervencí je podobný případu tzv. „katarského prince“, o němž žalobce Kučera sepsal článek před rozhodnutím Nejvyššího soudu, a dovedl, že nelze vyloučit, že tím mohlo být jednání jeho kolegů ovlivněno. „Odbornou šikanou“ shledal odvolání vyšetřovatele Šošovičky žalobcem Salichovem dne 7. 6. 2007, a jeho názor o něčem, „s čím se za třicet let své praxe nesetkal“, prezentovaný na účet svých kolegů z Přerova, hodnotil jako odborné pochybení. Pochybení dovedl i v odvolání svědků Striže a Ištvána z pozic na Vrchním státním zastupitelství, když v tomto směru přisvědčil žalované, že se nabízí časová souvislost tohoto odvolání s jejich nesouhlasem s postoupením kauzy Čunek. Případy „odborné šikany“ shledal i v případě „katarského prince“, neboť svědek Němec se netajil tím, že uvažuje o kárném řízení vůči soudkyni Monice Křikavové, prohlašované za „neodbornou“, a pracovnice ministerstva s podobně „neodborným“ názorem byla propuštěna. Nesprávným postupem žalobců shledal i „možné“ zneužívání delegace věci jinému orgánu. Poukázal na smysl delegace podle § 25 tr. řádu a § 12 zák. o státním zastupitelství a zdůraznil, že je výjimkou ze zásady, že „nikdo nesmí být odňat svému soudu“ a zhodnotil důvody, které vedly k odnětí věci Jiřího Čunka státnímu zastupitelství v Přerově a jeho předání státnímu zastupitelství v Jihlavě tak, že „není vůbec žádný důvod, aby obtíže byly řešeny odnětím věci a delegací“, a že „případné nedostatky by za normálních okolností měl řešit následný článek procesního řetězce v trestním stíhání“. Uzavřel, že činnost žalobců ve věci nestandardních postupů v případech Jiřího Čunka a „katarského prince“ lze nazvat koordinovanou spoluprací, bez ohledu na to, že instančně a procesně nebyl k této spolupráci žádný zjevný důvod, a tvrzení žalované

o „manipulování kauzami“ má proto prokázáný skutkový základ. Ohledně tvrzení, že „žalobci chtějí ovládnout justici“, uvedl, že je to zřejmě z popsaného rozboru nedovolených intervencí, že v případě žalobců Salichova a Coufala je zjevná snaha využít případu k ostré kritice kolegů, a že za stavu, kdy žalobci zjevně užili více pravomocí, než by jim připadlo za normálních okolností, a ti, kdo je kritizovali, se stávali oběti „procesní šikany“, má i tvrzení žalované o snaze žalobců ovládnout justici prokázáný základ. Kritiku žalované spočívající v označení jednání žalobců „mafiašským“ shledal přípustnou. Pokud žalobce Kučera označil postup řešení případu za „elegantní“, dovedl, že takový postup se zpronevřuje nejzákladnějším zásadám právního řemesla. Jednání žalobců zpochybnilo cíl, vyjádřený v ustanovení starého českého práva „A když tak v upřímnostech svých při spravedlnostech lidských soudcové kráčetí budou, každý úmysl upřímný jich přijme. Aby pak v něčem z nedorozumění (jakž se to lidem často v tomto světě přicházeti musí) pobloudili, tehdy jich dobrou, upřímnou a snažnou vůli za dokonalý skutek přijme, když jediné ta vůle jich budeť z upřímností, a ne z hněvu, ne z pomsty, ne ze zlosti aneb zlobivosti“, který žalobce Kučera dokonce explicitně popřel, což odůvodnilo právo žalované takovéto jednání podrobit důrazné kritice. Zamítnutí žaloby žalobců Coufala a Černovského odůvodnil zjištěním nedovolených intervencí v koordinaci s dalšími žalobci ve věci Jiřího Čunka. Vyhovění žalobě žalobce Grygárka odůvodnil tím, že u něho nebyly zjištěny intervence, odborná šikana, ani zneužívání delegace, proto požadovaná omluva je plně na místě, a to i v podobě zprávy „v rozhlase“, formou jako byl původní výrok. Zamítnutí žaloby žalobce Kučery odůvodnil zjištěnými nedovolenými intervencemi v koordinaci s dalšími žalobci ve dvou případech – Jiřího Čunka a „katarského prince“. Zamítnutí žaloby žalobce Němce odůvodnil tím, že výrok, že se „Kučera projíždí s exministrem Němcem“ není difamující, a že jeho účast v případě „katarského prince“ je zřejmá. Zamítnutí žaloby žalobce Salichova odůvodnil použitím „odborné šikany“ v koordinaci s dalšími žalobci ve věci Jiřího Čunka a zamítnutí žaloby žalobkyně Vesecké použitím nedovolených intervencí v koordinaci s dalšími žalobci, její odpovědností za nedůvěryhodnou delegaci věci a případem odborné šikany, vše ve věci Jiřího Čunka. Výrok o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky odůvodnil ustanovením § 142 odst. 1 o. s. ř. a stejným ustanovením odůvodnil uložení povinnosti účastníkům zaplatit náklady svědečného.

Proti tomuto rozsudku podali odvolání žalobci, s výjimkou žalobce JUDr. Libora Grygárka, a žalovaná.

Žalobci uplatnili odvolací důvody uvedené v § 205 odst. 2 písm. b), c), d), e) a g) o. s. ř. Vytýkali soudu prvního stupně procesní pochybení, spočívající v tom, že rozhodoval o věcech, k nimž neměl pravomoc ve smyslu § 7 o. s. ř., když v rozporu s tímto ustanovením a ustanovením § 135 odst. 2 o. s. ř. přezkoumával věcnou správnost konkrétních rozhodnutí státních zástupců a ministra spravedlnosti. Namítali, že rozhodnutí soudu prvního stupně je založeno na skutečnostech, které ne-

byly účastníky tvrzeny, ani k nim nebylo provedeno dokazování, a vytýkali soudu prvního stupně, že nesplnil svou povinnost ve smyslu § 118 odst. 2 o. s. ř. počít účastníky o tom, která právně významná skutková tvrzení zůstala sporná, které z dosud navržených důkazů budou provedeny, a to přes výslovnou žádost žalobců, obsaženou v jejich vyjádření z 21. 5. 2008, dále, že nesplnil svou povinnost ve smyslu § 118a odst. 1 o. s. ř., když nevyzval účastníky k doplnění skutkových tvrzení a namísto toho vycházel ve svém rozhodnutí ze skutečností, které nebyly žádnou ze stran tvrzeny, a z důkazů, které nebyly provedeny. V této souvislosti zejména poukazovali na to, že soud prvního stupně postavil své závěry o pravdivosti tvrzení žalované z velké části na kauze tzv. katarského prince, která však nebyla zmíněna žádným z účastníků v rámci jejich tvrzení rozhodných skutečností, ani k ní nebylo vedeno důkazní řízení, což platí i o závěru soudu, že „žalobcem Němcem byla zmiňována jako možnost kárné řízení vůči soudkyni Monice Křikavové a skutečně proběhlo odvolání některých pracovníků ministerstva“. Nesouhlasili s tím, že případ katarského prince je notorií ve smyslu § 121 o. s. ř. s poukazem na to, že tento případ není obecně znám, jestliže není znám ani soudu prvního stupně, který dovodil, že žalobce Němec rozhodl „vydat obžalovaného do Kataru v době, kdy byl již vydán rozsudek soudu prvního stupně“, přestože k rozhodnutí došlo před vynesením rozsudku soudu prvního stupně a nadto nešlo o rozhodnutí o vydání obžalovaného, ale o rozhodnutí o předání trestní věci do ciziny. Další pochybení spatřovali v neprovedení jimi dne 21. 5. 2008 navržených důkazů, zejména jejich výslechem jako účastníků řízení, navrženým v souladu s ustanovením § 118b odst. 2 o. s. ř., jejichž účelem bylo zpochybnění věrohodnosti vyslechnutých svědků Andělové, Stráže a Ištvána, zejména, když soud sám shledal části jejich výpovědi nevěrohodnými a dovodil jistý stupeň jejich zaujatosti. Namítali dále, že neprovedením důkazu obsahem kárného spisu vedeného na základě kárné žaloby předsedkyně Nejvyššího soudu proti žalobci Kučerovi, v němž je založeno písemné prohlášení žalobců Němce, Vesecké a Coufala z února 2008 o tom, že byli přítomni schůzky v Jihlavě a neslyšeli žalobce Kučeru pronést větu, že nezávislost justice musí jít stranou politickým zájmům, neumožnil soud prvního stupně prokázat, že od počátku pronesení této věty žalobcem Kučerou popírali a na místo toho uzavřel, „že i když žalobci pronesení této věty popírali,“ s ohledem na to, že tak nečinili od počátku (např. 6. 3. 2008 v tisku) „...soud jim neuvěřil“. Podle nich došlo ke zkrácení jejich procesních práv a k porušení práva na spravedlivý proces; k porušení procesních práv žalobkyně Vesecké došlo i znemožněním práva vyjádřit se k důkazu podle § 123 o. s. ř. Žalobci dále vytýkali soudu prvního stupně, že nerozhodl na základě řádně zjištěného skutkového stavu věci ve smyslu § 153 odst. 1 o. s. ř., když množství svých právních závěrů a hodnocení postavil na novinových článcích a reportážích a na porovnání vyjádření účastníků před soudem a pro sdělovací prostředky, aniž by zkoumal, zda výroky žalobců v těchto člán-

cích, na které odkázal, byly skutečně jimi proneseny. V této souvislosti poukazovali na soudem prvního stupně nejčastěji zmiňovanou reportáž „Reportéři ČT“ ze dne 7. 1. 2008, jejíž věrohodnost a objektivnost zpochybňovali při jednání soudu dne 2. 6. 2008, kdy upozornili, že Rada pro rozhlasové a televizní vysílání zahájila s Českou televizí z důvodů neobjektivnosti správní řízení. Namítali též, že soud nepostupoval podle § 132 o. s. ř., neboť hodnotil důkazy vytržené ze vzájemných souvislostí, nevypořádal se s důkazy a jejich nedostatek nahradil vlastními spekulacemi. Uváděli, že ve vztahu k napadeným výrokům, které jsou předmětem sporu, neunesla žalovaná důkazní břemeno, jestliže v rámci své obrany uvedla pouze jedinou kauzu Jiřího Čunka, přestože v napadených výrocích hovořila o „kauzách“, ke tvrzení, že se žalobci „snaží plně ovládnout justici, aby sloužila zájmům vládnoucí garnitury“ neoznačila žádný důkaz k prokázání jeho pravdivosti, ani k němu neuvedla žádné rozhodné skutečnosti. Zdůrazňovali, že napadené výroky žalované se vztahovaly na všechny žalobce, z nichž každý má samostatné postavení, takže žalovaná měla tvrdit rozhodné skutečnosti a prokázat jejich pravdivost vůči každému žalobci samostatně, což nečinila a soud prvního stupně v tomto směru zvolil zodpovědnost žalobců na principu jejich kolektivní viny.

Dále s podrobným odůvodněním vytýkali soudu prvního stupně nesprávné hodnocení zjištěného skutkového stavu věci ohledně schůzek v Ostravě dne 6. 2. 2007, v Brně 28. 2. 2007 a v Jihlavě 17. 5. 2007 a ohledně přezkoumávání rozhodnutí státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství JUDr. Stanislava Poloczka ze dne 4. 6. 2007, č. j. 3 NZT 10/2007, kdy uváděli důvody, pro které k delegaci došlo. Poukazovali na nepodloženost závěru, že žalobce Salichov byl „vybrán podle předem známého názoru na věc“, který nemá žádnou oporu v provedeném dokazování, stejně jako závěr soudu o tom, že žádost obhájce Jiřího Čunka přišla až po schůzce v Jihlavě, a že „bylo jasné, že jí bude vyhověno dříve, než se tak skutečně stalo“ (při výpravě v Táboře například), že se žalobce Coufal „zjevně zajímal o věc dokonce dříve, než mu byla přidělena“. Vytýkali soudu prvního stupně dále, že pominul výpověď svědkyně Hojovcové v části, týkající se chování svědkyně Andělové, která o předmětných schůzkách nebyla ochotná svědkyni cokoliv sdělit, podepsat úřední záznam a nezminila se o tom, že by se jí některý ze žalobců snažil ovlivnit, pominul její výpověď ohledně pochybení vyšetřovatele a státních zastupitelství v Přerově, Ostravě a Olomouci. V této souvislosti uváděli, že průběh trestního řízení proti Jiřímu Čunkovi vykreslený soudem prvního stupně je v souladu s mediálním obrazem ve sdělovacích prostředcích, nikoli však v souladu s objektivní realitou a důkazy v řízení provedenými, popř. žalobci navrženými, ale soudem prvního stupně neprovedenými. Popisovali procesní pochybení orgánů činných v trestním řízení do odnětí věci Jiřího Čunka Okresnímu státnímu zastupitelství v Přerově a Krajskému státnímu zastupitelství v Ostravě a delegování věci Okresnímu státnímu zastupitelství v Jihlavě a v této souvislosti navrhovali pro-

vedení důkazů. Pokud jde o závěr soudu, že jedním ze znaků snahy o ovládnutí justice je „odborná šikana“, konkrétně odvolání vyšetřovatele Šošovičky žalobcem Salichovem, poukazovali na důvodnost tohoto odvolání a postup žalobce při něm v souladu se zákonem. Podle nich závěr soudu prvního stupně o „odborné šikaně“ neodůvodněnou kritikou svých kolegů žalobcem Salichovem nemá oporu v provedených důkazech, stejně jako v případě žalobce Coufala, který nikoho neodvolal a své kolegy veřejně nekritizoval. Pokud soud prvního stupně vytýká žalobcům, konkrétně žalobkyni Vesecké, odvolání svědků Ištvána a Stříže, a hodnotí kárné potrestání posledně jmenovaného, opětovně, v rozporu s § 7 o. s. ř., se zabývá přezkumem kárných rozhodnutí vedoucích pracovníků státních zastupitelství a personálními rozhodnutími ministra spravedlnosti. Kromě uvedeného, závěry soudu o „odborné šikaně“ byly učiněny mimo meze dané tvrzení účastníků. Závěr soudu o nedovolené intervenci do případu Jiřího Čunka telefonátem žalobce Černovského svědkovi Ištvánovi, jehož obsah svědek s odkazem na povinnost mlčenlivosti neupřesnil a ten tedy nebyl soudu znám, a kdy soud zamítl návrh na výslech žalobce, nemá oporu v provedeném dokazování. Závěrem shrnuli žalobci prokázaný skutkový stav věci ohledně každého ze žalobců zvlášť a podle něj i právní posouzení věci. Navrhovali, aby odvolací soud doplnil dokazování jednak důkazy, jejichž provedení navrhovali již v řízení před soudem prvního stupně, a dalšími konkrétně uvedenými důkazy. Navrhovali, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadených výrocích změnil tak, aby žalobě vyhověl, případně, aby jej zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odvolání žalované směřovalo proti vyhovujícím výrokům ve věci samé a proti výroku o nákladech řízení ve vztahu k žalobci Grygárkovi. Jako odvolací důvody uplatnila důvody obsažené v ustanovení § 205 odst. 2 písm. e) a g) o. s. ř. Uváděla, že žalobou napadený výrok byl hodnotovým soudem, nikoli nepravdivým skutkovým tvrzením, byl reakcí na řadu novinových článků i televizních reportáží, zabývajících se činností žalobců v kauze Čunek a žalovaná se jím pouze připojila k názoru, prezentovanému v deníku Mladá fronta Dnes ze dne 19. 12. 2007. I pokud by soud hodnotil její výrok jako „skutkové hodnotící tvrzení“, měla pro ně reálný základ a žaloba proto měla být zamítnuta i ve vztahu k žalobci Grygárkovi. S poukazem na závěr soudu prvního stupně, podle něhož nevhodnou intervencí byl i telefonát žalobce Černovského svědku Ištvánovi a výprava žalobce Černovského do Tábora za účelem zjištění vhodnosti delegace věci do Jihočeského kraje před rozhodnutím, zda k delegaci dojde, již se zúčastnil i žalobce Grygárek, dovozovala, že i tento žalobce byl s prokázanými intervencemi seznámen, přičemž nepodnikl ničeho, aby následky této nevhodné intervence minimalizoval. Zdůrazňovala, že žalobce Grygárek se zúčastnil i schůzky v Jihlavě 17. 5. 2007, na níž se kauza Čunek probírala, což vyplynulo z výpovědi svědka Ištvána, a k čemuž navrhovala důkaz výslechem svědka – služebního řidiče Stříže, který soud neprovedl. Podle ní, pokud by soud hodnotil všechny provedené důkazy

a nesporné skutečnosti (výpověď svědka Duška, potvrzenou účast žalobce na schůzkách v Jihlavě a Táboře) v jejich vzájemné souvislosti, musel by dojít k závěru, že účast žalobce Grygárka na nevhodných (nezákonných) intervencích je minimálně vysoce pravděpodobná, ne-li prokázána. Navrhovala, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadených vyhovujících výrocích ve vztahu k tomuto žalobci změnil tak, aby žalobu zamítl.

Odvolací soud podle ustanovení § 212 o. s. ř. přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně a řízení mu předcházející, aniž nařídil jednání [§ 214 odst. 2 písm. d) o. s. ř.] a dospěl k závěru, že v dané věci nejsou splněny předpoklady ani pro potvrzení, ani pro změnu napadeného rozsudku.

V řízení před soudem prvního stupně došlo k řadě procesních pochybení. Především, jak vyplývá z odůvodnění jeho rozsudku (bod A/, písm. 1-4), vycházel soud prvního stupně z toho, že „žaloba se domáhala“ omluvy za to, že žalovaná vyslovila opakovaně a veřejně celou sérii difamujících výroků, a to v tiskové zprávě ČSSD z 5. 11. 2007, v pořadu Radiožurnálu „Ozvěny dne“ dne 20. 12. 2007 a v pořadu Otázky Václava Moravce 6. 1. 2008, přestože ze žaloby vyplývá, že žalobci učinili výslovně předmětem žaloby pouze tvrzení pronesená o nich žalovanou dne 20. 12. 2007 ve vysílání Českého rozhlasu 1-Radiožurnál v relaci „Ozvěny dne“, konkrétně, že jsou členy skupiny, kterou nazvala „zákulisní justiční mafie“, která „se snaží prostě tu justici plně ovládnout, aby sloužila zájmu prostě vládnoucí garnitury“, a že „se snaží tady ovlivňovat kauzy v zákulisí, což se jim zatím daří“. **Takto žalobou vymezený skutek soud prvního stupně, v rozporu se zákonem, nerespektoval, a dokazování zaměřil i na skutečnosti s předmětem sporu nesouvisející, konkrétně na výroky žalované z 5. 11. 2007 ohledně odvolání JUDr. Ištvána a JUDr. Stříže a její výroky ze 6. 1. 2008 (bod 33 odůvodnění rozsudku).** Tento postup soudu prvního stupně je porušením dispoziční zásady, neboť ve sporném řízení jen žalobce určuje skutečnosti a posléze skutek, z něhož se odvozuje uplatněný nárok.

Nejzásadnějším pochybením soudu prvního stupně je, že sice účastníky řízení před skončením prvního jednání, jak vyplývá z protokolu o něm ze dne 17. března 2008, poučil podle § 118b o. s. ř., sám však z tohoto ustanovení v dalším řízení již důsledně nevycházel. Z uvedeného ustanovení totiž plyne, že po skončení prvního jednání ve věci již nemohou být tvrzeny nové a další skutečnosti a navrhovány důkazy. Koncentrace řízení podle § 118b o. s. ř. má též zásadní vliv i na výjimečné právo soudu provádět důkazy, které účastníci nenavrhnou, a přihlížet ke skutečnostem, které účastníci netvrdili, ve smyslu ustanovení § 120 odst. 3 o. s. ř. Skutková podstata žaloby na ochranu osobnosti podle § 11 a násl. obč. zák. zcela jednoznačně utváří pro žalobce i žalovanou povinnost tvrzení a povinnost důkazní a z toho vyplývající břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Žalobci v dané věci tvrdili, že byly žalovanou proneseny konkrétní, shora označené výroky a k tomu označili důkazy, a dále tvrdili, že tyto výroky jsou nepravdivé; žalovaná pak měla povinnost tvrdit skutečnosti a označit důkazy k prokázání tvrzení, že

její výroky byly pravdivé, přičemž obě strany sporu musí tyto povinnosti splnit do konce prvního jednání. Jestliže účastníci přes poučení, kterého se jim soudem prvního stupně dostalo, nesplní v naznačeném rozsahu svou povinnost tvrzení a povinnost důkazní, pak to má zpravidla za následek, že předmětem řízení nejsou, a ani nemohou být, všechny právně významné skutečnosti, a nemohou být prováděny důkazy, které nebyly řádně navrženy. Z uvedeného plyne logický obecný důsledek koncentrace řízení, totiž, že **soud může, resp. musí rozhodovat i na základě neúplných skutkových tvrzení a nedostatečných důkazů**, přičemž tento stav je jen výsledkem nedbalého plnění povinností účastníků řízení, kteří si důsledky toho musí přičíst ke své tíži. Tento případný následek, který nastává ze zákona, nemůže soud narušit tím, že by neregulérně pomáhal účastníkům řízení tak, že by svou nezákonnou aktivitou obcházel koncentraci řízení pro jeho účastníky.

V dané věci, jak vyplývá ze žaloby a z protokolu o prvním jednání soudu ze dne 17. 3. 2008, je zřejmé, že žalobci splnili svou povinnost tvrzení a důkazní, jestliže tvrdili, že žalovaná o nich pronesla předmětné výroky, že ty jsou nepravdivé, a že k prokázání svých tvrzení označili důkazy. To ovšem nebylo významné, neboť uvedená tvrzení učinili účastníci nespornými. Žalovaná pak do skončení prvního jednání ve věci tvrdila, že žalobou napadené výroky jsou hodnotovým soudem, že zhodnocují neformální, více či méně utajované schůzky žalobců s ostatními představiteli justice, či velmi nestandardní rozhodnutí o odejmutí věci vicepremiéra Čunka dozorujícímu státnímu zástupci JUDr. Radimu Obstovi a její příkazání jihlavskému státnímu zástupci JUDr. Arifu Salichovi. Skutkově k tomu uvedla pouze, že se žalobci Němec a Kučera sešli s ostravskou státní zástupkyní v Ostravě (vyjádření k žalobě ze dne 12. 3. 2008) a při jednání dne 17. 3. 2008, že „nepovažuje za nezbytné dokazovat, že došlo k ovlivňování věci Čunek, a že jí není jasné, proč by měla dokazovat činnost všech jednotlivých žalobců, když vystupovali jako členové skupiny“. Ohledně ostatních žalobců (s výjimkou Kučery a Němce) neuvedla v rámci koncentrace řízení žádná tvrzení vztahující se k napadeným výroky a nenabídl žádný důkaz o tvrzení, že by všichni žalobci vystupovali jako členové skupiny. Takto byl účastníky ustanoven okruh skutečností, které byly tvrzeny, a jen ty mohly být předmětem dokazování. Tento stav, vyplývající z ustanovení § 118b o. s. ř., ovšem soud prvního stupně nerespektoval a v rozporu se zákonem se zabýval skutečnostmi, které nebyly tvrzeny v rámci obrany žalované. Těmito skutkovými okolnostmi, které při porušení zásady koncentrace řízení nezákonně soud prvního stupně zahrnul do skutkového stavu věci, byla např. „odborná šikana“, „výlet“ žalobců Černovského a Grygárka do Tábora, odborné pochybení žalobce Salichova ve vyslovení jeho názoru o „něčem, s čím se za třicet let své praxe nesetkal“, odvolání svědků Stríže a Ištvána z jejich funkcí na státním zastupitelství a tzv. případ „katarského prince“. V souvislosti s tím přihlížel, k jako právně významným, ke skutečnostem, které učinil, v rozporu se

zákonem, předmětem dokazování (např. přípis svědkyně Andělové ze dne 21. 1. 2008, který k důkazu nikdo nenavrhol). Nadto nelze přehlédnout, že některé závěry soudu prvního stupně jsou zjevně pravdy a nikoliv výsledek dokazování, konkrétně např. žádným důkazem nepodložený závěr ohledně žalobce Salichova, podle něhož měl na adresu svých kolegů pronést výrok, že se „s něčím takovým za 30 let své praxe nesetkal“, neodůvodněný a důkazy nepodložený závěr o odpovědnosti žalobkyně Vesecké za odvolání svědků Ištvána a Stríže z jejich funkcí na státním zastupitelství, nebo ničím nepodložený závěr, že Nejvyšší soud při přezkoumávání rozhodnutí žalobce Němce ve věci „katarského prince“ mohl být ovlivněn novinovým článkem žalobce Kučery.

Dalším procesním pochybením je, že soud prvního stupně nehodnotil provedené důkazy v souladu s ustanovením § 132 o. s. ř. Konkrétně v případě výpovědi svědkyně Andělové se omezil na konstatování, že některým částem její výpovědi neuvěřil, některým naopak ano, aniž by přesvědčivým způsobem tuto výpověď hodnotil v souvislosti s dalšími důkazy a tvrzeními účastníků a svůj závěr pak náležitě odůvodnil. Stejně tak pochybil i v tom, když sám hodnotil rozhodnutí státních zastupitelství, ministra spravedlnosti a Nejvyššího soudu, aniž by respektoval ustanovení § 135 odst. 2 o. s. ř., podle něhož je povinností soudu z rozhodnutí příslušného orgánu vycházet, a to dokonce, aniž bylo v řízení tvrzeno (a to ani žalovanou), že by šlo o rozhodnutí vydaná orgánem, který k tomu nebyl příslušným, případně byla vydána v rozporu se zákonem.

Odůvodnění odmítnutí provedení důkazů navrhovaných žalobci po skončení prvního jednání ve věci, zejména důkazů jejich výslechem jako účastníků řízení, pro opožděnost, nemá oporu v ustanovení druhé věty § 118b, z níž vyplývá, že zákaz navrhovat další důkazy po skončení prvního jednání neplatí, jde-li o důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků, které nastaly po prvním jednání nebo které nemohl účastník bez své viny provést. Jak vyplývá z obsahu spisu, žalobci navrhli (kromě dalších důkazů) doplnění dokazování svým výslechem v reakci na výsledcích svědků Andělové, Stríže a Ištvána, k němuž došlo až při druhém jednání soudu prvního stupně, právě za účelem zpochybnění jejich věrohodnosti. V této souvislosti pak poukazuje odvolací soud na to, že soud vyhověl návrhu na doplnění dokazování výslechem svědkyně Hojkovcové, jejíž výslechem navrhli žalobci ve stejném podání jako návrh na doplnění řízení svým výslechem, aniž zdůvodnil, proč tento návrh na provedení důkazu nepovažoval za opožděný, na rozdíl od ostatních návrhů na doplnění dokazování po skončení prvního jednání.

Zcela nesprávně pak soud prvního stupně vzal za prokázané a „všeobecně známé ve smyslu § 121 o. s. ř. okolnosti případu, známého jako „katarský princ“, konkrétně „rozhodnutí žalobce Němce vydat jmenovaného do Kataru v době, kdy již byl vydán rozsudek soudu prvního stupně a vydání článku žalobcem Kučerou před rozhodnutím Nejvyššího soudu, jímž byl postup žalobce Němce přezkoumáván“. Na těchto, podle soudu prvního

ho stupně všeobecně známých okolnostech, soud prvního stupně založil ve značné části své skutkové a právní závěry a jde o hrubé porušení základních principů dokazování. Skutečnostmi obecně známými jsou tzv. notoriety, které ve smyslu ustanovení § 121 není třeba dokazovat. Jde o takové skutečnosti, které sice nemusí být známé úplně každému, u nichž postačí, že jsou známy širokému okruhu osob v určitém čase a místě. I v případě notoriety je ovšem možné nabídnout důkaz o tom, že skutečnost, kterou soud z hlediska dokazování považuje za notoriety, touto není. Z toho vyplývá, že účastník řízení musí být seznámen s tím, že soud určitou skutečnost za notoriety považuje (§ 118 odst. 2 o. s. ř.). Za notoriety se takto považují zcela obecně známé skutečnosti, jako např. že tráva je zelená, byť opak lze i též prokázat. Podle názoru odvolacího soudu okolností tzv. kauzy „katarský princ“ za notoriety však považovány být nemohou. Chybí totiž základní předpoklad, že širokému okruhu osob jsou známy všechny skutečnosti, na nichž bylo založeno rozhodnutí žalobce Němce, že takto široký okruh osob disponuje znalostí přesného obsahu publikovaného názoru žalobce Kučery na uvedenou „kauzu“, a též znalostí celého obsahu rozhodnutí Nejvyššího soudu, jímž přezkoumával rozhodnutí žalobce Němce. Protože soud prvního stupně zcela nesprávně vzal kauzu „katarský princ“ za notoriety, navíc o tom neinformoval účastníky a neprovedl o této skutečnosti žádné důkazy, přičemž na tom ve značné části založil své skutkové závěry, zatížil řízení další vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Kromě shora uvedených procesních vad poukazuje odvolací soud na nepřezkoumatelnost rozsudku soudu prvního stupně spočívající v tom, že z jeho odůvodnění jednoznačně nevyplývá závěr, zda předmětná tvrzení žalované posoudil jako skutková tvrzení, čemuž by mohlo nasvědčovat odůvodnění rozsudku v bodě 39, v němž konstatuje, že v otázce výroků se „zcela ztotožňuje s právním popisem situace podle žaloby“ (žalobci v žalobě hodnotili výroky jako skutková tvrzení), **či jako hodnotící úsudek,** čemuž by naproti tomu nasvědčovalo jeho konstatování (č. 1. 27 rozsudku), že „klíčovou otázkou pro rozhodnutí sporu bylo proto posouzení, do jaké míry je pravdivý základ všech žalovaných výroků“. Učinění jednoznačného závěru i v tomto směru je však pro posouzení věci nezbytné, neboť pokud jde o skutková tvrzení, předmětem dokazování pak je pouze posouzení otázky, zda výroky jsou pravdivé či nikoli, na rozdíl od hodnotících úsudků, u nichž pravdivost posuzovat nelze; posuzovat lze pouze, zda pro ně byl pravdivý podklad.

Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívá (přes jeho obsírnost) i v nedostatku důvodů, vedoucích k zamítnutí žalob jednotlivých žalobců, neboť neuvádí „koordinaci“ každého ze žalobců při jejich popisovaném jednání s každým z ostatních žalobců. Tak (bod 85 odůvodnění rozsudku) odůvodňuje zamítnutí žaloby žalobců Coufala a Černovského zjištěním použití nedovolených intervencí ve věci Jiřího Čunka v koordinaci s dalšími žalobci, aniž by konkrétně uvedl kterými, totéž platí ohledně žalobce Kučery (bod 87), ohledně něhož

je konstatováno zjištění nedovolených intervencí ve dvou případech (Jiřího Čunka a „katarského prince“) v koordinaci s dalšími žalobci, aniž by bylo uvedeno kterými, a jestliže ani z předchozího odůvodnění rozsudku se žádná účast žalobců (s výjimkou žalobce Němce) na kauze „katarský princ“ nepodává. Odůvodnění zamítnutí žaloby žalobce Němce odkazem na s předmětem řízení nesusouvisející větu, že se „Kučera projíždí s exministrem Němcem“, a že „jeho účast v případě katarského prince je zřejmá“, je ve vztahu k žalobnímu tvrzení a předmětu řízení nesrozumitelná. Zamítnutí žaloby žalobce Salichova odůvodněné použitím „odborné šikany“ (která nebyla předmětem žalobního tvrzení, ani obrany žalované proti němu) v „koordinaci“ s dalšími žalobci ve věci Jiřího Čunka, aniž je uvedeno, v koordinaci se kterými z nich se měl této šikany dopustit, je nepřezkoumatelné, stejně jako odůvodnění zamítnutí žaloby žalobkyně Vesecké, jestliže nejsou uvedeny konkrétní intervence, jichž se měla dopustit, ani konkrétně v součinnosti se kterým z ostatních žalobců tak měla činit, a soud prvního stupně nijak neodůvodnil, z čeho vycházel, když dovedl její odpovědnost za nedůvěryhodnou delegaci a odbornou šikanu ve věci Jiřího Čunka. Nesrozumitelný je opakovaný odkaz soudu prvního stupně na ústavní zásadu, podle níž „nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci“, jestliže je zřejmé, že žádný ze žalobců ve věci Jiřího Čunka ani ve věci „katarského prince“ ve funkci soudce tyto věci neprojednával. Nesrozumitelný a tudíž nepřezkoumatelný je rovněž závěr soudu prvního stupně o tom, že kritika žalované spočívající v označení jednání žalobců „mafíanským“ je dovolenou proto, že žalobce Kučera označil postup řešení případu za „elegantní“ a jednání žalobců zpochybnilo cíl „starého českého práva“ (shora citovaný), neboť jednak takové označení postupu řešení případu žalobcem Kučerou nevyplývá ani z tvrzení žalované v rámci její obrany proti žalobě, ani ze skutkových zjištění soudu, není jasné, které kauzy se má týkat, není uveden pramen „starého českého práva“, na který soud odkazuje, a který měli žalobci zpochybnit, a zejména, jakým konkrétním jednáním. Nepřezkoumatelnost pro nesrozumitelnost se vztahuje i na odůvodnění rozsudku ve vztahu k žalobci Grygárkovi (bod 87), v němž soud odůvodňuje přiznání omluvy „v podobě zprávy v rozhlase“, přičemž odstavcem III výroku uložil žalované zaslat omluvu České tiskové kanceláři.

Závěrem, i když to nebyl důvod ke zrušení rozsudku, poukazuje odvolací soud i na nesprávné odůvodnění odstavce VII výroku o nákladech svědečného odkazem na ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. Toto ustanovení při rozhodování o nákladech řízení státu nelze použít, neboť se vztahuje výlučně k nákladům účastníků řízení. O nedbalém přístupu soudu svědčí i nelogická formulace odstavce I výroku napadeného rozsudku, začínající slovy „Žaloby proti žalobcům...“, když je zřejmé, že žalobci proti sobě žaloby nepodali.

Ze shora uvedeného vyplývá, že **postup v řízení a rozhodnutí soudu prvního stupně jsou zatíženy vadami, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci,**

a za odvolacího řízení nemohla být sjednána náprava, a že rozhodnutí není přezkoumatelné pro nesrozumitelnost, nedostatek důvodů, a protože je zčásti založeno na ničím nepodložených spekulacích. Odvolacímu soudu proto nezbylo, než podle ustanovení § 219a odst. 1 písm. a) a b) o. s. ř. napadený rozsudek zrušit a věc podle ustanovení § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Vzhledem ke shora uvedeným vadám řízení nařídil odvolací soud podle ustanovení § 221 odst. 3 o. s. ř., aby v dalším řízení věc projednal a rozhodl o ní jiný samosoudce. Při přijetí tohoto opatření zohlednil závažnost procesních pochybení samosoudce soudu prvního stupně spočívajících zejména v nerespektování zásady koncentrace řízení, provádění důkazů ke skutečnostem, které nebyly vůbec tvrzeny, popř. tvrzeny až v závěrečném návrhu žalované, v nerespektování práva účastníků vyjádřit se ke všem důkazům, které byly provedeny.

V dalším řízení bude na soudu prvního stupně především ustanovit okruh těch právně významných a sporných skutečností, které vzhledem k výše uvedeným principům koncentrace řízení mohly být v dané věci předmětem dokazování, a na základě toho stanovit seznam důkazů, které regulérně mohly, případně mohou být provedeny, a od nich pak oddělit ty, které nejsou výsledkem zákonného postupu, a proto k nim nadále nesmí být přihlíženo. Odvolací soud přitom zdůrazňuje, že ani po zrušení napadeného rozsudku soudu prvního stupně se na uvedeném stavu řízení již nemůže ničeho změnit, ne-

boť jednou již nastalý stav koncentrace řízení trvá až do skončení řízení. Dále bude na soudu prvního stupně, aby provedené důkazy hodnotil v souladu s ustanovením § 132 o. s. ř., a aby odůvodnění rozsudku odpovídalo ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř., aby tedy mj. obsahovalo stručný a jasný výklad o tom, které skutečnosti (skutková zjištění), významné pro rozhodnutí věci, byly dokazováním, shodnými tvrzeními účastníků nebo jiným zákonem stanoveným způsobem podle názoru soudu prokázány a které nikoli, stručný a jasný výklad o tom, o které důkazy soud opřel svá skutková zjištění, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů, proč neprovedl další navrhované důkazy, přičemž u každé jednotlivé, prokázané i neprokázané skutečnosti (skutkového zjištění) musí stručně a jasně uvést, jak k tomuto závěru dospěl, tedy z jakých důkazů podle jeho názoru závěr vyplývá a jak tyto důkazy ve smyslu ustanovení §§ 132-135 o. s. ř. hodnotil, proč nevyhověl všem návrhům účastníků na provedení důkazů. Svě závěry o rozhodných skutečnostech musí uvést tak, aby nebyly pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů nepřezkoumatelné. Při dalším rozhodování rozhodne soud prvního stupně též o nákladech odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

✦ Právní věta redakce.

Poznámka redakce:

Uvedené rozhodnutí výjimečně neanonymizujeme vzhledem k obecné známosti případu, když i v informacích médií byla vždy uváděna jména účastníků.

Náhrada škody proti státu – vyčerpání opravných prostředků

Podání stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání není podmínkou pro úspěšné uplatnění práva na náhradu škody proti státu podle zák. č. 82/1998 Sb. v případě, že obviněný byl obžaloby zproštěn nebo došlo k zastavení trestního řízení.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. 10. 2008 sp. zn. 28 Cdo 1548/2006

Z odůvodnění:

Žalobce se domáhal, aby žalovaná byla uznána povinnou zaplatit částku 35 684 Kč s příslušenstvím z titulu náhrady škody způsobené nezákonným rozhodnutím podle § odst. 1 a § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Uvedl, že usnesením Okresního ředitelství Policie ČR v Š. ze dne 12. 6. 2002, č. j. ORSU-421/OHK-2002-10, bylo proti němu zahájeno trestní stíhání pro trestné činy zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 trestního zákona, podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák.,

porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1 tr. zák. a pro trestný čin poškození a zneužití záznamu na nosiči informací podle § 257a odst. 1 písm. c) tr. zák. Usnesením okresního státního zastupitelství v Š. ze dne 11. 2. 2003, č. j. 1 Zt 101/2001-58, bylo proti němu trestní stíhání zastaveno, protože skutek nebyl trestným činem, s výjimkou trestného činu zneužití záznamu na nosiči informací podle § 257a odst. 1 písm. c) tr. zák., pro nějž byl žalobce rozsudkem Okresního soudu v Š. ze dne 23. 5. 2003, č. j. 1 T 26/2003-377, zproštěn obžaloby, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro který byl stíhán. Podle žalobce bylo trestní stíhání vedeno nedůvodně, a proto mu vznikl nárok na náhradu škody sestávající z výdajů na obhajobu, které podle advokátního tarifu činily částku 35 684 Kč a které by jinak nemusel vynaložit. Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce nepodal, neboť jak z obsahu spisu, tak i z dalšího postupu státního zástupce bylo zřejmé, že by případná stížnost byla zamítnuta, protože zákonem předpokládaná odůvodněnost podezření vyplývala z vysvětlení podaných před zahájením trestního stíhání.

Žalovaná namítala, že nárok na náhradu škody může být přiznán jen tehdy, jestliže poškozený využil možnosti

podat proti nezákonnému rozhodnutí opravný prostředek, kterým v projednávané věci byla stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání. Tvzení žalobce, že případná stížnost by byla stejně zamítnuta, považovala žalobkyně za hypotetické, protože v žalobcově věci bylo předtím již jednou usnesení o zahájení trestního stíhání zrušeno.

Okresní soud v Š. rozsudkem ze dne 2. 8. 2005, č. j. 15 C 151/2004-45, žalobu zamítl. Dovodil, že jestliže byl obviněný zproštěn obžaloby, nebo řízení proti němu zastaveno, má zásadně nárok na náhradu škody bez ohledu na to, zda v době zahájení trestního stíhání zde byly skutečnosti odůvodňující jeho zahájení podle § 160 odst. 1 trestního řádu. V rozhodované věci však přiznání práva na náhradu škody brání podle soudu prvního stupně skutečnost, že žalovaný nevyužil možnosti podat stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání, což je předpokladem vzniku nároku podle § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. Důvodem zvláštního zřetele hodným podle uvedeného ustanovení pak podle soudu prvního stupně nemůže být domněnka žalovaného, že případná stížnost by byla zamítnuta.

K odvolání žalobce Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 31. 1. 2006, č. j. 12 Co 1108/2005-56, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Zcela se ztotožnil se skutkovými zjištěními i právním názorem soudu prvního stupně s tím, že důvodem zamítnutí žaloby bylo nesplnění jedné ze zákonných podmínek pro vznik nároku, a proto nemohlo dojít k porušení ústavou zaručeného práva na rovnost účastníků řízení, které mělo podle žalobce spočívat v tom, že na rozdíl od státu nemá obviněný v trestním řízení v případě úspěchu ve sporu (zastavení trestního stíhání nebo zproštění obžaloby) nárok na náhradu nákladů na obhajobu.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost spatřuje v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Zásadní právní význam má podle žalobce spočívat v posouzení otázky náhrady nákladů obviněného v trestním řízení a s tím spojené aplikaci principu kontradiktornosti trestního řízení a rovnosti jeho účastníků. Konkrétně namítal, že odvolací soud dospěl k restriktivnímu výkladu pojmu „případy zvláštního zřetele hodné“ ve smyslu § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., neboť případná stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání by v jeho případě byla pouhou formalitou, která by mu přivodila pouze další náklady a která by nevedla k zrušení uvedeného usnesení. Dále uvedl, že stížnost není, na rozdíl od dovolání, jediným prostředkem kontroly správnosti usnesení o zahájení trestního stíhání, neboť tu provádí z úřední povinnosti [srov. § 174 odst. 2 písm. e) trestního řádu] státní zástupce, a proto nelze očekávat, že by nezákonné usnesení bylo ponecháno v platnosti. Žalobce by v případné stížnosti nemohl za tehdejší situace uvést žádné skutečnosti, které neuvedl už v předchozím řízení, s výjimkou toho, že se necítí vinen. Podle žalobce by ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. mělo být vykládáno v souladu s jeho smyslem, jímž je snaha poskytnout náhradu za způso-

benou škodu, odvolací soud se dostatečně nevypořádal s jeho argumentací, podle níž by stát měl nést náklady trestního řízení nikoli proto, že usnesení o zahájení trestního stíhání bylo nezákonné (ostatně v žalobcově věci bylo trestní stíhání zastaveno z jiných důvodů, než pro které mohl stížnost podat), nýbrž pro neúspěch státu ve věci. Uvedený závěr vyplývá podle dovolatele z ustanovení čl. 37 odst. 3 Listiny, podle něhož jsou si všichni účastníci řízení rovni. Zatímco obžalovaný, který byl v trestním řízení uznán vinným, musí uhradit státu náklady trestního řízení, nese obviněný, který byl obžaloby zproštěn nebo proti němuž bylo stíhání zastaveno, náklady na obhájce sám, pokud nejde o obhájce ustanoveného podle § 38 a násl. tr. ř. (srov. § 151 odst. 1 a 2 tr. ř.).

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Dovolací soud zjistil, že dovolání je včasné, podané oprávněnou osobou, zastoupenou advokátem, a splňuje formální obsahové znaky předepsané § 241a odst. 1 o. s. ř. Dále se dovolací soud zabýval přípustností dovolání.

Protože dovoláním byl napaden rozsudek odvolacího soudu, kterým byl potvrzen první rozsudek soudu prvního stupně v projednávané věci, může být přípustnost dovolání založena jen za podmínky upravené v § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., tj. pokud dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Ten je podle § 237 odst. 3 o. s. ř. dán zejména tehdy, jestliže napadené rozhodnutí řeší právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu ještě nebyla řešena, která je odvolacími nebo dovolacím soudem řešena rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem. Otázka, zda obviněný, který byl v trestním řízení zproštěn obžaloby nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno, má právo na náhradu škody (představované vynaloženými náklady na realizaci práva na obhajobu) způsobené mu nezákonným usnesením o zahájení trestního stíhání, ačkoli proti němu nepodal stížnost, nebyla dosud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu řešena, a proto je dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Dovolání je důvodné.

Podle § 160 odst. 1 trestního řádu, ve znění platném do 31. 12. 1993, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a není-li důvod pro postup podle § 159 odst. 2 a 3, zahájí vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán neprodleně trestní stíhání. Trestní stíhání se zahajuje usnesením (tzv. usnesení o vznesení obvinění). Uvedené ustanovení bylo novelou č. 292/1993 Sb. změněno takto: Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, zahájí vyšetřovatel neprodleně trestní stíhání, [...]. Trestní stíhání zahajuje tím, že této osobě nejpozději na počátku prvního výsledku sdělí, že ji stíhá jako obviněného, a učiní o tom záznam (tzv. sdělení obvinění, které nebylo rozhodnutím a nebyla proti němu přípustná stížnost). Uvedené znění platilo do 31. 12. 2001 (novela č. 265/2001 Sb.).

Již v rozsudku ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90, publikovaném jako R 35/1991, tehdejší Nejvyšší soud ČR dovodil, že ten, proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno a jenž byl zproštěn obžaloby, má podle ustanovení § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Sb. [dnes § 7 a § 8 zákona č. 82/1998 Sb.] zásadně právo na náhradu škody, způsobené usnesením o vznesení obvinění. Takové právo nemá pouze ten, kdo si vznesení obvinění zavinil sám a kdo byl obžaloby zproštěn nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný, nebo že mu byla udělena milost anebo že trestný čin byl amnestován. K uvedenému závěru dospěl, protože je-li trestní stíhání zastaveno nebo dojde-li ke zproštění obžaloby, je třeba bez ohledu na důvod zastavení či zproštění vycházet z toho, že občan trestný čin nespáchal a usnesení o vznesení obvinění nemělo být proto vydáno. Zastavení trestního stíhání a zproštění obžaloby mají tedy vždy, bez ohledu na důvody, které k nim vedly, z hlediska ustanovení § 4 zákona č. 58/1969 Sb. [dnes § 8 zákona č. 82/1998 Sb.] stejný význam jako zrušení či změna usnesení o vznesení obvinění (srov. cit. rozsudek). Z uvedeného rozhodnutí vychází konstantní judikatura Nejvyššího soudu vztahující se ke znění § 160 odst. 1 trestního řádu od 1. 1. 1994 do 31. 12. 2001 (srov. např. rozsudky NS ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. 25 Cdo 2060/2001, nebo ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001).

Nejvyšší soud v uvedených rozhodnutích dovodil analogické použití ustanovení § 7 odst. 1 a § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. v případech, kdy obviněný byl obžaloby zproštěn nebo řízení proti němu zastaveno, ačkoli samo sdělení obvinění bylo aktem z hlediska trestního řádu zcela zákonným, neboť podmínky pro tento úkon byly splněny. Uvedený výklad tak umožňuje přiznat obviněnému, který byl v trestním řízení úspěšný, náhradu nákladů obhajoby v trestním řízení, na niž mu přímo podle právní úpravy trestního řízení nárok nevzniká (srov. § 151 odst. 1 tr. ř.). Jedná se přitom o výklad ústavně konformní, jak plyne např. z nálezu ze dne 28. 8. 2007, sp. zn. IV. ÚS 642/2005, v němž Ústavní soud uvedl: „Na jednu stranu je jistě povinností orgánů činných v trestním řízení vyšetřovat a stíhat trestnou činnost, na druhou stranu se stát nemůže zbavit odpovědnosti za postup těchto orgánů, pokud se posléze ukáže nejenom jako nezákonný, a takto je jinými orgány veřejné moci v jiném řízení deklarovaný, ale též v případě, kdy je trestní řízení samo zastaveno anebo byl-li obžalovaný obžaloby zproštěn. [...] Již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění „liché“, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivce obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem. V nálezu sp. zn. IV. ÚS 428/05 Ústavní soud vyšel z přesvědčení, že samotné trestní stíhání je způsobilé vyvolat dokonce vznik nemateriální újmy. Tím spíše je stát povinen reparovat materiální škodu, která v souvislosti s trestním stíháním jednotlivce vznikla.“

Podle § 160 odst. 1 trestního řádu ve znění od 1. 1. 2002 se trestní stíhání zahajuje usnesením, tedy stejnou formou rozhodnutí jako tomu bylo před 1. 1. 1994. Podle uvedeného ustanovení, nasvědčují-li prověřováním podle § 158 tr. ř. zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného. Podle § 160 odst. 7 tr. ř. je proti usnesení o zahájení trestního stíhání přípustná stížnost, o které rozhoduje dozorující státní zástupce.

Uvedenou novelou zák. č. 265/2001 Sb. byla změněna pouze forma zahájení trestního stíhání, nikoli jeho podstata (srov. Šámal, P., Trestní řád. Komentář. Díl I. 5. vyd., Praha, C. H. Beck 2005, str. 1211). Z ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř. plyne, že k závěru o spáchání trestného činu určitou osobou postačí vyšší stupeň pravděpodobnosti, který musí být konkrétními zjištěnými skutečnostmi dostatečně odůvodněn, není však nutné, aby trestná činnost byla spolehlivě prokázána v míře, jako je tomu u obžaloby. Přitom však závěr, že byl tento skutek spáchán obviněným, není konečný a nemusí být ani hodnověrný (srov. cit. dílo, str. 1214). Usnesením o zahájení trestního stíhání se totiž rozhoduje pouze o tom, zda jsou dány podmínky pro postup do další fáze přípravného řízení, v němž bude výše uvedený závěr podrobně prověřen, a to za možné aktivní účasti obviněného, kterému právě doručením uvedeného usnesení vzniká právo účinně se hájit.

V době vydání usnesení o zahájení trestního stíhání proto může nastat situace, kdy dosud zjištěné skutečnosti budou nasvědčovat tomu, že byl spáchán trestný čin a že jej spáchal obviněný, a tedy státní zástupce ke stížnosti obviněného nebo i v rámci dozorových oprávnění podle § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř. usnesení nezruší s tím, že usnesení o zahájení trestního stíhání je v souladu se zákonem. Přesto v důsledku dokazování v dalším průběhu trestního řízení bude obviněný zproštěn obžaloby, nebo bude trestní stíhání proti němu zastaveno.

Podle § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., ve znění od 26. 4. 2006, tj. v době vzniku škody, lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím přiznat pouze tehdy, pokud poškozený využil možnosti podat proti nezákonnému rozhodnutí odvolání, rozklad, námítka, odpor, stížnost nebo opravný prostředek podle zvláštního předpisu, nejde-li o případy zvláštního zřetele hodné. S ohledem na shora citovanou judikaturu Nejvyššího a Ústavního soudu vycházející z názoru, že ačkoliv bylo trestní stíhání zastaveno nebo došlo ke zproštění obžaloby, usnesení o zahájení trestního stíhání (dříve usnesení o vznesení obvinění, resp. sdělení obvinění) je usnesením předběžné povahy, reflektujícím dosažený (nebo i nedosažený) zákonem předvídaný stupeň pravděpodobnosti spáchání trestného činu určitou osobou, a dále s ohledem na skutečnost, že uvedené rozhodnutí je rozhodnutím výrazně zasahujícím do soukromého a osobního života obviněného, nutno uzavřít, že ten, proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno nebo který byl

zproštěn obžaloby, musí mít nárok na náhradu materiální újmy způsobené mu trestním stíháním, jehož vedení se až v průběhu tohoto stíhání ukázalo nedůvodným. Uvedené jinými slovy znamená nutnost analogické aplikace § 7 odst. 1 a § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., která nezákonnost usnesení o zahájení trestního stíhání (dříve usnesení o vznesení obvinění, resp. sdělení obvinění) odvozuje ze skutečnosti, že obvinění nebylo prokázáno, ačkoli samotné usnesení o zahájení trestního stíhání (dříve usnesení o vznesení obvinění, resp. sdělení obvinění) mohlo být z hlediska trestního řízení aktem zákonným.

Z analogické aplikace § 7 odst. 1 a § 8 odst. 1 cit. zákona pak plyne, že obviněnému, který byl v trestní věci zproštěn obžaloby nebo proti němuž bylo řízení zastaveno, nelze nepřiznat náhradu škody způsobené mu trestním stíháním jenom proto, že proti usnesení o zahájení trestního stíhání nepodal stížnost.

Ostatně jestliže trestní řád nestanoví ani nepředepisuje pravidla obrany, potom nevyužití dílčího oprávnění může být i důsledkem zvolené procesní taktiky obviněného, resp. jeho obhájce, a tím i výkonem ústavně chráněného práva na obhajobu podle čl. 40 odst. 2, 3 Listiny. Navíc podle trestního řádu je podání stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání právem (a nikoli povinností) obviněného, s jehož nevyužitím trestní řád nespojuje žádné, pro obviněného negativní důsledky. Proto se také nemůže stát (orgány činné v trestním řízení), který se svým sporem neuspěl, zbavit odpovědnosti za škodu představovanou náklady na obranu sloužící k efektivní ochraně práv a sestávající z celé řady úkonů advokáta. Obviněného tak nelze nutit, aby podával proti usnesení o zahájení trestního stíhání mechanicky v každé procesní situaci zjevně neúspěšnou stížnost jenom proto, aby měl zajištěn nárok na náhradu škody (resp. nákladů na obhajobu) v případě, že bude obvinění zproštěn. Konečně pro závěr o právu na náhradu škody, aniž by byla podána stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání, svědčí i zákonná povinnost státního zástupce kontrolovat zákonnost uvedených usnesení z úřední povinnosti [srov. § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř.].

Uvedený výklad o neaplikovatelnosti podmínky upravené v § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. podporuje rovněž skutečnost, že zákon č. 82/1998 Sb. byl vydán v době, kdy se trestní stíhání zahajovalo sdělením obvinění, proti němuž nebyla přípustná stížnost, a proto zákonodárce nemohl při formulaci ustanovení § 8 odst. 2 cit. zákona pamatovat na teprve pozdější právní úpravu počítající se zahájením trestního stíhání usnesením. O tom, že zákonodárce neměl v úmyslu učinit podání řádného opravného prostředku podmínkou přiznání nároku na náhradu škody za všech okol-

ností, svědčí i dikce cit. ustanovení, která umožňuje od této podmínky odhlédnout v případech zvláštního zřetele hodných.

Pro úplnost dovolací soud uvádí, že formalistická aplikace dotčeného ustanovení § 8 odst. 2 cit. zákona by ve skutečnosti vedla ke zvýšení nákladů trestního řízení a tím i výše škody hrazené státem, nehledě na prodloužení délky řízení, zakládající rozpor se zásadou rychlosti trestního řízení při šetření ústavou zaručených práv a svobod účastníků (srov. § 2 odst. 4 druhá věta tr. ř.).

Shora uvedený výkladový postup spočívající v omezení věcného rozsahu hypotézy právní normy v případě, kdy je text zákona v rozporu s jeho účelem (tzv. teleologickou redukcí), používá ve své konstantní judikatuře rovněž Evropský soud pro lidská práva (ESLP) např. při rozhodování o přípustnosti stížnosti. Ustanovení čl. 35 (dříve čl. 26) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle něhož soud smí posuzovat věc až po vyčerpání všech vnitrostátních opravných prostředků podle všeobecně uznávaných pravidel mezinárodního práva [...], vykládá ESLP konstantně tak, že vyčerpány musí být jen ty prostředky, které jsou efektivní a dostatečné pro zajištění ochrany práv stěžovatele (srov. např. rozsudek ESLP ze dne 18. 6. 1971 ve věci sp. zn. 2832/66, 2835/66, 2899/66 de Wilde, Ooms a Versyp proti Belgii), přičemž nemusí být vyčerpány opravné prostředky, které stěžovateli neskýtají žádné vyhlídky na úspěch (srov. např. rozsudek ESLP ze dne 26. 5. 1994 ve věci sp. zn. 16969/90 Keegan proti Irsku).

Z důvodů shora uvedených dospěl Nejvyšší soud k závěru, že odvolací soud věc nesprávně právně posoudil, a proto rozsudek odvolacího soudu bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) podle § 243b odst. 2 věty za středníkem o. s. ř. zrušil. Protože důvody, pro které byl rozsudek odvolacího soudu zrušen, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i jeho rozsudek (§ 243b odst. 3 o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení je soud prvního stupně vázán právními názory soudu dovolacího (§ 243d odst. 1 ve spojení s § 226 odst. 1 o. s. ř.). V jeho rámci bude při rozhodování o nákladech řízení brán zřetel i na náklady dovolacího řízení (§ 243d odst. 1 o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek podle občanského soudního řádu.

❖ Rozhodnutí zaslal JUDr. JOSEF SEDLÁČEK ml.,
advokát v Šumperku.

❖ Právní věta redakce.

Z německé judikatury

Kolize zájmů, stavovský přestupek, náhrada škody, povinnost advokáta podat žadateli o právní službu informaci o existenci mandátního vztahu s protistranou

I. Pokud společná advokátní kancelář zastupuje protivníka žadatele o právní službu, je povinností advokáta žadatele informovat o této skutečnosti i v případě, že neexistuje věcná nebo právní souvislost se zakázkou pro protistranu.

II. Pokud advokát není od počátku ochoten zastupovat klienta vůči protistraně také v soudním řízení, musí o této skutečnosti klienta informovat.

Rozsudek Německého spolkového dvora (Bundesgerichtshof), ze dne 8. 11. 2007, sp. zn. IX ZR 5/06

Okolnosti případu

Žalovaní advokáti zastupovali žalobkyni ve sporu s bankou. Jakmile se celá věc vyvinula do té míry, že bylo nevyhnutelné zahájit soudní řízení, sdělil advokát, který zastoupení žalobkyně převzal, že ji nemůže před soudem zastupovat proto, že jiný z partnerů společné advokátní kanceláře zastupoval delší dobu předmětnou banku a byl z její strany vystaven tlaku. Pokud by kancelář zastupovala žalobkyni před soudem, hrozilo ukončení dlouhodobého mandátního vztahu s bankou.

Žalobkyně požadovala od svých advokátů po výpovědi mandátu vrácení honoráře ve výši několika desítek tisíc eur, které musela v souvislosti s výměnou advokáta zaplatit dvakrát, dále požadovala náhradu za zmeškaný čas a náhradu vlastní vynaložené práce. Podle názoru žalobkyně bylo povinností advokátní kanceláře upozornit ji na to, že ji nebude zastupovat v případném soudním řízení. Podle názoru žalobkyně neměl advokát zastoupení vůbec převzít, a to bez ohledu na to, zda šlo pouze o poradu nebo o převzetí zastoupení v soudním řízení.

Ustanovení § 43a odst. 4 BRAO (německý spolkový advokátní řád) zakazuje advokátům zastupování v případě kolize zájmů. Ustanovení § 3 odst. 1 BORA (profesní řád - SRN) definuje konkrétní případy střetu zájmů. Jedním z takových případů je zejména zastupování obou stran v téže věci. V daném případě o takový případ nešlo. Protistrana byla zastupována pouze v jiných záležitostech, se kterými neměl žadatel o poskytování právní služby nic společného, navíc protistrana byla zastupována jiným partnerem téže kanceláře.

Porušení povinnosti advokáta při zpracování mandátu se advokátům vytknout nedalo. Šlo proto hlavně o otázku, zda již před uzavřením mandátní smlouvy nebylo povinností advokáta žadatele o právní službu o existujícím vztahu k protistraně informovat.

Z odůvodnění rozsudku

Spolkový soudní dvůr v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že v daném případě nejde jenom o otázku hodnocení samotného advokáta, zda budou dotčeny jeho nezávislost a zájmy klienta. Právě vývoj v tomto případě ukazuje, že častá činnost pro odpůrce, i když se jedná jen o činnost společníka/partnera, může vést k větší či menší ekonomické závislosti, která může mít případně vliv na jiné klienty.

Senát uznal, že mandátní vztah s protistranou v jiné věci nemusí stát vždy v cestě správnému výkonu mandátu. Advokát je však povinen žadatele o právní služby o existujícím vztahu k protistraně informovat tak, aby žadatel mohl zvážit, zda chce za dané situace o právní pomoc advokáta žádat. To platí zvláště tehdy, pokud advokát již předem ví, že může převzít mandát jen v omezeném rozsahu, v daném případě pouze pro mimosoudní aktivity. I o této výhradě je povinen advokát žadatele o právní pomoc informovat zejména vzhledem k dodatečným nákladům klienta při zajištění nového advokáta.

Skutečnost, že žalobkyně skutečně mandát vypověděla po obdržení informace o omezeném mandátu advokáta a kolizi zájmů, svědčila o tom, že v případě, že by znala uvedené okolnosti, mandát by vůbec neudělila. Bylo nutné tedy přezkoumat nárok na proplacení honoráře v rámci náhrady škody (§ 280 odst. 1, § 311 odst. 2 německého občanského zákoníku). Pokud žalobkyni vznikla nutnost vynaložit totožné náklady spojené se zajištěním jiného advokáta, byl její nárok na vrácení zaplaceného honoráře důvodný. Co se týče nároku žalobkyně na náhradu vlastní marně vynaložené práce a času, potvrdil soud dosavadní rozhodovací praxi, podle které poškozený má nárok na náhradu škody jenom v případě, že za tuto práci jemu nebo jeho zaměstnancům náleží finanční odměna. Jinak za vlastní práci a čas náhrada škody zpravidla nenáleží.

Poznámka:

Již dnes se rozhodují mnohé komerčně zaměřené advokátní kanceláře v Německu i České republice pro činnost buď na straně bank, obchodníků s cennými papíry, pojišťoven, zaměstnavatelů atd., nebo na straně spotřebitelů, zaměstnanců atd., a to nejen z finančních důvodů. Se stoupající mírou internacionalizace advokátních kanceláří a fluktuace mezi kancelářemi, a to i na úrovni partnerů, se zvyšuje pravděpodobnost konfliktů zájmů. Advokát v kanceláři s více právníky, někdy tisícovkami, musí být při přijetí mandátu ještě opatrnější než samostatný advokát.

Právě zkoumání konfliktů zájmů není jen stavovskou povinností, ale může při špatném odhadu nebo chybějícím vysvětlení jednoduše z klientů vést k oprávněným nárokům na náhradu škody. Sice je jistě škoda odmítnout právně nebo finančně zajímavý mandát, je to však částečně nutnost.

Jiný zajímavý a dosud v německé literatuře nepříliš reflektovaný aspekt rozsudku představuje stanovená povinnost advokáta zastupovat klienta případně i před soudem, pokud to neodmítne již při převzetí mandátu a klienta na to neupozorní. Může existovat množství důvodů, proč například nepokračovat v plnění mandátu zahájením soudního řízení. Nicméně z pohledu klienta je téměř vždy očekáváno, že za něj jeho advokát bude bojovat také před soudem a nebude tak muset skutkovou podstatu líčit jinému procesnímu advokátovi a tomu také platit. Takže i zde musí být advokát, který přijme mandát, opatrný.

✦ ARTHUR BRAUN, M.A., advokát z Prahy.

✦ Upravila redakce.

Vladislav David, Pavel Sladký, František Zbořil:

Mezinárodní právo veřejné s kazuistikou

Leges, Praha 2008, 432 stran, 550 Kč.

Recenzovaná učebnice je dílo zkušených autorů. Zejména prof. JUDr. Vladislav David, DrSc., byl řadu let vedoucím katedry mezinárodního práva brněnské právnické fakulty. V současnosti působí jako advokát a je profesorem mezinárodního práva veřejného na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Je autorem nebo spoluautorem 16 monografií a řady článků v časopisech a sbornících. Rovněž další dva autoři mají mnoho zkušenosti z praxe, vědecké a pedagogické činnosti v oblasti mezinárodního práva veřejného.

Posuzovaná učebnice se zabývá problematikou mezinárodního práva veřejného (MP), systémem práva upravujícím ve své podstatě vztahy mezi svrchovanými státy. Jak sami autoři uvádí v předmluvě, jedná se v mnoha směrech o novou knihu, i když navazuje na tři vydání jejich učebnice Mezinárodní právo veřejné, která vyšla poprvé v nakladatelství Linde v roce 2004. Nová učebnice je výrazně doplněna o kazuistiku převzatou z mezinárodněprávní praxe, z práva smluvního, ze stanovisek rozhodčích orgánů a z rozhodnutí mezinárodních soudů. V praktických příkladech autoři rovněž čerpají z jednostranných stanovisek států a rovněž z protiprávního chování jednotlivců.

Jedná se tudíž o další učebnici v České republice v posledních letech vydanou. Mezi nimi lze uvést dílo Č. Čepelky, P. Šturmy: Mezinárodní právo veřejné. C. H. Beck, Praha 2008, učebnici J. Malenovského: Mezinárodní právo veřejné, jeho obecná část a poměr k jiným právním systémům, zvláště k právu českému, 5. vydání, Doplněk, Brno 2008 a na ni navazující učebnici M. Potočného, J. Ondřeje: Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část, 5. vydání, C. H. Beck, Praha 2006.

Recenzovaná práce zahrnuje celkem 11 částí, dále členěných na kapitoly. V první části se autoři zabývají **historií mezinárodního práva a jeho vědy od starověku do 20. století**. Přehled historického vývoje mezinárodního práva, jeho jednotlivých institutů a odvětví umožňuje pochopit obsah a fungování i současného mezinárodního práva. Tato část je tak logickým vstupem do celého dalšího pojednání.

Ve druhé části jsou vymezeny **základní pojmy mezinárodního práva** (definice a funkce MP, územní suverenita, územní výsost, obecné a partikulární mezinárodní právo, dispozitivní a kogentní pravidla, právní charakter MP a jeho zvláštnosti a rovněž poměr mezinárodního práva k právu vnitrostátnímu). Vedle základních pojmů zahrnuje tato kapitola i některá třídění pravidel MP, konkrétně dělení na

obecné a partikulární mezinárodní právo a na dispozitivní a kogentní pravidla.

Následuje část **prameny MP**, včetně mezinárodního smluvního práva. Právo mezinárodních smluv je zpravidla pojímáno jako samostatné odvětví mezinárodního práva a v učebnicích je pojato samostatně. Začlenění smluvního práva do pramenů však považují za vhodné, neboť umožňuje ucelený pohled na problematiku pramenů MP. Tato část logicky zahrnuje i kodifikaci MP.

Čtvrtá část pojednává o **subjektech mezinárodního práva veřejného**. Na ni navazuje část o státu jako subjektu, který je hlavním a nejdůležitějším subjektem současného MP. Jsou zde obsaženy i otázky vzniku a zániku státu a rovněž úprava státního území a postavení orgánů pro mezinárodní styky.

Šestá část se zaměřuje na **právo mezinárodních orgánů a organizací**. Mezinárodní organizace vládní povahy jsou druhým nejdůležitějším druhem subjektů MP.

Sedmá část je zaměřena na **postavení jednotlivce v mezinárodním právu**. Je zde obsažena mezinárodní úprava jednotlivých kategorií obyvatelstva jako jednoho ze znaků státu. O jednotlivci coby subjektu bylo pojednáno v části o subjektech. Jsou zde zahrnuty i kapitoly týkající se mezinárodněprávní ochrany lidských práv a problematika stíhání a potrestání jednotlivců za zločiny podle mezinárodního práva.

Osmá část je zaměřena na **režimy mezinárodních prostorů**. Autoři nejprve vymezují pojem mezinárodních prostorů (str. 273). Do této části zahrnují i části moře (pobřežní moře, přilehlou zónu, souostrovní státy, mořské vodní cesty), které nejsou mezinárodními prostorami. Jedná se o části státního území (pobřežní moře, souostrovní vody, případně některé mořské vodní cesty) nebo o část moře, ve kterém má pobřežní stát specifická práva (přilehlá zóna). V souvislosti s přilehlou zónou, s výlučnou ekonomickou zónou a kontinentálním šelfem používají označení účelová územní výsost (str. 282 a násl.). Otázkou je, zda toto označení je terminologicky přesné, protože územní výsost vyjadřuje výlučná práva k území. V daném případě se však jedná sice o výlučná, nicméně jednotlivá práva, která mají státy v těchto částech moře a mořského dna.

Další dvě části jsou věnovány **odpovědnosti a donucení v mezinárodním právu**. Poslední část o řešení sporů a ozbrojených konfliktech zahrnuje i v současnosti aktuální mezinárodní terorismus.

Tvůrci učebnice se ve svém pojetí snažili vytvořit koncepci, která se v některých aspektech odlišuje od učebnic založených na obecné a zvláštní čas-

ti. V tomto směru obsahuje předkládané pojednání zajímavé pasáže.

Velmi přínosné pro přiblížení problematiky mezinárodního práva veřejného je zařazení do textu velkého počtu různých příkladů a případů. Sami autoři uvádí, že na 170 příkladů bylo převzato z mezinárodněprávní praxe. Tyto případy většinou vhodně dokreslují danou problematiku. Autoři vybrali jak starší případy, např. Alabama (str. 62-63) z 19. století, který má význam i pro současnou praxi, tak i případy a příklady z nejnovější praxe. Například teroristické útoky v USA v roce 2001 (str. 361-362), problematiku výstavby bezpečnostní zdi na palestinském území. Žádost Valného shromáždění o poradní posudek je z roku 2003 (str. 350), otázky týkající se právní pomoci v trestních věcech Džibutská republika vs. Francie z roku 2008 (str. 172).

Lze litovat, že kapitoly 41 a 42, věnované mezinárodněprávní ochraně lidských práv a ochraně základních lidských práv a svobod v Evropě, neobsahují větší počet konkrétních příkladů z praxe, jež nabízí velký počet příkladů. Lze usuzovat, že je to dáno textovým rozsahem učebnice. Někde lze však mít pochybnosti o vhodnosti zařazení případu na dané místo. Na str. 198 je uveden v části o mezinárodních organizacích výňatek z posudku Mezinárodního soudního dvora o legalitě použití jaderných zbraní z roku 1996. Jde o posudek, o který požádala OSN a také Světová zdravotnická organizace. Vztahuje se tudíž k mezinárodním organizacím, posudek je však zmíněn bez věcné souvislosti k otázkám na dané stránce. V daném případě se však jedná o výjimku z hlediska vhodnosti zařazení jednotlivých příkladů.

Práce obsahuje některá konstatování, která mohou být předmětem diskuse. Otázkou je, zda je vhodné používat pojem územní výsost ve vztahu k plovoucím a létajícím objektům (str. 77). Pokud jde o plavbu či létání na volném moři, či nad ním státy vykonávají svou výlučnou moc, jedná se spíše o výkon výlučné jurisdikce nad objekty a osobami. V části věnované mezinárodním organizacím může být předmětem diskuse označení organizací, které sdružují

pouze určitý počet států, názvem mezinárodní partikulární organizace (str. 224). V současnosti se spíše používá označení regionální organizace. Pokud jde o terminologické otázky, lze uvažovat o tom, zda je vhodnější používat označení jednostranné právní úkony a mnohostranné právní úkony (str. 89, 90), ty odpovídají spíše soukromoprávní terminologii. Zda není vhodnější mluvit o aktech, když se zpravidla jedná o projevy vůle států nebo mezinárodních organizací. Otázkou je rovněž, zda vedle problematiky odpovědnosti za mezinárodně protiprávní chování neměla být v učebnici obsažena i odpovědnost za činnost nezakázanou mezinárodním právem.

Výše zmíněné drobné připomínky jsou spíše témata pro diskusi o učebnici, která je napsána čtivým stylem, obsahuje seznam doporučené a použité literatury, rozdělené podle jednotlivých kapitol. Přínosné je rovněž zahrnutí příslušných internetových adres.

Celkově lze konstatovat, že dílo obohacuje nabídku českých učebnic mezinárodního práva veřejného a čtenářům přibližuje pohled na tento systém práva. Publikace, i proto, že je doplněna o kazuistiku bude přínosná nejen pro studenty právnických fakult, ale rovněž pro širší odbornou veřejnost, včetně advokátů.

✦ doc. JUDr. JAN ONDŘEJ, CSc., DSc.

Katarína Chovancová:

International commercial arbitration, Medzinárodná obchodná arbitráž

Bratislavská vysoká škola práva, Bratislava 2009, 216 stran, 11,62 €.

Autorka JUDr. Katarína Chovancová, Ph.D., si udělala – tak říkají – velké jméno mj. již svojí publikací nazvanou Medzinárodné rozhodcovské konanie v obchodnej

praxi, VEDA, Bratislava 2005, 122 stran. Dnešní práce je pak logickým navázáním jejího odborného zájmu, tvůrčí píle a invence.

Předkládaná publikace se člení do sedmi kapitol. V první kapitole s názvem **Mezinárodní obchodní arbitráž – definice, základní charakteristika** se autorka věnuje základní definici a charakteristice mezinárodní obchodní arbitráže podle nejuznávanějších odborných knižních pramenů současnosti. Prostřednictvím charakteristiky základních forem mezinárodní obchodní arbitráže se

čtenář seznámí s hlavními znaky obou typů mezinárodní arbitráže, jakož i s jejich přednostmi a nedostatky. V závěru první části předkládá autorka krátkou výstižnou charakteristiku nejznámějších mezinárodních rozhodčích institucí.

Rozhodčí pravidla UNCITRAL a jejich základní charakteristika tvoří obsah druhé kapitoly. Rozhodčí pravidla UNCITRAL, přijatá v roce 1976, jsou výsledkem dlouhodobého úsilí Komise Organizace spojených národů pro mezinárodní obchodní právo – UNCITRAL o poskytnutí komplexní úpravy základních prvků rozhodčího řízení. Je možno konstatovat, že Rozhodčí pravidla UNCITRAL se dodnes používají v mezinárodním obchodním styku a stále jsou považována za velmi flexibilní, což je při jejich věku a původním účelu přijetí jako úpravy výhradně arbitráže ad

vzdělání bez hranic

www.uninova.cz

Nová možnost vysokoškolského studia v oborech Právo a Ekonomie

- jsme první soukromá vysoká škola nabízející úplné právnické vzdělání (Bc. a Mgr.)
- možnost vykonání státní rigorózní zkoušky a získat tak titul doktor práv (JUDr.)
- postgraduální doktorské studium (třileté v denní a pětileté v externí formě studia), jehož absolventi získají titul Ph.D
- možnost studovat ekonomii v studijním programu 2.stupně (Ing.)
- od října 2009 se můžete vzdělávat v denní i externí formě studia v Praze a v externí formě studia v Brně
- všechny stupně vzdělání jsou akreditované
- nadstandardní studium na mezinárodní úrovni
- výuku zajišťují renomovaní domácí a zahraniční pedagogové
- část studia probíhá v cizím jazyce
- možnost zajištění ubytování v Praze
- zprostředkování půjčky na školné

Termín pro podání přihlášek:
10.6.2009

Více informací naleznete na:
www.uninova.cz

hoc skutečně skvělý výsledek. V minulosti byly akceptovány socialistickými i kapitalistickými státy, stejně tak jako v zemích s psaným i obyčejným právem nebo v zemích s diametrálně odlišným pojetím etiky, způsobu obchodování či s odlišným náboženstvím. Postupně se staly vzorem pro rozhodčí pravidla mnohých dnešních úspěšných rozhodčích institucí, jakož i osobitých rozhodčích tribunálů.

Třetí kapitola s názvem **Rozhodčí pravidla LCIA (Mezinárodního rozhodčího soudu v Londýně)** je věnována základnímu přehledu frekventovaně využívaných Rozhodčích pravidel Mezinárodního rozhodčího soudu v Londýně, tzv. LCIA Pravidel. Autorka čtenáři předkládá uvedení působnosti LCIA pravidel v oblasti mezinárodní obchodní arbitráže, včetně přiblížení základní charakteristiky a struktury mezinárodní organizace LCIA a jeho vývoje.

Rozhodčí pravidla ICC (Mezinárodní obchodní komory v Paříži) jsou tématem čtvrté kapitoly. Autorka kromě základní charakteristiky nejnovější verze ICC Pravidel věnuje pozornost i sofistikovanému a v mezinárodní obchodní praxi stále častěji využívanému systému alternativního řešení sporů pod záštitou ICC, který tvoří např. ICC expertiza a ICC ADR pravidla.

Stručná pátá kapitola s názvem **Rozhodčí pravidla (Německé rozhodčí instituce) DIS** je soustředěna na přehled rozhodčích pravidel nejznámější německé Rozhodčí instituce DIS a její krátkou charakteristiku. Poslední část práce tvoří závěr.

Řečeno slovy autorky, mezinárodní obchodní arbitráž je živý, ustavičně se vyvíjející fenomén s vlastními zákonitostmi a kulturou. Každý rok se podstatné praktické problémy zčásti mění a mezinárodní arbitrážní praxe zaznamenává vznik nových sporných otázek. Katarína Chovanová přitom vidí tyto aktuální problémové okruhy: spojování a překlenování odlišného – kontinentálního právního systému a common law, nezávislost a nestrannost mezinárodních rozhodců, povinnost mlčenlivosti, problematiku kombinovaných eskalačních doložek, transnacionální – nadnárodní a mezinárodní veřejný pořádek a procesní i hmotnou spravedlnost.

Autorka svoji práci velmi pomáhá všem, které toto téma oslovuje, i těm, které oslovi po přečtení díla. Kromě poctivě uvedených nevýhod je zde přesvědčivě upozorněno na výhody, které při mezinárodních sporech řešených v rozhodčím řízení toto řešení přináší.

Kromě vysoké odbornosti prokazuje předkladatelka i pedagogické vlohy. Dílo je vhodně tříděno a podáno přístupnou a srozumitelnou formou. Jde o dílo nesporné kvality.

Publikace nevznikla nahodile, ale je výsledkem dlouhodobé práce v dané problematice. Zvláště je pak navíc nutno ocenit i dvojazyčnost díla. Čtenáři se tak mj. seznámí i s anglickou terminologií. Na další výsledky vědecké i pedagogické práce autorky (které jistě najdou i svoje další titulární označení) se lze jen těšit.

✦ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

www.advokanc.de
advokat@advokanc.de

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka 52

Z české advokacie

Z kárné praxe 53

Z jednání představenstva ČAK 55

Z Evropy

Římská deklarace o školení advokátů v Evropě 56

Užít si

Dávno, dávno tomu již,¹ kdy lidé žili a byli občasně veselí a občasně smutní, tu se jim něco dařilo a tu zas nedařilo, někdy svítilo slunce a jindy přšelo.

Pak se lidstvo rozhodlo, že nebude žít, nýbrž že si bude žít, a to nad poměry. Teď už si lidé nechtějí ani žít nad poměry, ale chtějí si užít. Užít si je základní lidské právo.

Člověk se narodí a chce si užít dětství, potom mládí; nato má nárok užít si svatby, rodiny, mateřství, otcovství a rozvodu; posléze si užívá lékařské péče a důchodu. Někdo se těší, až si užije klidu v hrobě, ale to už je morbidní. Mezitím si každý chce užít víkendů, dovolené, lyží, koupání, cestování, brouzdání, vztahů a večírků. Kdo si neužil, nežil.

Vyšším stupněm slovesa užít si je sloveso vychutnat si něco, a nejvyšším stupněm blaha je vychutnat si někoho. Nejraději se vychutnávají sportovci a politici. Zatímco v těch dávných dobách dal útočník brankáři góla, nyní si ho vychutná. Jeho požitkem se ještě dále stupňuje, když mu při vychutnávce zlomí nohu. O politicích raději nemluvit, ale i pro ně je nejvyšší blaho zasadit někomu tzv. podpásovku a vychutnat si ho. Jistě jste si všimli, jak si třeba pan prezident vychutnává Ústavní soud, Evropskou unii a Al Gora. Rath si nás vychutnává úplně všechny a pořád. Bravo!

Variantou užít si je vyžít se. Možnost vyžítí byla pracujícím lidem nabízena již za socialismu, avšak opravdu pestrá nabídka vyžítí je na trhu až nyní. Z nabídky vyžítí mnozí z nás dobře vyžijí a jsou pak vyžili. Např. Michael Jackson. I naše malá, otevřená, exportně orientovaná ekonomika však disponuje perfektně vyžilými typky, například, například, ehm, Rákosníček.

Osoby, které si už hodně užily a kdekoho si vychutnaly, jsou v pohodě. Kdo je v pohodě, není pohodný, nýbrž pohodář. Pohodáře ihned poznáte podle toho, že je vysmátý. Největší pohodáři se nazývají oligarchové. Zatímco patriarchové a papeži jsou vole-

ni, oligarchové na trůn dosedají jako samozvanci. Každý oligarcha vládne ze svého trůnu impériu a je předmětem zájmu politiků, kteří nevládnou nikomu.

Impéria se nazývají podle svých panovníků. Tak rozeznáváme třeba Imperium Chelnerianum, Comarianum, Babiscianum nebo Bacalianum. Proslulé je též Imperium Catti.² Nic ovšem nepředčí Sanctum Romanum Imperium Nationis Bohemicae, familiérně též ČEZ. „Salve, Roman imperator, morituri te salutant“,³ holdují mu spotřebitelé elektrické energie, včetně ministrů průmyslu a financí.

Na dvorech oligarchů se to hemží rádci, zrádci, poradci, mluvčími, šašky a advokáty. Dávno, dávno tomu již, kdy advokát poskytoval právní služby zastupováním před soudy a udělováním právních porad za úplaty.⁴ Dnes advokát působí v týmech, nazývaných „naši právníci“ a „jejich právníci“. Mužstva spolu svádějí tvrdé právní bitvy za účelem pokolení, vychytání, vystřílení, ba rozstřílení našich, případně jejich právníků. Tuhle už málem hrozilo, že jejich právníci rozstřílejí naše právníky, avšak brankář našich právníků obětavě vychytal zápornou nulu. Byl mu za to povolen přešlap do komandy⁵ Krasnoje Putinovo. Naše právníky mají i naše ministerstva. Těm smějí naši právníci udělovat právní porady ne za úplatu, ale za úplatek. Ministři se tak často stávají koncipienty. Vítězové právních bitev hlásají, že žijeme v právním státě; poražení stát obviňují, že nezavedl vládu práva, chtějí stát zrušit a pláčou po komunistech. Stát má na kahánku. Advokáti, zkažení od svých klientů banksterů,⁶ veksláků a kolotočářů, ztrácejí právní vědomí a upadají do právního bezvědomí, ba přímo do právních a mravních mdlob.

A to vše proto, aby si užili, aby si to vychutnali, aby se vyžili, aby byli vysmátí.

Teď jde o to přežít, dokud se zase nenaučíme žít. Chce to jen pár drobných vychytávek.

Březen 2009

✦ KAREL ČERMÁK

¹ Božena Němcová: Babička

² Cattus je v pozdní latině kočka a je to maskulinum, tedy ten kočka.

³ Ahoj, šéfe Romane, jdeme na smrt a zdravíme tě.

⁴ Zákon o advokacii č. 85/1996 Sb., v platném znění, § 1 odst. 2.

⁵ Ruský tým.

⁶ Autorské právo ke slovu „bankster“ má Erik Best.

Z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže se nedostaví na dohodnutou schůzku s klientem, nepodá dohodnutý důkazní návrh, nedostaví se bez omluvy k soudnímu jednání a klienta neinformuje řádně o průběhu řízení.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 5. 9. 2008, sp. zn. K 76/07

Kárně obviněný Mgr. K. M. byl uznán vinným,

že poté, co byl usnesením okresního soudu ze dne 15. 12. 2005 ustanoven A. B. zástupcem k ochraně jeho zájmů, bez omluvy se nedostavil na schůzku s klientem v předem dohodnutém termínu, a když se po několikerych telefonických urgencích na schůzku s klientem dostavil a vzal na vědomí jeho pokyn navrhnout doplnění dokazování a pokyn umožnit mu osobní účast při soudním projednávání věci, doplnění dokazování nenavrhl, k soudnímu jednání se bez omluvy nedostavil a A. B. o termínu jednání neinformoval, v důsledku čehož se A. B. jednání neúčastnil, a poté, co ho A. B. opakovaně telefonicky žádal prostřednictvím jeho zaměstnanců o informace o stavu věci, na tyto žádosti nereagoval, a když sám A. B. navrhl termín společné schůzky, na tuto schůzku se bez omluvy nedostavil a s A. B. přerušil veškerý kontakt,

tedy

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě a nevyužil důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, povinnosti činit v souvislosti s výkonem advokacie nikoliv vědomě nepravdivé projevy, povinnost ve věcech, v nichž byl soudem ustanoven, postupovat se stejnou svědomitostí a péčí jako ve věcech ostatních klientů, povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje, a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů a povinnost ve svém sídle nebo v jiném místě být zpravidla osobně přítomen v pravidelné době, kterou předem stanoví, a pro případ, že by mu v osobní přítomnosti bránilo vážné důvody, umožnit zanechání vzkazu,

čímž

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 3, čl. 6 odst. 2, čl. 9 odst. 1 a čl. 16

odst. 3 Pravidel profesionální etiky, opětovným a závažným způsobem porušil povinnosti stanovené advokátovi zákonem o advokacii nebo stavovskými předpisy, a tak se dopustil kárného provinění podle § 32 odst. 2 ZA, za což se mu ukládá kárné opatření podle § 32 odst. 3 písm. c) ZA

pokuta ve výši 50 000 Kč.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů kárného řízení 3000 Kč.

Pokuta i náklady řízení jsou splatné do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Předseda kontrolní rady České advokátní komory podal jako kárný žalobce dne 21. 6. 2007 na kárně obviněného kárnou žalobu, v níž ho viní ze skutku uvedeného ve výroku tohoto rozhodnutí. Kárně obviněný se ke kárné žalobě nevyjádřil.

Kárný senát rozhodoval při jednání v nepřítomnosti kárně obviněného, poté, co tento proti kárnému příkazu z 26. 10. 2007 (s výrokem o kárné vině, pokutou ve výši 50 000 Kč a náhradou nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč) podal odpor, který neodůvodnil. Uvedl, že jej není schopen odůvodnit z důvodu náhlého onemocnění. První jednání ve věci bylo nařízeno na 4. 4. 2008, krátce před jednáním zaslal kárně obviněný na ČAK do Prahy omluvu z důvodu náhlého onemocnění, které doložil potvrzením o pracovní neschopnosti z téhož dne. K jednání nařízeném na 5. 9. 2008 se kárně obviněný bez předchozí omluvy nedostavil a kárný senát rozhodl, že bude jednáno v jeho nepřítomnosti. Po závěrečném návrhu kárného žalobce, v průběhu porady kárného senátu, byla ve 13.35 hodin předložena omluva kárně obviněného se žádostí o odročení jednání z důvodu střevních potíží. Tato jeho žádost byla odeslána elektronickou poštou v 11.11 hodin na ČAK v Praze, když jednání mělo začít ve 12 hodin v Brně. Omluva byla odeslána z Prahy do Brna ve 12.11 hodin, a to pracovníci pobočky ČAK, která se od 10 hodin účastnila jako zapisovatelka jednání kárného senátu. Kárný senát důvodům omluvy neuvěřil a pokračoval v jednání, neboť nenastal důvod pro odročení jednání dle § 16 kárného řádu.

Z obsahu spisu kárný senát zjistil, že dne 8. 1. 2007 podala C. D. stížnost na kárně obviněného, která byla doručena ČAK dne 10. 1. 2007. Stěžovatelka je dcerou A. B., který zemřel. Ve stížnosti uvádí, že usnesením okresního soudu ze dne 15. 12. 2005 byl kárně obviněný ustanoven jako zástupce jejího otce A. B. k ochraně

jeho zájmů. Tuto skutečnost sdělil kárně obviněný dopisem ze 4. 1. 2006 A. B., a poté byla domluvena schůzka v místě jeho bydliště s ohledem na invaliditu A. B., na kterou se však kárně obviněný nedostavil. Po několika urgentních se uskutečnila schůzka, na které A. B. sdělil kárně obviněnému, že chce být o všech krocích svého zástupce informován, chce se zúčastnit soudního jednání a trvá na tom, aby byl navržen soudu svědek E. F. Dne 6. 2. 2006 zaslal kárně obviněný A. B. e-mailem žalobu. Od té doby se přes mnohé urgencye neozval, A. B. komunikoval pouze s jeho sekretářkou, která vždy sdělila, že vzkazy kárně obviněnému vyřídila. O nařízeném soudním jednání kárně obviněný svého klienta neinformoval, jím požadovaného svědka soudu nenavrhl a sám se tohoto jednání nezúčastnil, což odůvodnil tím, že na něj zapomněl. Toto zjistila stěžovatelka až když jej společně se svým manželem navštívila v srpnu 2006 v místě jeho bydliště.

Dále bylo zjištěno ze spisu, že přípisem ze dne 17. 1. 2007 informovala vedoucí kontrolního oddělení kárně obviněného, že byla na něj podána stížnost a vyzvala jej k vyjádření a předložení dokladů a písemnosti důležitých k prověření stížnosti. Na tento přípis kárně obviněný nereagoval, proto byl přípisem ze dne 12. 2. 2007 urgován. I urgencye zůstala bez reakce kárně obviněného.

Z usnesení okresního soudu ze dne 2. 1. 2007 bylo zjištěno, že stěžovatelka je dědičkou A. B.

Z aktualizovaného výpisu z matriky ze dne 5. 9. 2008 bylo zjištěno, že kárně obviněný vykonává advokacii jako samostatný advokát od 26. 4. 1999, předtím pracoval jako advokátní koncipient. Kárně obviněný byl již jednou projednáván a kárně postižen pokutou ve výši 15 000 Kč dne 15. 9. 2004.

Za dané důkazní situace, kdy kárně obviněný se na výzvy nevyjádřil ani ke stížnosti, ani ke kárně žalobě, ani ke svým osobním a majetkovým poměrům, k čemuž byl vyzván dopisy z 26. 6. 2007 a 26. 9. 2007, dospěl kárný senát k těmto skutkovým a právním závěrům:

Je nepochybné, že usnesením okresního soudu ze dne 15. 12. 2005 byl kárně obviněný ustanoven A. B. zástupcem k ochraně jeho zájmů. Z vlastního podnětu kárně obviněný napsal A. B. pouze dopis ze 4. 1. 2006, v němž mu oznámil tuto skutečnost a byla dohodnuta první schůzka v místě bydliště A. B., s ohledem na jeho invaliditu, na niž se však kárně obviněný nedostavil. Až po několika urgentních A. B. se schůzka uskutečnila. A. B. dal kárně obviněnému jednoznačné pokyny a sice, že chce být o každém kroku kárně obviněného informován, trvá na tom, aby byl soudu navržen svědek E. F. a že se chce osobně účastnit ústního jednání u soudu. Kárně obviněný splnil pokyny A. B. pouze tím, že sepsal žalobu, kterou mu zaslal e-mailem 6. 2. 2006. Od tohoto úkonu byl již nečinný, A. B. a stěžovatelce se nepodařilo se s ním telefonicky ani osobně kontaktovat, přestože jeho sekretářka, se kterou vždy hovořili, jim sdělovala, že jejich vzkazy kárně obviněnému vyřídila. Proběhlo soudní jednání, jehož se nezúčastnil ani kárně obviněný, ani svědek E. F., neboť nebyl soudu navržen,

a ani A. B., neboť o jednání nebyl kárně obviněným informován.

Kárný senát dospěl k závěru, že kárná žaloba je důvodná, neboť tímto jednáním kárně obviněný závažným způsobem a opětovně zaviněně porušil povinnosti stanovené advokátovi zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, a stavovským předpisem Pravidla profesionální etiky, a to z následujících důvodů:

Podle § 16 odst. 1 ZA je advokát povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny, dle § 16 odst. 2 ZA je advokát povinen při výkonu advokacie jednat čestně a svědomitě. Podle § 17 ZA postupuje advokát při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, za tím účelem je zejména povinen dodržovat Pravidla profesionální etiky.

Podle čl. 4 odst. 1 Pravidel je advokát povinen všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu. Podle čl. 4 odst. 3 Pravidel projevy advokáta v souvislosti s výkonem advokacie nesmí být mimo jiné vědomě nepravdivé. Podle čl. 6 odst. 2 Pravidel advokát ve věcech, v nichž byl soudem ustanoven nebo Komorou určen, postupuje se stejnou svědomitostí a péčí jako ve věcech ostatních klientů. Podle čl. 9 odst. 1 Pravidel je advokát povinen klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje. Podle čl. 16 odst. 3 Pravidel musí být advokát ve svém sídle zpravidla osobně přítomen v pravidelné době, kterou předem stanoví, pro případ, že by mu v osobní přítomnosti bránily vážné důvody, musí umožnit zanechání vzkazu.

Po provedeném dokazování dospěl kárný senát k závěru, že se kárně obviněný těmito ustanoveními neřídil a tedy porušil ustanovení § 16 odst. 1, 2 a § 17 ZA ve spojení s čl. 4 odst. 1, 3, čl. 6 odst. 2, čl. 9 odst. 1 a čl. 16 odst. 3 Pravidel profesionální etiky, a dopustil se tak kárného provinění dle § 32 odst. 2 ZA. Při úvaze o kárném opatření kárný senát přihlížel v souladu s ustanovením § 24 odst. 2 kárného řádu zejména k povaze skutku, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k osobě kárně obviněného a míře jeho zavinění a k jeho osobním poměrům. Jelikož se kárně obviněný nevyjádřil k osobním poměrům, musel kárný senát hodnotit jeho majetkové, zdravotní a rodinné poměry jako u advokáta běžné, tedy odpovídající běžnému průměru.

Kárně obviněný byl již dříve kárně postižen pokutou ve výši 15 000 Kč. Proto kárný senát v tomto případě přistoupil k důraznější pokutě ve výši 50 000 Kč, která by jej měla motivovat k nápravě svého chování. Naopak kárný senát neshledal důvody pro uložení přísnějšího opatření.

Kárný senát kárně obviněného zavázal současně k náhradě nákladů kárného řízení, jejichž výše je upravena v čl. 1 usnesení představenstva ČAK č. 2/1999, lhůta k plnění v ustanovení § 34 odst. 5 ZA a platební místo v ustanovení § 35a odst. 5 ZA.

❖ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech **9. – 10. 3. 2009** sešlo na své 38. schůzi, která se tentokrát konala v pobočce ČAK v Brně – Kleinově paláci. Jako pravidelně projednalo pozastavení výkonu advokacie některým kolegům – advokátům či vyškrcnutí ze seznamu advokátů.

Představenstvo vzalo na vědomí **komparatistiku systému pojištění advokátů v ČR a v SR**, kterou provedl tajemník ČAK JUDr. Ladislav Krym. Ze srovnávací analýzy vyplynulo, že systém pojištění je celkově v rámci ČAK pro advokáty výhodnější, byť v SR mají o něco nižší pojišťovací sazby. Ze srovnání též vyplynulo, že pojišťovna Generali nabízí, a to z podnětu ČAK a WI-ASS **řadu nových produktů pro oblast pojištění advokátů**: pojištění rizika zpronevěry u víceletných kanceláří (tzn. pojištění společníků zpronevřitele), pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví způsobené zaměstnanci pracovním úrazem, pojištění odpovědnosti za škody na cizích věcech, pojištění odpovědnosti advokáta při vzniku nároku klienta na smluvní pokutu. Základní pojištění by se mohlo vztahovat nikoliv pouze na činnost v rámci ČR, ale i na činnost v celé EU. O těchto novinách bude vedení ČAK za souhlasu představenstva ČAK s Generali jednat, přičemž bude projednána i možnost pojištění advokátů-insolvenčních správců.

Představenstvo ČAK bylo **informováno o současném stavu legislativních prací na poli mediace**. Návrh zákona o mediaci měl být dle plánu legislativních prací předložen do parlamentu už v květnu 2009, nicméně nyní je vrácen legislativní radou vlády zpět ministerstvu spravedlnosti k dopracování. Představenstvo ČAK schválí-

lo postup, že bude prosazováno zařazení advokátů mezi výčet profesí – mediátorů v zákoně o mediaci. Proto v novele zákona o advokacii bude postačovat zařadit mediaci jako možnou činnost dle zvláštního předpisu, tj. vedle možného výkonu insolvenčních správců.

Představenstvo přijalo usnesení č. 70/38.2009, jímž byl schválen návrh změny usnesení představenstva ČAK č. 4/2006 Věstníku, kterým se ruší čl. 18/1 a mění se příloha č. 4 usnesení. Jde o postup, který ruší povinnost advokáta uchovávat fotokopie předmětných listin, které advokát opatřil prohlášením advokáta o pravosti podpisu.

Představenstvu ČAK byla předložena věcná náplň **projektu seminářů „advokáti/justice/ČAK-novináři“**, který byl zpracován JUDr. Václavem Vlčkem, předsedou výboru pro vnější vztahy ČAK. Po diskusi, kde odezněly skeptické náhledy na realizaci těchto akcí, respektive jejich předpokládané výsledky, představenstvo ČAK rozhodlo o schválení projektu s tím, že je na místě danou aktivitu podpořit a o podobných akcích do budoucna dále rozhodnout až v návaznosti na zkušenosti z nich získané.

Představenstvo ČAK odsouhlasilo zprávu komise na interiérové řešení Kaňkova paláce – historického sídla české advokacie na Národní třídě v Praze, respektive na stavební úpravy, které by interiérovým měly předcházet. Jde o vypracování projektu rekonstrukce střešního pláště budovy, vypracování projektu a provedení opláštění prosklené části přístavby Kaňkova paláce a zpracování společného projektu na řešení počítačové sítě a systému vytápění. Výše předpokládaných nákladů je cca 3,5 mil. Kč. Předseda kontrolní rady ČAK JUDr. Jan Mikš předložil návrh postupu k projednání na nejbližším jednání KR.

Představenstvo ČAK vzalo na vědomí zprávu o činnosti regionálních středisek ČAK za rok 2008 a plán činnosti regionálních středisek na rok 2009 a pochvalně se vyslovilo o aktivitě jednotlivých regionů.

Podrobný zápis z 38. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/Představenstvo/Zápis z jednání.

✦ icha

LLM. – obchodní právo

- zahájení výuky v říjnu 2009
- exkluzivní možnost studia LL.M. (Master of Laws) v České republice
- distanční forma studia, výuka v českém jazyce
- termín pro podání přihlášky: 15. srpna 2009

MASARYKOVA UNIVERZITA, PRÁVNICKÁ FAKULTA, Veveří 70, 611 80 Brno

www.law.muni.cz/llm • llm@law.muni.cz • tel. 549 497 501, 723 057 654

Římská deklaráce o školení advokátů v Evropě

JUDr. Antonín Mokřý na konferenci
v Římě.

První konference na téma „Školení advokátů v Evropě“, která se konala v Římě od 6. do 8. listopadu 2008 za účasti zástupců advokátních komor dvaceti pěti evropských států, opětovně potvrdila, že

- počáteční a celoživotní školení je základní podmínkou, jež zaručí roli advokacie, která je pro justici nezbytná, a která je garantem základních občanských práv a svobod;
- vysoká úroveň kvality a etika advokacie představují rovněž nezbytné podmínky pro zajištění nezávislosti advokátů na všech pravomocných institucích, pro posílení funkce ve veřejném zájmu, a podmínky k odstranění omezení ukládaných obecnými předpisy o trhu a hospodářskou soutěží v souvislosti se specifikou a veřejnou významností advokacie;

- specializace advokáta je dána vývojem právních systémů a rostoucí poptávkou po konkrétní a vysoce odborné kvalifikaci;
- školení založené na společných předpisech a stejných cílech ve společném rámci práva umožňuje Společenství pohyb advokátů v rámci Evropské unie.

Konference zdůraznila, že navzdory historickým a kulturním odlišnostem členských států Evropské unie existuje společný základ, který je třeba dále rozvíjet

- pomocí vzájemného uznávání povinných forem celoživotního vzdělávání;
- pomocí zavedení počátečního povinného školení, které připraví kvalifikované mladé lidi rovněž prostřednictvím společných evropských projektů;
- pomocí individualizace společného obsahu školení, jako jsou techniky argumentace a jazyk, schopnost vypracovávat texty obhajoby a právní posudky, techniky vyjednávání, dojednávání smluv, znalost právní psychologie a rovněž základních předpisů o etice advokacie a o společenské odpovědnosti advokáta;
- pomocí celoživotního školení školitelů.

Na základě výše uvedeného konference v Římě schválila deklaraci, která

- vyzývá vlády států zastoupených v CCBE, aby uznaly a podpořily školicí aktivity organizované advokátními institucemi jako přínos k ekonomickému a občanskému vývoji evropské společnosti a k účinné ochraně práv a demokratických svobod, a aby podpořily projekty zaměřené na společné školení mladých lidí;

- prohlašuje, že advokátní komory evropských států zastoupených v CCBE uznávají nutnost svolávat každoroční konference o školení (počáteční, celoživotní, školení školitelů), které se budou konat v Římě za účelem stálé výměny znalostí a zkušeností se společnými problémy;
- vyzývá k implementaci multilaterálních protokolů, kterými dojde k uznání školicích aktivit prováděných v různých státech a k prosazování jednání o školení mladých lidí z různých států;
- doporučuje prosazování setkání školitelů z různých států EU, což podpoří přenos a výměnu zkušeností o obsahu a metodách školení evropských advokátů;
- zavazuje CCBE, aby podpořila školicí aktivity uskutečňované každou advokátní institucí a aby uznala zásady profesní etiky a společenské odpovědnosti, které jsou společné pro provozování praxe advokátů v Evropě, jako základ identity evropského advokáta.

Tato deklaráce má být přeložena do všech jazyků EU a bude publikována v rámci sborníku z konference, který by ČAK měla také obdržet.

Konference „Školení advokátů v Evropě“ se za ČAK zúčastnil předseda JUDr. Vladimír Jirousek a člen představenstva Komory JUDr. Antonín Mokřý. Jako příspěvek za ČAK JUDr. Jirousek promítl film o vzdělávání advokátů.

✦ JUDr. MARKÉTA TOŠNEROVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

2. oceněná práce kategorie Talent roku soutěže Právník roku 2008	58
Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	67
Nabídka studijní cesty do Lucemburku	69
Pozvánka na česko-rakouský seminář v Českých Budějovicích	70
Pozvánka na 1. ročník turnaje ČAK v beach volejbale BUDWEISER CUP	71
„Evropa na dotek“ – pozvánka na seminář v Lucemburku a Drážďanech	72
Pozvánka na konopišťskou akci „O parohy arcivévodý Ferdinanda“	73
Rusalka na Konopišti	74
Pozvánka na 3. ročník golfového turnaje advokátů	74
Nakonec	75 - 80

2. oceněná práce v kategorii Talent roku soutěže Právník roku 2008

Kolektivní dominance

Mgr. LUCIE HLADKÁ

ÚVOD

Koncept kolektivní dominance se vyvinul v rozhodovací praxi Evropské komise a soudů ES na základě interpretace článku 82 Smlouvy o založení Evropských společenství a nařízení týkajících se povolování spojení.

Současný český zákon o ochraně hospodářské soutěže (č. 143/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů) již tento koncept také zná a definuje jej jako **situaci, kdy více soutěžitelů společně má na trhu tržní sílu, která jim umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích či spotřebitelích.**¹

Přestože kolektivní dominance je chápána jako již poměrně zavedený a ustálený koncept, **upozorňuji v tomto článku na některé nesrovnalosti mezi ekonomickým základem, z něhož tento koncept vychází, a aplikační praxí příslušných orgánů.** V řadě případů byla snaha tento koncept aplikovat, ať již z důvodu důkazní nouze nebo nemožnosti aplikovat účinně a rychle jiný koncepčně vhodnější instrument, tam, kde by bylo bývalo koncepčně vhodnější použití jiných nástrojů. V důsledku této nekonzistence, nerespektování ekonomických základů a nastavení poměrně vysokých důkazních standardů může dojít k oslabení tohoto nástroje v situaci, kde by jeho použití bylo skutečně na místě. V české aplikační praxi lze navíc identifikovat i případy, kdy došlo k nesprávné interpretaci určitých znaků či podmínek kolektivní dominance.

ČÁST PRVNÍ

KOLEKTIVNÍ DOMINANCE V PRÁVU ES

1 KONCEPT KOLEKTIVNÍ DOMINANCE

1.1 Uznání konceptu kolektivní dominance

Klíčovým ustanovením, na kterém je koncept kolektivní dominance založen, je článek 82 Smlouvy o založení Evropských společenství, který říká, že: *„jakékoli zneužití dominantního postavení na společném trhu nebo jeho podstatné části jedním nebo více podniky je zakázáno jako neslučitelné se společným trhem, pokud je způsobilé ovlivnit obchod mezi členskými státy.“*

Původně soudy nebyly myšlenky použití článku 82 na více než jeden nezávislý podnik („*undertaking*“) nakloněny. Byla zdůrazňována potřeba rozlišovat mezi jednáním ve vzájemné shodě („*concerted practices*“) podle článku 81 jako společným jednáním, a zneužitím dominantního postavení jako jednostranným úkolem podle článku 82.² Koncept kolektivní dominance byl uznán až v případě *Italian Flat Glass*.³

Podstata dominance jednoho podniku i kolektivní dominance je tatáž. Aby byl podnik dominantní, musí mít tržní sílu, která mu umožňuje jednat v podstatném rozsahu nezávisle na konkurentech, zákaznících a spotřebitelích a bránit efektivní soutěži. Aby byla skupina podniků společně dominantní, musí se dostat do podobné pozice jako samostatně dominantní podnik.

Foto Jan Kolman

1.2 Ekonomické vazby mezi společně dominantními soutěžiteli

Jak bylo uvedeno v případě *Italian Flat Glass*,⁴ **kolektivně dominantní podniky musí být spojeny dostatečnými ekonomickými vazbami.** Podstata ekonomických vazeb může být různá.

Ekonomické vazby mohou být smluvní povahy. Může se jednat o smlouvy,⁵ licence, členství v různých sdruženích⁶ apod. V případě *Compagnie Maritime Belge* soud uvedl, že za určitých podmínek mohou zakládat příslušné vazby mezi podniky smlouvy, rozhodnutí sdružení nebo jednání ve vzájemné shodě, ale samy o sobě nemusí být dostačující. Na druhou stranu nejsou ani podmínkou nezbytnou.

Podniky mohou být dále spojeny strukturálními vazbami jako křížové vlastnictví účastí⁷ na podniku, vzájemné či společné členství ve statutárních a dozorčích orgánech⁸ nebo pasivní investice.⁹

Kolektivní dominance však může být identifikována i v případě neexistence smluvních či strukturálních vazeb. V případě *Gencor*¹⁰ soud rozhodl, že dostatečné ekonomické vazby mohou být dány i strukturou rele-

vantního trhu. Zejména v oligopolu s velmi malým počtem firem jsou si podniky vědomy své vzájemné závislosti a podobných zájmů a v důsledku vlastností daného trhu mají silný motiv sladit své tržní chování a maximalizovat společný zisk. Každý z podniků je si vědom, že jeho konkurenční akce za účelem zvýšení jeho podílu na trhu a zisku vyvolá podobnou reakci konkurenta, což eliminuje případné výnosy jeho původní akce a povede k obecnému snížení cen.

Obecně se za faktory příznivé ke vzniku koluze, a tedy i kolektivní dominance, považují následující vlastnosti trhu: podstatná koncentrace na nabídkové straně, symetrie, transparentnost trhu, roztržštěná strana poptávky, statická nebo klesající poptávka, standardizovaný či homogenní produkt, netrvanlivý produkt, možnost rychlé změny cen, cenová konkurence je důležitější než konkurence necenová, neelastická poptávka při konkurenční ceně, vysoký podíl fixních nákladů ve vztahu k variabilním nákladům, podobná nákladová struktura a výrobní procesy, zdlouhavý vstup nových konkurentů na trh, lokální charakter trhu, praktiky spolupráce a historie dohod narušujících soutěž v daném odvětví.

1.3 Společná politika vnitřní konkurence

Důležitým prvkem kolektivní dominance je **požadované sladění chování společně dominantních podniků vůči jiným subjektům trhu a úroveň vnitřní konkurence ve skupině těchto podniků**. Tyto dva prvky jsou velmi propojené, a proto je nutné je posuzovat společně.

V případě *Almelo* bylo požadováno stejné chování společně dominantních podniků. V případech *Francie v. Evropská komise* a *Irish Sugar* je již považována za dostačující k založení kolektivní dominance pouze schopnost přijmout společnou politiku. Podle *Compagnie Maritime Belge* je nutné prokázat, že společně dominantní podniky zakládají kolektivní entitu. V případě *TACA* soud upřesnil, že není nutné, aby podniky přijaly společnou politiku a identické chování ve všech ohledech. Podle Diskusního materiálu k aplikaci člán-

ku 82 Smlouvy k vylučujícím zneužitím¹¹ je potřebné pouze, aby podniky byly schopny přijmout společnou politiku alespoň v rozsahu jednání, které je zneužitím kolektivně dominantního postavení. V této souvislosti je zajímavé upozornit na skutečnost, že dle stávající praxe¹² ve vztahu k zneužití dominantního postavení je nutné nejprve prokázat dominanci a pak zneužití. Ve vztahu ke kolektivní dominanci se tyto dva znaky mohou částečně překrývat.

Co se týká vnitřní soutěže mezi kolektivně dominantními podniky, z dosavadní judikatury vyplývá, že mezi těmito podniky nemusí být vyloučena veškerá soutěž, ale uvádí se, že by měla být vyloučena efektivní soutěž.¹³ Otázkou je, zda by hypoteticky mohla existovat kolektivní dominance v případě, kdy by mezi společně dominantními podniky byla efektivní soutěž. Případy *Eurotel* a *Paegas* blíže popsané v kapitole 4.2 naznačují, že by tomu tak teoreticky mohlo být. Domnívám se, že mezi společně dominantními podniky nemusí být vyloučena veškerá soutěž, nicméně soutěž existující mezi těmito podniky nesmí přinejmenším ohrozit výsledky jejich společné politiky.

Zda bude pro nalezení kolektivní dominance nutné, aby byla koordinována soutěž ve vztahu k jednomu, více či všem parametrům, v rámci kterých mohou firmy soutěžit, bude záležet na konkrétních podmínkách případu.

1.4 Airtours kritéria

Klíčovým rozhodnutím ve věci kolektivní dominance bylo rozhodnutí ve věci *Airtours plc v. Evropská komise*,¹⁴ na které soudy odkazují i v další rozhodovací praxi.¹⁵ V tomto případě soud mimo jiné formuloval tři podmínky nezbytné pro konstatování kolektivní dominance. Tzv. *Airtours* kritéria zahrnují: (i) dostatečnou transparentnost trhu, (ii) existenci odstrašujícího odvetného mechanismu a (iii) neexistenci jakékoli účinné protiváhy ze strany externích subjektů (tj. stávajících či potenciálních soutěžitelů, zákazníků nebo spotřebitelů).

1.4.1 Transparentnost

Dostatečná transparentnost trhu, která umožňuje monitorování chování podniků v rámci kolektivně dominantní skupiny, je nezbytná nejprve pro uvědomění si vzájemné závislosti, společných zájmů a pro formulování společné politiky. Transparentnost je dále nutná pro rychlé zjištění odchýlení se od společné politiky kolektivně dominantní skupiny a včasné uplatnění odvetných opatření proti narušiteli.

Trh musí být transparentní do té míry, že každý člen kolektivně dominantní skupiny musí mít možnost dostatečně rychle a přesně monitorovat, zda ostatní podniky uplatňují a dodržují stejnou strategii a jak se jejich chování vyvíjí.¹⁶ Neznamená to, že každý musí v každém okamžiku přesně znát všechny podmínky každé transakce ostatních, ale musí být možné identifikovat podmínky koordinace a odchylku od společné politiky.¹⁷ Je nezbytné, aby podniky byly schopny odlišit skutečné odchýlení od společné politiky od normálního fungování trhu.¹⁸ Nedostatečnou transparentnost trhu v tomto ohledu nelze nahradit existencí odvetného mechanismu, který bude založen např. na určení kritické úrovně cenové hladiny, kdy všichni členové kolektivně dominantní skupiny budou muset reagovat bez ohledu na to, zda byl pokles cen způsoben odchýlením se od společné politiky nebo poklesem poptávky.

Na druhou stranu nelze úlohu transparentnosti trhu a vůbec sdělování různých informací příliš přeceňovat. Reprezentativní exaktní výzkumy bohužel neexistují. Nicméně prováděly se řízené experimenty k ověření ohledně vlivu informací na koluzi, které obecně potvrzují závěr, že čím je tržní prostředí komplexnější, tím menší roli hraje dostupnost informací na dosažení koluze, a dále, že dosáhnout koluzi při absenci komunikace není jednoduché. Při experimentech se čtyřmi podniky, kdy se podniky rozhodovaly pouze o ceně a množství, měly k dispozici souhrnná data o produkci a zisku a nesměly spolu komunikovat, se výsledek podstatně nelišil od situace, kdy tyto informace k dispo-

zici nebyly. Ani v případě, kdy byly dány k dispozici údaje o jednotlivých podnicích, nebyly výsledky příliš rozdílné. Vědci tento výsledek interpretovali tak, že tato data mohou být relevantní, pokud je předem identifikován kritický bod („*focal point*“). V případech, kdy byla povolena komunikace před započítáním „hry“ a byl určen kritický bod, se ukázalo, že v polovině případů zůstaly ceny na úrovni nedokonalé soutěže. Ve zbytku byly ceny nad touto úrovní, nicméně měly v čase tendenci klesat opět na tuto úroveň.¹⁹

1.4.2 Odstrašující odvetný mechanismus

Odstrašující odvetný mechanismus zajišťuje, aby členové kolektivně dominantní skupiny měli dlouhodobou motivaci dodržovat společnou politiku. Pro podniky nesmí být výhodné se od společné politiky odchýlit. Není potřeba dokazovat určitý stupeň tvrdosti takových opatření.²⁰ Rovněž není obecně nezbytné prokazovat, že daný mechanismus byl použit, protože často nejefektivnější odstrašující mechanismy jsou takové, které nebylo potřeba použít.²¹

Odstrašující mechanismus musí být přiměřený a důvěryhodný. V této souvislosti je nutné se dívat na aktuální zisk odchylujícího se podniku a případné budoucí ztráty z odvety, a podobně na ztráty podniků, které dodržují společnou politiku, v situaci, kdy se jiný podnik odchýlí, ztráty vzniklé při aplikaci odvetných opatření, a budoucí zisky při návratu ke společné politice. Budoucí zisky a ztráty je nutné diskontovat na stávající ceny.

Odvetné opatření musí být aplikováno přiměřeně rychle, protože s časovou prodlevou ztrácí na účinnosti i na důvěryhodnosti. V této souvislosti jsou rovněž významné skutečné možnosti podniků provést odvetné opatření. Vzhledem k tomu, že většina odvetných opatření je založena na zvýšení produkce a snížení cen, tak pokud například neexistují dostatečné rezervní produkční kapacity, odvetu nelze provést.

Aby bylo odvetné opatření důvěryhodné, musí podniky věřit, že bude použito. Pokud takové opatření

není v zájmu podniků, které jej provádějí, a nepřinese jim žádné výhody, pak není racionální ani důvěryhodné. Rovněž musí být rozumně očekávatelné, jinak ztrácí svou odstrašující funkci.

R. Rees i E. Kloosterhuis²² se shodují na tom, že nejvíce důvěryhodné je odvetné opatření vynucené trhem než strategická odvetná opatření: „... když se zdá, že podmínky trhu samy o sobě vedou k tomu, že přizpůsobení se konkurenci je v krátkodobém horizontu nejracionálnější reakcí, pak toto poskytuje mnohem silnější argument, že kolektivní dominance je nablízku“.

Doplňujícím kritériem je odolnost proti pře-vyjednání podmínek společné politiky. Odvetné opatření by mělo vyloučit riziko, že původní politika bude znovu vyjednáвана.²³

Na druhou stranu je potřeba upozornit i na skutečnost, že v reálném životě aplikace odvetných opatření nemusí být vždy racionální,²⁴ byť se obecně předpokládá, že firma bude jednat racionálně k maximalizaci svých výnosů. Svou roli mohou sehrát i preference jednotlivých hráčů. Na určitých, zejména lokálních trzích může jako odstrašující mechanismus fungovat například i morální odsouzení. Vzhledem k tomu, že tyto aspekty jsou stěží kvantifikovatelné, mohou být brány v potaz pouze v určitém omezeném rozsahu, například, pokud byla jejich role na daném trhu za podobných podmínek již prokázána v minulosti.

1.4.3 Neexistence protiváhy ze strany externích subjektů

Obecnou podmínkou dominance je, aby dominantní podnik nebo podniky společně byly schopny jednat v podstatné míře nezávisle na svých stávajících nebo potenciálních konkurentech, zákaznících a spotřebitelích. V této souvislosti je nutné zdůraznit, že síla konkurentů, zákazníků a/nebo spotřebitelů musí být posuzována společně jako taková a ne zvlášť ve vztahu ke každému jednotlivému subjektu.

Ač je rozhodnutí ve věci Airtours považováno za přelomové, nelze jej vnímat jako změnu předchozí praxe. Soud pouze upřesnil předchozí závěry a vyjádřil ekonomické principy, na

kterých je koncept kolektivní dominance založen, v právním jazyce. odborná praxe výslovně vyjádření těchto podmínek uvítala. Na druhou stranu míru splnění těchto kritérií nelze přesně určit, a proto může být stále problematické posoudit, zda jsou splněny v dostatečném rozsahu. Je zřejmé, že správné posouzení bude vždy vyžadovat poměrně rozsáhlou ekonomickou analýzu daného případu.

Dokazováním splnění Airtours kritérií se soud zabýval v případě *Impala*,²⁵ kde řekl, že splnění těchto kritérií může být dokázáno i nepřímo na základě souboru indicií a důkazů, které se vztahují ke znakům spjatým s kolektivní dominancí. Podobný postup navrhuje i Posner,²⁶ který připouští, že ekonomické důkazy mohou být nejednoznačné a subjektivní, nicméně poukazuje na skutečnost, že toto bývá často zveličováno. Posner argumentuje tím, že pokud jsou všechny druhy důkazů posouzeny v kontextu a v souhrnu vedou k přesvědčivým závěrům, neměly by být přehlíženy s odkazem na možné koncepční připomínky k jednotlivým důkazům.

Evropský přístup k soutěžnímu právu byl tradičně určován spíše právním než ekonomickým myšlením. Přestože dochází k posunu od formálního k ekonomickému přístupu zohledňujícímu účinky toho kterého jednání, nelze očekávat, že dojde k okamžité změně zažitých postupů. Soutěžní úřady se bohužel často velmi pečlivě zabývají jednotlivými detaily, avšak bez toho, aby je posoudily v celkovém kontextu. V důsledku toho vznikají nesrovnalosti, které v konečném důsledku oslabují příslušné instituty určené k ochraně hospodářské soutěže. V případě posuzování Airtours kritérií bude vždy nezbytné brát v úvahu ekonomický princip kolektivní dominance a jejího případného zneužití.²⁷

2 ZNEUŽITÍ KOLEKTIVNĚ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ

2.1 Jednání v souladu s právem v. zneužití

Každý dominantní podnik má „speciální odpovědnost nedovolit, aby jeho chování narušilo skutečnou ne-

porušenou soutěž na společném trhu.²⁸ „Rozsah této speciální odpovědnosti uložené dominantnímu podniku musí být posuzován ve světle specifických okolností každého případu, který ukazuje, že soutěž byla oslabena.“²⁹

V případě kolektivní dominance mají tedy podniky, které jsou společně dominantní, stejnou úroveň odpovědnosti, kterou by měl samostatně dominantní podnik, a to přesto, že samostatně nemají dostatečnou tržní sílu, aby se mohly chovat na trhu nezávisle a narušit efektivní soutěž.

Dominantní podniky musí mít možnost chovat se racionálně a chránit své obchodní zájmy příslušnými kroky. Soutěž může poškozovat soutěžitele, může dokonce vést k vyloučení méně efektivních soutěžitelů z trhu. Dominantní podniky ale musí soutěžit jen prostřednictvím své vyšší efektivity nad méně efektivními konkurenty.

Samotný pojem zneužití dominantního postavení není definován právem, ale judikaturou.³⁰ Článek 82 demonstrativním výčtem uvádí některá typická jednání, která mohou být zneužitím dominantního postavení. Rozhodné pro určení, zda určité chování je či není zneužitím dominantního postavení, budou konkrétní podmínky daného případu, jeho ekonomická podstata a účinky příslušného jednání, a nikoli pouze jeho vnější forma. Chování, které je na jednom trhu v určitých souvislostech neškodné, může být na jiném trhu problematické. Měřítka pro posouzení, zda je konkrétní jednání zneužitím, lze odvodit od cíle politiky ochrany hospodářské soutěže – příslušné jednání nesmí z dlouhodobého hlediska přímo nebo nepřímo snižovat prospěch spotřebitele.

2.2 Jednání jednoho soutěžitele a společné jednání

Z podstaty kolektivní dominance vyplývá, že členové kolektivně dominantní skupiny mohou jednat buď každý samostatně, nebo více z nich či všichni paralelně. **Mohou proto existovat dva typy zneužití: (i) zneužití jedinou firmou nebo (ii) společné zneužití.**³¹

Otázkou, která nám v této souvislosti vyvstává, je, zda pokud jedná

samostatně jeden podnik, nemůže se jednat o odchylku od společné politiky, která vlastně vyvrací koncepci kolektivní dominance. Opět neexistuje obecná odpověď; vždy bude potřeba analyzovat konkrétní situaci.

V souvislosti se společným zneužitím lze namítnout, zda takové jednání nespadá koncepčně spíše pod režim článku 81. Ve skutečnosti tomu tak často je, byť Evropská komise i soudy v konkrétních případech občas ekonomické racionality takového jednání účelově nezohlední. Jednotlivé podniky jsou povinny jednat samostatně. V souladu s ekonomickou teorií se očekává, že budou jednat tak, aby maximalizovaly svůj zisk, a zvolí jednání, které bude s ohledem na tržní situaci a očekávaný vývoj jednání jejich konkurentů pro ně z tohoto pohledu nejvýhodnější. Společné zneužití by se tedy mělo skládat z paralelních nezávislých jednání jednotlivých podniků zaměřených na maximalizaci zisku každého z nich. Pokud ale jednání není samostatným jednáním každého podniku, je koordinované a zaměřené na maximalizaci společného zisku, pak by se na takové jednání měl principiálně aplikovat článek 81. Pokud článek 81 nelze z jakéhokoli důvodu použít (např. existuje výjimka ze zákazu), může alternativní aplikace článku 82 vést ke zvýšení právní nejistoty a být v rozporu s oprávněným očekáváním příslušných podniků.³²

2.3 Zneužití kolektivně dominantního postavení v judikatuře

Ve všech dosavadních klíčových případech zneužití kolektivně dominantního postavení byly přítomny silné strukturální nebo smluvní vazby. Nejznámějšími případy jsou zejména *Irish Sugar*, *Compagnie Maritime Belge*, *TACA*, *French-West African shipowners' committees*,³³ *P&I Clubs* and *Laurent Piau*.

V *Irish Sugar* se jednalo o otázku zneužití kolektivně dominantního postavení na určitých relevantních trzích cukru. Společnosti *Irish Sugar plc* a *Sugar Distributors Ltd.* byly ve vertikálním vztahu a byly spjaty řadou strukturálních a smluvních vazeb, zejména 51% podílem *Irish Sugar* v *Su-*

gar Distributors, účastí v orgánech, usnadněným komunikačním procesem, závazkům *Sugar Distributors* odebírat celou svou poptávku od *Irish Sugar* a závazku *Irish Sugar* financovat promo akce a rabaty poskytované *Sugar Distributors*. V té době nebyl ještě zcela ujasněn koncept podniku, jak jej známe dnes, a proto byl použit koncept kolektivní dominance podle článku 82. Finální kvalifikace jako kolektivní dominance se však dnes jeví jako poněkud umělá a účelová. Pravděpodobně vhodnější a ekonomicky lépe odpovídající by bylo zneužití dominantního postavení jediným podnikem, protože by oba výše uvedené subjekty pravděpodobně měly být součástí jediné ekonomické jednotky. Soud v tomto případě rovněž výslovně potvrdil, že kolektivní dominance může nastat i mezi podniky ve vertikálním vztahu. Z ekonomického hlediska je ale taková situace poměrně nepravděpodobná³⁴ a není v souladu s obecně přijímaným pojetím kolektivní dominance jako paralelního jednání podniků v silném úzce sejitým oligopolu.³⁵

Co se týká případů *Compagnie Maritime Belge*, *TACA*, *French-West African shipowners' committees*, zde byly jednotlivé podniky spjaty sdruženími námořní dopravy a jejich dohody požívaly výjimku ze zákazu dle článku 81 odst. 1. Komise a posléze soud identifikovaly řadu společných zneužití. Ekonomická podstata těchto případů by však lépe odpovídala článku 81, protože je zde patrná výslovná koordinace. Koncept zneužití kolektivní dominance zde spíše posloužil jako náprava nedokonalostí vzniklých v souvislosti se zvolenou metodou právní regulace výjimek ze zákazu dle článku 81 odst. 1.

V případě *P&I Clubs* byly kolektivně dominantními podniky členové sdružení *International Group* poskytujícího pojištění *protection&indemnity*, přičemž příslušné smlouvy mezi nimi měly rovněž výjimku ze zákazu dle článku 81. Byla identifikována určitá zneužití kolektivně dominantního postavení, avšak s ohledem na změnu příslušných pojistných podmínek a smluv Komise případ uzavřela, že po této úpravě již jednání příslušných podniků není v rozporu s článkem 82.

Výše uvedené případy dokumentují, že ne vždy byly respektovány ekonomické principy, na nichž je právní koncept zneužití kolektivní dominance založen. Tento koncept byl uměle pokroucen tak, aby postihoval určité jednání narušující soutěž, které soutěžní orgány nebyly z rozličných důvodů schopny postihnout jinými ekonomicky vhodnějšími nástroji.

2.4 Zneužití kolektivně dominantního postavení v případě absence strukturálních a smluvních vazeb

Kolektivně dominantní postavení mohou podniky mít i v případě, že mezi nimi nejsou žádné významné strukturální ani smluvní vazby. Zneužití takového kolektivně dominantního postavení v takové situaci však dosud není rozhodovací praxí uspokojivě doloženo. Tato možnost proto vyvolává nejvíce obav ze strany podniků a jejich zástupců. Z připomínek k Pracovnímu diskusnímu materiálu ohledně aplikace článku 82 Smlouvy vyplývá obava, že břemeno speciální odpovědnosti uložené kolektivně dominantním podnikům povede k právní nejistotě, protože nebudou schopny identifikovat, které jednání je ještě povolené a které je již protiprávní. V konečném důsledku toto může vést k omezení důrazného soutěžení těmito podniky.

Lze předpokládat, že případy zneužití kolektivně dominantního postavení v případě absence těchto vazeb mohou vznikat jen ve velmi omezené míře na silně oligopolních trzích, pokud zde budou podmínky příznivé ke vzniku koluze a kolektivně dominantního postavení.³⁶ Dosažení koordinace udržitelé v čase bez předchozí komunikace je poměrně obtížné. Tento závěr potvrzují i závěry kontrolovaných experimentů.³⁷ Podle těchto experimentálních důkazů může komunikace pomoci k dosažení stabilní koordinace v případě velmi jednoduchého tržního prostředí se dvěma a v omezeném rozsahu se třemi podniky.³⁸ V komplexnějším prostředí však ani komunikace nebude sama o sobě dostatečná k dosažení tohoto cíle.³⁹

G. Monti analyzoval možnosti zneužití kolektivně dominantního postavení v této tržní situaci formou cenového vůdcovství a doložek nejvyšších výhod a dorovnání podmínek nabízených konkurencí.⁴⁰ U cenového vůdcovství uvádí, že vůdce by mohl být za své jednání za určitých podmínek postížitelný dle článku 82, avšak co se týká následníků, pak ti by se svým následováním zneužití pravděpodobně nedopustili, neboť jednali racionálně v souladu s jejich obchodními zájmy s ohledem na chování ostatních subjektů na trhu a tržní podmínky. Co se týká výše uvedených doložek, na první pohled či v krátkodobé perspektivě mohou přinášet spotřebitelům výhody nižších cen, nicméně při detailnějším pohledu zjistíme, že pokud je jejich aplikace podnikem či podniky známa ostatním podnikům na daném trhu, pak může mimo jiné být též signálem pro ostatní podniky, že podnik aplikující doložku nevyvolá cenovou válku a že ostatní mohou zvednout ceny na jeho úroveň. Účinky těchto doložek je však nutné posuzovat vždy s ohledem na konkrétní trh a konkrétní situaci, neboť jejich aplikace firmami s různou obchodní strategií může mít diametrálně odlišné důsledky.

Měřítkem, podle kterého lze určit, zda se jedná o porušení či nikoli, je pragmatický standard prospěchu spotřebitele.

ČÁST DRUHÁ

KOLEKTIVNÍ DOMINANCE V ČESKÉ REPUBLICĚ

3 OBECNĚ KE KOLEKTIVNÍ DOMINANCII V PRAXI ČESKÉHO ÚŘADU NA OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) se hlouběji zabýval kolektivní dominancí v několika případech, a to jak ve vztahu k povolování spojení, tak i ve vztahu ke zneužití dominantního postavení. Žádné spojení však dosud nebylo zakázáno na základě vytvoření nebo posílení kolektivně dominantního postavení a rovněž Úřad

nedeclaroval žádné zneužití tohoto postavení.

Obecně lze potvrdit, že ve vztahu ke kolektivní dominanci Úřad vychází z rozhodovací praxe orgánů ES a ve svých rozhodnutích na ni odkazuje. Lze však identifikovat též určité nedostatky či nesrovnalosti ve výkladu a praktické aplikaci příslušných konceptů práva ES či jednotlivých kritérií, jak jsou tradičně pojmána v evropské rozhodovací praxi, a ekonomických principů, z nichž tyto koncepty vycházejí.

Co se týká zneužití kolektivně dominantního postavení, Úřad zvažoval tuto kvalifikaci v případech bankovních služeb,⁴¹ stavebních spořitelů⁴² a maloobchodního prodeje brambor ke konzumaci.⁴³ Případy, které se svou podstatou nejvíce blíží situaci kolektivní dominance, jsou případy paralelního zneužití dominantního postavení na telekomunikačním trhu.

V oblasti povolování spojení se Úřad kolektivní dominanci podrobněji zabýval v případech kabelových televízií,⁴⁴ pojištění⁴⁵ a stavebních spořitelů.⁴⁶

Rozbor jednotlivých případů Úřadu a zejména jejich kritické posouzení je však poměrně obtížné a nezřídka nemožné, a to z několika důvodů. Za prvé, Úřad zpravidla povoluje stranám řízení identifikovat určité informace jako důvěrné ve velmi širokém rozsahu, a proto prakticky všechny relevantní informace jsou z veřejných verzí rozhodnutí odstraněny. Dále, zejména ve starších rozhodnutích, je kvalita odůvodnění Úřadu diskutabilní a neposkytuje dostatečné informace o tom, jaké analýzy Úřad provedl a jakými myšlenkovými pochody se ubíral. Odůvodnění novějších rozhodnutí obsahují často velmi dobře zpracovaný teoretický rozbor příslušných právních konceptů a někdy též ekonomických teorií, na nichž jsou příslušné právní koncepty založeny, avšak co se týká aplikace těchto konceptů a teorií na reálnou situaci, odůvodnění neposkytují dostatečný podklad k posouzení a prověření myšlenkového postupu, kterým Úřad dospěl k příslušným závěrům, a to zejména z hlediska posouzení kon-

krétních ekonomických parametrů a specifík daného případu. Odůvodnění rozhodnutí rovněž naznačují, že Úřad do značné míry aplikuje tzv. *checklist approach* a ověřuje jednotlivé prvky aplikovaných konceptů izolovaně, i když vhodnější by bylo soustředit se na zkoumání účinků a vzájemné korelace jednotlivých charakteristik trhů, jednání soutěžitelů, zákazníků a spotřebitelů apod. a jejich zasazení do kontextu aplikovaných ekonomických teorií. V příslušných rozhodnutích týkajících se kolektivní dominance se Úřad významněji neopíral o ekonomické nástroje, a to ani jako o podpůrné důkazy.

Následující text shrnuje nejzávažnější rozhodnutí Úřadu, v nichž se Úřad otázkou kolektivní dominance zabýval podrobněji, a to nejprve ve vztahu k možnému zneužití kolektivní dominance a posléze ve vztahu k povolování spojení.

4 ZNEUŽITÍ KOLEKTIVNĚ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ

4.1 Bankovní služby

V roce 2005 Úřad vyšetřoval opakované stížnosti ohledně stanovování a trendu zvyšování bankovních poplatků ve vztahu k bankovním službám, konkrétně poplatků na běžných účtech otevřených pro fyzické osoby nepodnikatele.⁴⁷ Kromě porušení dle § 3 odst. 1, který zakazuje uzavírání dohod narušujících soutěž, Úřad zvažoval i možnost zneužití kolektivně dominantního postavení. Úřad postupně analyzoval, zda jsou splněna jednotlivá Airtours kritéria a konstatoval, že je splněna pouze podmínka dostatečné transparentnosti trhu. Kolektivní dominance na daném relevantním trhu tedy shledána nebyla.

Bylo zjištěno, že v příslušném období bylo na trhu cca 35 bank, přičemž tři účastníci řízení měli společný podíl na relevantním trhu přesahující 80 procent. Pro banky navzájem byl relevantní trh dostatečně transparentní k tomu, aby umožňoval monitorování jejich jednání, co se týká potenciální společné politiky. Sazebníky poplatků

bank za služby spojené s běžnými účty byly veřejně dostupné, změny cen se předem avizovaly v tisku, na internetu apod. Úřad dále zjistil, že všichni účastníci řízení navzájem monitorují své chování.

Úřad dále zjišťoval existenci odstrašujících odvetných opatření. V tomto bodě však konstatoval, že „nebyla prokázána možnost účastníků řízení uplatňovat adekvátní odvetná opatření, která by zajistila motivaci soutěžitelů patřících do dominantní skupiny oligopolu neodklánět se od společné strategie“ a kooperace by tedy nebyla udržitelná v čase. Úřad to odůvodňuje zejména asymetrií v tržních podílech na relevantním trhu, a to jak z hlediska finančních objemů, tak z hlediska počtu klientů. Asymetrie mezi tržními podíly účastníků byla i na dalších trzích, kde tyto soutěžitelé působí. Úřad se odkázal na obecnou ekonomickou teorii, že rozdílnost v tržních podílech je obvykle indikátorem rozdílnosti motivace pro chování na trhu a že výraznější odstup v podílech snižují možnost použití odvetných opatření, a to zejména vůči významnějšímu ze soutěžitelů v rámci kolektivně dominantní skupiny. Vzhledem k tomu, že tržní podíly účastníků řízení byly prohlášeny za obchodní tajemství a Úřad k uvedeným teoretickým poznatkům neuvedl žádné další konkrétní okolnosti týkající se daného případu, nelze bohužel závěr Úřadu podrobit žádnému kritickému přezkoumání.

Co se týká nemožnosti externích soutěžitelů (soutěžitelů mimo potenciálně kolektivně dominantní skupinu) ohrozit výsledky očekávané od společné strategie, i v tomto bodě Úřad konstatoval, že tato podmínka není splněna. Úřad zjistil, že z externích soutěžitelů může významnějším způsobem ovlivnit pozici účastníků řízení pouze GE Money Bank, a. s. Jako hlavní srovnávací kritéria byly použity počty poboček a bankomatů, avšak rozhodnutí neobsahuje žádný detailnější rozbor a omezuje se pouze na konstatování, že GE Money Bank, a. s., může ohrozit postavení účastníků řízení a účastníci řízení ji sami považují za významného konkurenta. Bez ohledu na dosažený

závěr je v této souvislosti nutné upozornit, že Úřad nesprávně interpretoval třetí Airtours kritérium, když zkoumal možnost ohrozit výsledky společné politiky kolektivně dominantní skupiny externími soutěžiteli. Podle judikatury evropských soudů je nutné posuzovat tuto možnost ve vztahu ke všem externím soutěžitelům dohromady a nikoli jednotlivě.

S druhým a třetím Airtours kritériem úzce souvisí otázka, zda symetrie či asymetrie soutěžitelů na relevantním trhu je skutečně významným faktorem pro vznik koluze (ať výslovné či tiché). **V souladu s ekonomickou literaturou závisí dosažení a úspěšné udržení koluze přinejmenším na čtyřech faktorech týkajících se struktury trhu, kterými jsou**

(i) podíl skupiny společně dominantních soutěžitelů na trhu (čím vyšší, tím větší riziko narušení soutěže),

(ii) počet členů skupiny (čím vyšší, tím menší riziko narušení soutěže, protože podíly jednotlivých soutěžitelů jsou nižší a klesá schopnost dohodnout se na společné politice a schopnost monitorovat odchýlení se od této politiky),

(iii) vnitřní asymetrie ve skupině (čím větší, tím nižší riziko narušení soutěže, protože soutěžitelé budou mít větší obtíže formulovat společnou politiku a rovněž tak tendenci se pak od společné politiky odchýlit) a

(iv) externí asymetrie, tj. asymetrie mezi společně dominantními soutěžiteli a ostatními soutěžiteli (čím vyšší, tím větší riziko narušení soutěže, protože silnější externí soutěžitelé mohou snáze narušit výsledky společné politiky kolektivně dominantní skupiny).

Pokud by v případě bankovních poplatků byly zveřejněny alespoň obchodní podíly soutěžitelů na relevantním trhu, bylo by možné orientačně ověřit pravděpodobnost vzniku či existence kolektivní dominance, popř. složení potenciálně kolektivně dominantní skupiny pomocí tzv. *tacit collusion asymmetry index* („TCAI“) navrženého Davidem Parkerem.⁴⁸ TCAI reflektuje výše uvedené parametry asymetrie a respektuje premisu, že dominance jedné firmy a kolektivní dominance se na

jednom trhu vzájemně vylučují. Parker nabízí TCAI jako alternativní index k Herfindahl-Hirschmannově indexu („HHI“), který asymetrii mezi soutěžiteli nezohledňuje. Parker rovněž upozorňuje na meze vypovídací schopnosti tohoto indexu s tím, že podobně jako HHI se jedná jen o orientační index, který nemůže nahradit úplnou ekonomickou analýzu a jeho výsledky jsou relevantní pouze v případě, že pro tržní sílu na daném relevantním trhu je tržní podíl rozhodující (na některých trzích tržní podíl ještě nemusí vypovídat o skutečné tržní síle příslušného soutěžitele, což zohledňuje i ustanovení § 10 odst. 2). Skutečné složení kolektivně dominantní skupiny může záviset i na jiných faktorech, než je poměr tržních podílů (je nezbytné zohlednit i symetrii dalších faktorů).⁴⁹

4.2 Telekomunikace

Zajímavým případem zneužití dominantního postavení v letech 2000 až 2001 byla dvě řízení, která Úřad vedl paralelně se společností Eurotel Praha, spol. s r. o. („Eurotel“) a RadioMobil, a s. („Paegas“). Sporným jednáním bylo neodůvodněné účtování vyšších cen za volání do sítě nového operátora na trhu, společnosti Český Mobil, a s. („Oskar“), u určitých tarifů než do sítě druhého zavedeného operátora.

V příslušném období měl Eurotel tržní podíl přibližně 50 % a Paegas přibližně 43 procent.

Oba operátoři spolu soutěžili, a to jak z hlediska ceny, tak i necenových charakteristik (kvalita služeb, reklama apod.). Na trhu se rovněž obecně aplikovala různá opatření, která ztěžovala možnost zákazníka změnit operátora. S ohledem na charakteristiky telekomunikačního trhu, jakožto síťového odvětví, je síť tím hodnotnější, čím více spojuje subjektů. Pokud konkurent výrazně nesníží ceny, má větší síť tendenci přitahovat více zákazníků, protože hovory v rámci sítě jsou obecně levnější než do ostatních sítí. Když se objevil potenciální konkurent, oba existující operátoři zhodnotili jako racionální ztížit tomuto novému

konkurentovi vstup na trh a udržet si jej pro sebe. Každý z nich tedy účtoval vyšší ceny za hovory na síť nového operátora než do své sítě či sítě druhého, již zavedeného operátora. Ceny obou zavedených operátorů se podstatně lišily. Žádný z nich však nemohl rozumně zvýšit ceny i za volání do sítě druhého ze zavedených operátorů, protože by mu v takové situaci začali odcházet jeho vlastní zákazníci. S ohledem na charakteristiky telekomunikačního trhu tak oba zavedení operátoři měli takovou tržní sílu, že mohli zavést a udržovat po určitou dobu opatření směřující k vyloučení vstupu třetího operátora na trh.

Úřad s ohledem na tehdejší právní úpravu konstatoval, že Eurotel i Paegas byli současně v dominantním postavení a že jej zneužili za účelem ztížení vstupu Oskara na trh.

V posuzovaném období nebylo české právo zcela kompatibilní s právem ES a s konceptem kolektivní dominance nepočítalo. Podle příslušného zákonného ustanovení, na které se Úřad odvolával, byl soutěžitel dominantní, pokud v období jednoho roku dodával na relevantní trh alespoň 30 % stejného, srovnatelného nebo vzájemně zastupitelného zboží. Vzhledem k tomu, že tržní podíl Eurotelu i Paegasu přesahoval 30 %, byli oba shledáni jako dominantní. Oba operátoři namítali, že tento závěr je v rozporu se základními ekonomickými principy soutěže, když na stejném relevantním trhu nemohou být zároveň dva nezávislé dominantní soutěžitelé; může existovat pouze jeden dominantní soutěžitel nebo více kolektivně dominantních soutěžitelů. Dále argumentovali, že není dostačující, aby byl splněn limit 30 % tržního podílu, ale že musí být zároveň zkoumáno, zda je splněna obecná podmínka, že dominantní soutěžitel nesmí být vystaven podstatné soutěži.

Úřad uvedl, že české právo koncept kolektivní dominance nezná, a tedy se nelze odkazovat na judikaturu ES. Úřad tvrdil, že pokud je splněna podmínka 30% tržního podílu, považuje se soutěžitel za dominantního a další kritéria vztahující se k tržní síle není potřeba zkoumat.

Tento závěr byl potvrzen druhostupňovými a posléze i soudními rozhodnutími s tím, že české právo jinou interpretaci nepřipouští. Opačný výklad by údajně mohl vést k situaci, kdy by dva symetricky silní soutěžitelé nepodléhali povinnostem a omezením uloženým dominantním soutěžitelům, mohli by znemožnit vstup nového konkurenta na trh a Úřad by nemohl žádným způsobem zasáhnout.

V případě, že by tehdy platila právní úprava stávající, bylo by pravděpodobně vhodné tyto případy posuzovat v režimu kolektivní dominance.

5 POVOLOVÁNÍ SPOJENÍ

5.1 Kabelové televize

V roce 2002 Úřad posuzoval a nakonec schválil spojení na trzích kabelových televizí mezi Baring Communication Equity (TES) N. V. („Baring“) a Vision Network Tsjechie Holding B. V. („Vision Network“).⁵⁰ Spojující se soutěžitelé působili na geograficky odlišných trzích, avšak Úřad identifikoval určité činnosti, kde se vzájemně střetávali na celostátní úrovni, a to marketing, nákup programů a inzerci. V této souvislosti Úřad posuzoval, zda nedojde k vytvoření kolektivně dominantního postavení mezi spojujícími se soutěžiteli a UPC Česká republika, a s. (dále jen „UPC“).

Úřad zjistil, že trh je transparentní do jisté míry, když jednotliví poskytovatelé znají složení a cenu nabídky ostatních provozovatelů kabelových televizí. Na straně nákupu programů nebyla již obdobná transparentnost shledána s tím, že jednání mezi poskytovateli programu se odehrávají na bilaterální bázi, přesnější podmínky nákupu a ceny nejsou obecně známé a ceny nejsou stejné pro všechny poskytovatele.

Co se týká existence odstrašujících odvetných mechanismů, Úřad konstatoval, že i přes určitou symetrii tržních podílů má UPC výrazně vyšší tržní sílu, danou mimo jiné vyšší hospodářskou a finanční silou, náležitostí ke skupině provozující ka-

belové televize v mnoha evropských státech, modernějšími sítěmi, které jí poskytují technologický náskok při poskytování datových služeb a lepší vyjednávací pozici vůči poskytovatelům programů. Úřad vyhodnotil, že tyto skutečnosti omezují možnost aplikace odstrašujících opatření vůči UPC ze strany spojujících se soutěžitelů.

Konečně Úřad uvedl, že výsledky společné politiky by mohly být z dlouhodobého hlediska ohroženy reakcemi potenciálních konkurentů – telekomunikačních společností.

Kolektivně dominantní postavení tedy nebylo prokázáno.

5.2 Pojišťovnictví

V roce 2003 posuzoval Úřad spojení společnostmi Kooperativa, pojišťovna, a. s. a Pojišťovna České spořitelny, a. s. na několika pojišťovacích trzích.⁵¹ Na jednotlivých relevantních trzích měli tři největší soutěžitelé společný tržní podíl od 45,75 % až do 80,50 %, a proto Úřad analyzoval možnost vzniku kolektivní dominance.

Úřad konstatoval, že trh je transparentní pouze částečně, protože jsou známy obecné podmínky poskytování služeb, avšak konkrétní podmínky známy nejsou. Hlavním argumentem proti kolektivní dominanci byla asymetrie mezi nejsilnějším soutěžitelem a ostatními soutěžiteli potenciálně společně dominantní skupiny s tím, že tento nejsilnější soutěžitel je natolik silný, že by vůči němu byla výrazně omezena možnost aplikace jakýchkoli odstrašujících odvetných mechanismů a společná politika kolektivně dominantní skupiny by nebyla udržitelná v čase. Co se týká kritéria protiváhy ze strany externích subjektů, v krátkodobém horizontu taková protiváha neexistovala, nicméně z dlouhodobého hlediska by výsledky společné politiky mohly být ohroženy reakcí potenciálních konkurentů v důsledku značného růstového potenciálu pojišťovacího trhu. Možnost vzniku kolektivní dominance tedy nebyla potvrzena a Úřad spojení povolil.

5.3 Stavební spořitelny

V lednu 2008 Úřad posuzoval spojení mezi Raiffeissen stavební spořitelnou, a. s. a Hypo stavební spořitelnou, a. s., soutěžiteli, kteří se s ohledem na své tržní podíly na trhu stavebního spoření (fáze spořicí) umístili na čtvrté a páté příčce.⁵² Spojením by se posunuli na místo třetí.

V části rozhodnutí zabývající se koordinovanými účinky Úřad shrnul faktory zvyšující pravděpodobnost koordinace jednání soutěžitelů a tím, že zahrnují zejména symetrické postavení, stabilní a neelastickou poptávku, vysokou tržní transparentnost, produktovou homogenitu, nákladovou symetrii a existenci strukturálních a smluvních vazeb.

Relevantní trh byl shledán jako stabilní, transparentní s homogenními produkty a limitovanou elasticitou poptávky. Úřad konstatoval, že mezi soutěžiteli na relevantním trhu je asymetrie.

Úřad dále uvedl, že „není v posuzovaném případě splněna podmínka strukturálních vazeb, jako je existence majetkových a smluvních vazeb mezi soutěžiteli působícími na trhu stavebního spoření.“ Zdá se, že Úřad autoritativně vyžaduje přítomnost strukturálních vazeb pro závěr, že existuje kolektivní dominance nebo koordinované účinky, přesto, že rozhodovací praxe orgánů ES jasně připouští, že dostatečné ekonomické vazby mezi potenciálně společně dominantními podniky mohou existovat i bez strukturálních či smluvních vazeb. S ohledem na charakteristiky tohoto konkrétního trhu, který je striktně regulován, všechny stavební spořitelny jsou sdruženy v Asociaci českých stavebních spořitel a navíc smlouvy mezi stavebními spořitelny jsou zprostředkovávány nezávislými makléři, kteří často reprezentují několik či všechny stavební spořitelny, je otázkou, jestli by nebylo bývalo vhodné se argumentačně vypořádat s možností, zda nejsou dostatečné ekonomické vazby dány charakteristikami a strukturou trhu.

Úřad nakonec případ vyhodnotil tak, že riziko vzniku nebo posílení dominantní pozice zde není a spojení povolil.

ZÁVĚR

Z aplikační praxe v oblasti kolektivní dominance je však zřejmé, že stále pokulhává soulad ekonomického principu tohoto konceptu a právního přístupu. V důsledku toho vzniká řada nejasností a koncept kolektivní dominance bude obtížné úspěšně aplikovat i tam, kde by tomu bylo na místě, protože právníci a lobbisti příslušných firem budou poměrně snadno schopni napadnout argumentaci příslušného soutěžního orgánu. Zároveň však vzniká právní nejistota ohledně toho, co je povolené a co již nikoli, což může paradoxně vést k dalšímu oslabení soutěže na oligopolistických trzích.

K potenciální úspěšné aplikaci nepřispívá ani skutečnost, že jak v praxi Evropské komise, tak českého Úřadu stále převládá přístup k soutěžnímu právu určovaný spíše právním než ekonomickým myšlením. Stále převažuje tzv. „checklist approach“, navíc často s přísně izolovaným ověřováním jednotlivých znaků daného konceptu. Rovněž ekonomické důkazy, které by mohly podpořit sílu klasických právnických argumentů, se používají obecně stále málo.

Kolektivní dominance bude pravděpodobně stále poměrně řídkým jevem, a to zejména na komunitární úrovni. Jedním z faktorů příznivých pro vznik kolektivní dominance je menší lokální trh, kde je monitorování jednání konkurentů jednodušší a „morální“ odsouzení porušení společné politiky je mnohdy nezanedbatelnou částí účinných odvetných mechanismů zajišťujících udržitelnost koordinace v čase. Je tedy pravděpodobné, že s kolektivní dominancí se setkají spíše národní soutěžní úřady. Porozumění tomuto konceptu je proto užitečné zejména ve vztahu k lokálním trhům.

❖ Autorka je samostatná advokátka.

- 1 **VÝKLADOVÁ POZNÁMKA:** Neníli uvedeno jinak, vztahují se v tomto textu odkazy na články na články Smlouvy o založení Evropských společenství a odkazy na paragrafy na paragrafy zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů. V následujícím textu bude pro koncept kolektivní dominance používán termín kolektivní dominance, a to jak ve vztahu k právu a rozhodovací praxi ES, tak České republiky. Pro přesnost je však nutné upozornit, že český zákonný text používá termín společná dominance. Ve vztahu k podnikům na trhu bude v části první týkající se práva ES používán termín podnik jako překlad slova „undertaking“, a to bez jakéhokoli vztahu k významu tohoto pojmu jako legislativního pojmu dle § 5 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. V části druhé bude ve vztahu k českému právu používán legislativní termín soutěžitel.
- 2 Viz 85/76 Hoffmann-La Roche & Co. AG v. Evropská komise, (1979) ECR 461, odst. 39 a 172/80 Gerhard Züchner v. Bayerische Vereinsbank AG, (1981) ECR - 02021, odst. 10.
- 3 Spojené případy T - 68/89, T - 77/89, T 78/89 Societa Italiana Vetro v. Evropská komise (Italian Flat Glass), (1992) ECR II-01403: „...Neexistuje v principu nic, co by bránilo tomu, aby dvě nebo více nezávislých ekonomických entit, na určitém trhu, spojených takovými ekonomickými vazbami („economic links“) v důsledku této skutečnosti, měly kolektivně dominantní postavení ve vztahu k ostatním podnikatelům na stejném trhu.“
- 4 Odst. 358.
- 5 Viz případ Italian Flat Glass.
- 6 Např.: Ve spojených případech C-395/96P a C-396/96P Compagnie maritime belge transports SA, Compagnie maritime belge SA and Dafa-Lines A/S v. Evropská komise, (2000) ECR I-01365 a spojených případech T-191/98 and T-212/98 až T 214/98 Atlantic Line Container AB and others v. Evropská komise (TACA) (2003) ECR II-03275 bylo vazbou členství ve sdružení námořní dopravy; V případě C-393/92 Municipality of Almelo and others v. NV Energiebedrijf IJsselmij, (1994) ECR I-01411 zakládá vazby mezi podniky vzorové dodací podmínky vypracované obchodním sdružením. V případě T-193/02 Laurent Piau v. Evropská komise, (2005) ECR II-0020 bylo sdružení FIFA (Fédération Internationale de football associations), které zakládalo takové vazby mezi kluby, že se na relevantním trhu prezentovaly jako kolektivní entita. V případě P&I Clubs - Rozhodnutí Komise No. 1999/329/EC z 12. 4. 1999 ohledně řízení dle článků 85 a 86 smlouvy o založení Evropských společenství a článků 53 a 54 Smlouvy o Evropské ekonomickém prostoru (případy č. IV/D-1/30.373 - P & I Clubs, IGA and No IV/D-1/37.143 - P & I Clubs, Pooling Agreement), OJ L125/12 (1999) byly společné dominantní podniky spojeny členstvím v International Group, vzájemně nezávislým sdružením poskytujícím pojištění ochrany a odpovědnosti.
- 7 Např. v případě Irish Sugar vazbami dostatečně spojujícími podniky uznány podíl Irish Sugar ve společnosti Sugar Distributors, zastoupení v orgánech, struktura vytváření politiky společností, zjednodušený proces komunikace, závazek Sugar Distributors odebrat veškerou svou potřebu daných produktů od Irish Sugar a závazek společnosti Irish Sugar financovat promo akce a rabaty nabízené společností Sugar Distributors.
- 8 Viz např. S. L. Slavin: Microeconomics, 5. vydání (Irwin/McGraw-Hill, 1998), str. 256.
- 9 Viz např. Ariel Ezrachi, David Gilo: EC competition law and the regulation of passive investments among competitors, Oxford Journal of Legal Studies, 2006, str. 327-349.
- 10 T-102/96 Gencor Ltd. v. Evropská komise, odst. 276-277.
- 11 Pracovní diskusní materiál k aplikaci článku 82 Smlouvy na vylučující zneužití, GR pro hospodářskou soutěž, Brusel, prosinec 2005, odst. 44; Pozn. - Finální dokument Sdělení Komise k prioritám v oblasti prosazování práva při používání článku 82 Smlouvy o ES na zneužívající chování dominantních podniků vylučujících ostatní soutěžitele z 3. 12. 2008 (česká verze z 9. 2. 2009) kolektivní dominancí z textu sdělení zcela vyloučil.
- 12 Tento přístup bude převládat i do budoucna, protože návrh na jeho změnu dle připomínek EAGCP „An Economic Approach to Article 82“ v tomto smyslu, že tyto dva znaky by měly být zkoumány současně, nebyl vyslyšen.
- 13 Viz TACA, odst. 654 nebo T-342/99 Airtours plc v. Commission, [2002] ECR II - 02585, p. 63.
- 14 T-342/99 Airtours plc v. Evropská komise, [2002] ECR II - 02585.
- 15 Např. T-374/00 Verbaan den Freien Rohrwerke and Others v. Evropská komise, [2003] ECR II-02275, T-193/02 Laurent Piau v. Evropská komise, [2005] ECR II-0020, T-464/04 Independent Music Publishers and Labels Association v. Evropská komise, [2006] ECR II-02289, T-193/02 Laurent Piau v. Evropská komise, [2005] ECR II-0020.
- 16 Airtours, odst. 62, 156.
- 17 Impala, odst. 440.
- 18 Airtours, odst. 159.
- 19 Souhrn ohledně experimentálních důkazů viz M. Stenberg, "Forest for the Trees: Economics of Joint Dominance", (2004) European Journal of Law and Economics 18, str. 365-385.
- 20 Airtours, odst. 195.
- 21 Impala, odst. 466, 468-9.
- 22 E. Kloosterhuis: "Joint dominance and the interactions between firms", (2001) European Competition Law Review 22(3), pg. 79-92.
- 23 Podrobnější výklad ohledně odvetných opatření viz např. R. Rees, "Tacit Collusion", (1993) Oxford Review of Economic Policy 9/27, přetištěno v T. Frazer, M. Waterson: Competition Law and Policy: Cases, Materials and Commentary, (Marrester, Wheatsheaf 1994).
- 24 Viz např. R. H. Frank: Microeconomics and behaviour, 3rd edition (McGraw-Hill, 1997), str. 215-244.
- 25 T-464/04 Independent Music Publishers and Labels Association v. Commission, [2006] ECR II-02289, odst. 251. Přestože tento rozsudek byl zvrácen rozsudkem ESD C-413/06P, některé principy zde vyjádřené jsou stále platné.
- 26 R. A. Posner, Antitrust Law, 2nd edition (The University of Chicago Press, 2001).
- 27 Tento požadavek potvrdil také soud v odvolání proti rozhodnutí v případě Impala C-413/06P (Grand Chamber), odst. 125-6, když zdůraznil, že „...je nezbytné se vyhnout mechanickému přístupu zahrnujícímu oddělené ověřování každého z Airtours kritérií bez toho, aby byl brán v úvahu zastřešující ekonomický mechanismus hypotetické tiché koordinace.“
- 28 Případ 322/81 NV Nederlandsche Banden Industrie Michelin v. Commission, [1983] ECR-3461, odst. 57; Irish Sugar, odst. 112; Compagnie Maritime Belge, odst. 85.
- 29 T-333/94 Tetra Pak International SA v. Commission, [1996] ECR I-05951, odst. 24; Compagnie Maritime Belge, odst. 114.
- 30 Hoffmann-La Roche, odst. 91.
- 31 Irish Sugar, odst. 66; TACA, odst. 633.
- 32 Viz G. Monti, "The scope of collective dominance under Article 82 EC", (2001) Common Market Law Review 38, str. 131-157.
- 33 Commission Decision No. 92/262/EEC of 1 April 1992 relating to a proceeding pursuant to Articles 85 and 86 of the EEC Treaty (IV/32.450: French-West African shipowners' committees) OJ L134/1[1992].
- 34 Viz R. A. Posner, Antitrust Law, 2nd edition (The University of Chicago Press, 2001), str. 69-79.
- 35 Viz R. Whish: Competition Law, 5th edition (Lexis Nexis Butterworths, 2003), str. 526.
- 36 Gencor, odst. 276.
- 37 M. Stenberg, "Forest for the Trees: Economics of Joint Dominance", (2004) European Journal of Law and Economics 18, pg. 365-385.
- 38 Tento závěr podporují i výsledky propočtů v různých tržních prostředích podle tzv. tacit collusion asymmetry index D. Parkera, který je založen na posouzení faktoru asymetrie tržních podílů soutěžitelů na relevantním trhu. Více viz kapitola 4.1 níže.
- 39 Viz také OECD, Directorate for financial, fiscal and enterprise affairs, „Oligopoly“, DEFFE/CLP (99)25, str. 201.
- 40 G. Monti, "The scope of collective dominance under Article 82 EC", (2001) Common Market Law Review 38, str. 131-157.
- 41 Rozhodnutí č. j. S 16/05-177/05-SOHS II z 24. listopadu 2005, Komerční banka, a. s., Československá obchodní banka, a. s. a Česká spořitelna, a. s.
- 42 Případy S 67/04 a R 18-23/2005 Hypo stavební spořitelna, a. s., Wüstenrot-stavební spořitelna, a. s., Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s., Stavební spořitelna České spořitelny, a. s., Raiffeisen stavební spořitelna a. s. a Českomoravská stavební spořitelna, a. s. Úřad vyšetřoval možné porušení zákazu dohod narušujících soutěž a zneužití kolektivního dominantního postavení stavebními spořitelny v letech 2001 až 2004. Kvalifikace zneužití kolektivně dominantního postavení byla zvažována ve vztahu ke stanovování poplatků a určitým diskriminačním praktikám, avšak tato část řízení byla zastavena bez toho, že by bylo konstatováno porušení.
- 43 S 251/03 HOLD Czech Republic, a. s., BILLA, spol. s r. o., Carrefour Česká republika, s. r. o., DELVITA a. s., Globus ČR, k. s., JULIUS MEINL, a. s., Kaufland, Česká republika, s. o. s., PLUS-DISCOUNT, spol. s r. o., SPAR Česká obchodní společnost, s. r. o. a Tesco Stores ČR, a. s. V letech 2003 a 2004 Úřad prověřoval maloobchodní cenu brambor určených ke konzumaci v několika řetězcích hypermarketů, přičemž zvažoval kvalifikaci jako jednání ve vzájemně shodě nebo zneužití kolektivní dominance. Řízení Úřad uzavřel konstatováním, že v příslušném období nebyly zjištěny nepřiměřené vysoké ceny ani zvýšení cen bez objektivního důvodu, a proto se nebylo nutné dále zabývat existencí kolektivní dominance.
- 44 Rozhodnutí č. j. S 128/02-4488/02 ze dne 31. prosince 2002, Baring Communication Equity (TES) N. V. a Vision Network Tsjechie Holding B. V.
- 45 Rozhodnutí č. j. S 180/03-3845/03 ze dne 5. listopadu 2003, Kooperativa, pojišťovna, a. s.
- 46 Rozhodnutí č. j. S 422/2007/KS-02332/2008/840 ze dne 28. ledna 2008, Raiffeisen Bausparkassen Holding GmbH.
- 47 Rozhodnutí č. j. S 16/05-177/05-SOHS II z 24. listopadu 2005, Komerční banka, a. s., Československá obchodní banka, a. s. a Česká spořitelna, a. s.
- 48 D. Parker, "Screening device for tacit collusion concerns", 2006 European Competition Law Review, 27 (8), str. 424-433.
- 49 Výpočet TCAI je poměrně jednoduchý. Podobně jako HHI vychází pouze z počtu soutěžitelů na relevantním trhu a velikosti jejich tržních podílů a zahrnuje pouze základní aritmetické operace. Pro podrobnější informace viz D. Parker, "Screening device for tacit collusion concerns", 2006 European Competition Law Review, 27 (8), str. 424-433.
- 50 Rozhodnutí č. j. S 128/02-4488/02 ze dne 31. prosince 2002, Baring Communication Equity (TES) N. V. a Vision Network Tsjechie Holding B. V.
- 51 Rozhodnutí č. j. S 180/03-3845/03 ze dne 5. listopadu 2003, Kooperativa, pojišťovna, a. s.
- 52 Rozhodnutí č. j. S 422/2007/KS-02332/2008/840 ze dne 28. ledna 2008, Raiffeisen Bausparkassen Holding GmbH.

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v Paláci Dunaj

• ve čtvrtek 23. dubna 2009

Výkon rozhodnutí a exekuce

Lektorka: JUDr. Martina Kasíková, předsedkyně Okresního soudu Praha-východ

Číslo semináře: 41914

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 13. dubna 2009

• v úterý 28. dubna 2009

Aktuální judikatura Nejvyššího soudu ČR k právu obchodních společností

Dotazy či podněty ke konkrétním rozhodnutím zasílejte na e-mailovou adresu: seminare@cak.cz nejpozději do 10. 4. 2009. Uvedená rozhodnutí se pak na daném semináři budou probírat.

Lektor: Mgr. Petr Šuk, soudce Nejvyššího soudu České republiky

Číslo semináře: 41907

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 18. dubna 2009

• ve čtvrtek 7. května 2009

Nekalá soutěž v České republice a v Evropské unii

Lektorka: JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D., odborná asistentka a specialista na soutěžní právo z katedry obchodního práva PF MU v Brně, advokátka a autorka knihy „Národní šampióni a hospodářská soutěž“.

Číslo semináře: 41909

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 27. dubna 2009

• ve čtvrtek 14. května 2009

Psychiatrické a psychologické znalecké posuzování v netrestních věcech

Lektoři: PhDr. Petr Goldmann, vedoucí klinický psycholog Psychiatrické léčebny v Praze-Bohnicích
MUDr. Jiří Švarc, Ph.D., primář oddělení ochranných léceb Psychiatrické léčebny v Praze-Bohnicích, asistent na katedře posudkového lékařství

Číslo semináře: 41915

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 4. května 2009

• ve čtvrtek 21. května 2009

Právo spolupráce II – alternativní mimosoudní řešení sporů

Lektorky: JUDr. Marie Brožová, advokátka
JUDr. Eva Vaňková, advokátka

Číslo semináře: 41908

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 11. května 2009

Česká advokátní komora – Region Praha a Justiční akademie vás zvou na společný seminář, který proběhne v prostorách Justiční akademie, Praha 1, Hybernská ul. 18

• v pátek 22. května 2009

Umění společenského vystupování

Lektoři: Ladislav Špaček
Petr Studenovský

Číslo semináře: 57901

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 12. května 2009

Česká advokátní komora a Justiční akademie vás zvou na společný seminář

• v úterý 26. května 2009

Co čekat od evropských soudů aneb lucemburské soudy v praxi

Lektoři: prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., soudkyně Soudu 1. stupně ES
prof. JUDr. Jiří Malenovský, soudce Soudního dvora ES
JUDr. Martin Smolek, Ph.D., LL.M., vládní zmocněnec pro zastupování ČR před Soudním dvorem ES
JUDr. David Petrlík, referendář (asistent soudce Soudního dvora ES)

Číslo semináře: 41917

Poplatek za seminář: zdarma

Uzávěrka přihlášek: 16. května 2009

- ve středu a ve čtvrtek
10. a 11. června 2009

Sestavte si svůj seminář – Insolvenční zákon – VIII. běh:

Podněty či dotazy k programu semináře zasílejte na e-mailovou adresu: seminare@cak.cz nejpozději do 10. 5. 2009. Vámi uvedené podněty či dotazy se pak na daném semináři budou probírat.

Lektoři: JUDr. Hana Hrstková, soudkyně Krajského soudu v Brně
Mgr. Jan Kozák, místopředseda Krajského soudu v Brně, člen expertní skupiny ministerstva spravedlnosti pro insolvenční právo

Číslo semináře: 41918

Poplatek za seminář: 1490 Kč

Uzávěrka přihlášek: 31. května 2009

- ve čtvrtek 18. června 2009

Aktuální problémy civilního řízení se zaměřením na „Souhrnnou novelu OSŘ“

Lektoři: JUDr. Jaromír Jirsa, místopředseda Městského soudu v Praze
JUDr. Michal Žižlavský, advokát

Číslo semináře: 41919

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 8. června 2009

Semináře probíhají v Praze v Paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), obvykle od 9.15 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz, a uhradí příslušný účastnický poplatek (včetně 19% DPH) na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatel) bez pomlčky či lomítka (např. 4190100312).

Doklad o úhradě vezměte s sebou, daňový doklad obdržíte při prezenci, popřípadě poštou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače. 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace na č. 224 951 778 – Marie Knižová. Těšíme se na setkání s vámi.

✦ Ing. LENKA PONDĚLÍČKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

- v úterý 19. května 2009

Stavební zákon

Lektorka: JUDr. Jana Jurníková, Ph.D., odborná asistentka katedry správní vědy a správního práva PF MU v Brně

Číslo semináře: 68911

Poplatek za seminář: 650 Kč

Uzávěrka přihlášek: 12. května 2009

- v úterý 16. června 2009

Nový trestní zákoník

Lektoři: prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., soudce NS ČR

Číslo semináře: 68913

Poplatek za seminář: 650 Kč

Uzávěrka přihlášek: 9. června 2009

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin.

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 650 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 689010123). Doklad o úhradě vezměte s sebou.

Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• ve čtvrtek 7. května 2009

Řízení podniku v krizi – krizový management – přípravný kurz ke zkouškám insolvenčních správců

Lektor: Ing. Mgr. Jaroslav Hloušek, MSc.

Číslo semináře: 68910

Poplatek za seminář: 1000 Kč

Uzávěrka přihlášek: 1. května 2009

• ve čtvrtek 4. června 2009

Trestní zákon a trestní řád ve vztahu k insolvenčnímu zákonu – přípravný kurz ke zkouškám insolvenčních správců

Lektor: JUDr. Eva Žatecká, Ph.D., odborná asistentka katedry trestního práva PF MU v Brně

Číslo semináře: 68912

Poplatek za seminář: 1000 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. května 2009

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době od 9.00 do 13.00 hodin (pokud není na pozvánce uvedeno jinak).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný účastnický poplatek (tj. 500 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) poukáží účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 689010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401 pi Modlitbová. Těšíme se na setkání s vámi.

✦ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Nabídka

STUDIJNÍ CESTY DO LUCEMBURKU K EVROPSKÉMU SOUDNÍMU DVORU A SOUDU 1. STUPNĚ

ve dnech 22. 11. až 25. 11. 2009

Pro: advokáty, kapacita je cca 20 míst. Vítána je aktivní znalost francouzštiny nebo alespoň angličtiny – podle okolností si kolegové mezi sebou vypomáhají.

Kdy: 22. 11. – 25. 11. 2009 s tím, že 22. 11. je den cesty, návrat se předpokládá 25. 11.

Kam: Lucemburk, tj. Evropský soudní dvůr, Soud 1. stupně – program se v současné době ve spolupráci s prof. Malenovským a prof. Pellkánovou připravuje.

Finance: Veškeré výdaje spojené s touto studijní cestou si hradí účastníci sami, ČAK na pobyt finančně nepřispívá.

Doprava: Je potřeba počítat s tím, že dopravu do Lucemburku a zpět si zajišťují účastníci individuálně.

Ubytování: Jsme připraveni řádně přihlášeným účastníkům rezervovat ubytování v hotelu/hotelech v blízkosti obou soudů.

Přihlášky jsou k dispozici na webu ČAK www.cak.cz v rubrice Mezinárodní vztahy/Stáže, stipendia, studijní pobyty. Zasílejte je e-mailem k rukám paní Lenky Vobořilové (voborilova@cak.cz) z odboru mezinárodních vztahů ČAK.

Případné dotazy spojené s touto studijní cestou vám ráda zodpoví také JUDr. Jana Wurstová (wurstova@cak.cz, tel. č. 221 729 031, mobil: 602 123 937).

Přihlášky budou akceptovány podle data jejich přijetí.

POZOR!! Uzávěrka přihlášek je 15. června 2009.

GAUDIUM o.s.

Der Präsident
des Oberlandesgerichtes LinzProjekt je podporován
Evropskou unií a
Evropskou komisí

zvou v rámci europrojektu

Evropské právo civilního procesu v aplikační praxi českých a rakouských soudů

na dvoudenní seminář:

1. den – Evropské nalézací a exekuční řízení v aplikační praxi českých a rakouských soudů
2. den – Charakteristika (základní rysy) právní úpravy českého a rakouského civilního nalézacího a exekučního procesu

Kdy: ve dnech 18. – 19. června 2009

Kde: České Budějovice, Grandhotel Zvon (www.hotel-zvon.cz)

Dvoudenní seminář je určen pro české a rakouské advokáty. Semináře se též zúčastní čeští a rakouští soudci. Semináře jsou vždy simultánně (kabinově) tlumočeny do NJ a ČJ.

Přednášející: exkluzivní lektori z české a rakouské strany, např.:

dvorní rada Nejvyššího soudního dvora ve Vídni, honorární profesor Dr. Matthias Neumayr

JUDr. Pavel Simon, soudce Okresního soudu v Chebu a lektor Justiční akademie ČR pro oblast evropského civilního procesu

Účastnický poplatek: 8400 Kč (zahrnuje účast na dvoudenním semináři, 2x rautový oběd, večere, 1x nocleh v ****Grandhotel Zvon, seminární materiály).

Uzávěrka přihlášek je 1. června 2009. Počet účastníků je omezen !!!

Přihlášky, prosím, zasílejte na adresu GAUDIUM o. s., Nám. Přemysla Otakara II./32, 370 01 České Budějovice.

Program semináře, jakož i formulář přihlášky naleznete na webu GAUDIUM o. s., www.gaudiu.eu. V případě jakýchkoliv nejasností a dotazů je možno volat na mobil 602 129 607, projektového manažera JUDr. Jiřího Švihlu, advokáta v Českých Budějovicích.

Projekt je finančně podporován Evropským společenstvím (EU) zastoupeném Evropskou komisí.

Projekt je podporován Českou advokátní komorou, která je současně spoluorganizátorem.

Asociační partneři: Krajský soud v Českých Budějovicích, Landersgericht Linz

Další semináře:

21. – 22. října 2009, Linz. Evropské insolvenční právo, české a rakouské insolvenční právo.

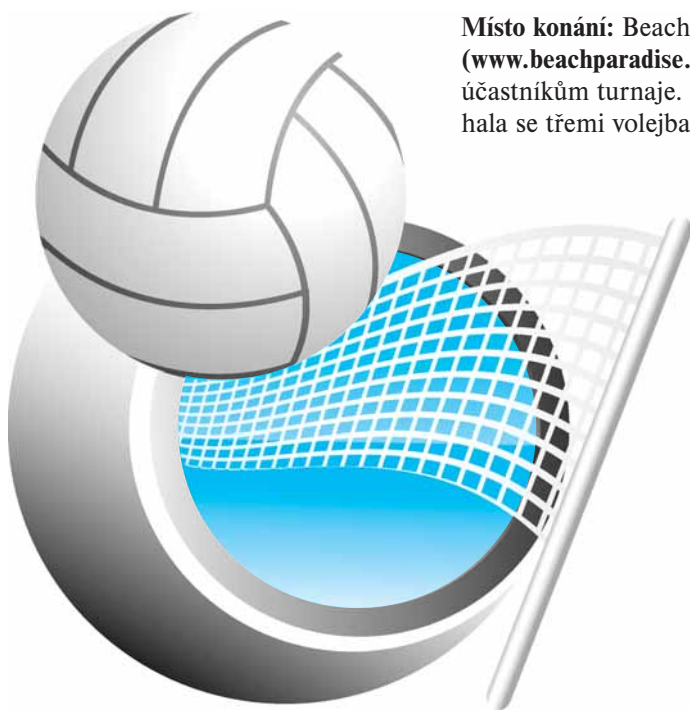
18. – 19. března 2010, České Budějovice. Zkušenosti s aplikací Řím I., Řím II., české a rakouské mezinárodní právo soukromé, řešení dědických případů s mezinárodním (česko-rakouským) prvkem.

Pozvánka na 1. ročník turnaje České advokátní komory v beach volejbalu**BUDWEISER CUP**

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

Česká advokátní komora – regionální představitel pro Jihočeský kraj si vás a vaše rodinné příslušníky dovoluje co nejsrdečněji pozvat na

1. ROČNÍK TURNAJE V BEACH VOLEJBALE

Místo konání: Beach volejbalový areál v Českých Budějovicích (www.beachparadise.cz), který bude vyhrazen v daném termínu pouze účastníkům turnaje. Pro případ nepříznivého počasí je zajištěna sportovní hala se třemi volejbalovými kurty a hernou pro stolní tenis.

Doba konání:

od **26. 6. 2009** (pátek), příjezd do 19.00 hodin
do **28. 6. 2009** (neděle), odjezd do 12.00 hodin

Účast: Advokáti, advokátní koncipienti, pracovníci advokacie, soudci a státní zástupci, notáři a exekutoři a jejich rodinní příslušníci.

Program sportovních soutěží: v sobotu soutěž v beach volejbalu smíšených družstev (2 muži + 1 žena či 1+1 dle počtu a zájmu přihlášených účastníků), v průběhu nedělního dopoledne soutěž v beach tenise dle zájmu. Pro usnadnění a urychlení organizace by organizátoři uvítali, kdyby účastníci již přihlašovali celá družstva nebo si je vytvořili hned po příjezdu na místě samém.

K dispozici bude restaurace, večer s tancem a hudbou.

Ubytování: Vysokoškolské koleje Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Náklady: Účastnický poplatek za osobu činí **1000 Kč** a zahrnuje ubytování, stravování a startovné.

Přihlášky: Prosíme o zaslání závazných e-mailových přihlášek na adresu pechlat@akpechlat.cz **nejpozději do 31. 5. 2009**, spolu se zaplacením účastnického poplatku na účet č. 12432011/0100, variabilní symbol 50901xxxxx (ev. č. advokáta či adv. koncipienta, u neadvokátů uveďte 5090199999).

Odhlášení: Zašlete rovněž na shora uvedenou e-mailovou adresu. Pokud bude odhlášení doručeno nejpozději do 15. 6. 2009 – účastnický poplatek bude v plné výši vrácen. Po tomto termínu již nebude možné účastnický poplatek vrátit.

V termínu **po 1. 6. 2009** pořadatelé vaši přihlášku písemně potvrdí s podrobnější informací k organizaci jednotlivých soutěží. V případě, že by plánovaná akce byla odvolána pro nedostatečný zájem, budou zaplacené účastnické poplatky vráceny.

Zlínská část Středomoravského regionu ČAK
ve spolupráci s německou společností Forum Europa e. V.
zve zájemce ve dnech 25. 10. – 29. 10. 2009 na seminář

„Evropa na dotek“

Program:

Neděle 25. 10. 2009

- ❖ Odjezd autobusem ze Zlína/Brna/Prahy
- ❖ Příjezd do hotelu v Lucemburku
- ❖ Večere s představením a informacemi o průběhu informačního semináře

Pondělí 26. 10. 2009

- ❖ Návštěva Evropské komise
- ❖ Přednáška na téma: „Evropská unie a aktuální právní témata“
- ❖ Společný oběd
- ❖ Historický a politický význam města Lucemburk
- ❖ Exkurze po městě autobusem s průvodcem
- ❖ Individuální volno

Úterý 27. 10. 2009

- ❖ Návštěva Evropského soudního dvora
- ❖ Rozhovor s českým soudcem u Evropského soudního dvora, možnost účasti na jednání
- ❖ Společný oběd
- ❖ Odjezd do Drážďan

Středa 28. 10. 2009

- ❖ Návštěva Saského spolku advokátů
- ❖ Rozhovor o vývoji spolupráce ve trestněprávních věcech
- ❖ Společný oběd
- ❖ Individuální volno
- ❖ Možnost prohlídky saské vinice s ochutnávkou
- ❖ Setkání se saskými advokáty

Čtvrtek 29. 10. 2009

- ❖ Historický a politický význam města Drážďany
- ❖ Exkurze po městě autobusem s průvodcem
- ❖ Společný oběd
- ❖ Individuální volno
- ❖ Návrat do Prahy/Brna/Zlína

Přihláška na seminář je umístěna na webové stránce ČAK www.cak.cz/Aktuality. Přihlášky zasílejte nejpozději do 15. června 2009 na adresu: JUDr. Aloisie Jurkovičová, AK Zarámí 4077, 760 40 Zlín, e-mail: aloisie@jurkovicova.cz. Cena 520 euro. Jakékoliv další informace vám poskytneme na tel. 577 435 341, 736 680 134.

❖ Za Středomoravský region ČAK
JUDr. ALOISIE JURKOVIČOVÁ

Vážené paní kolegyně,
vážení páni kolegové,

dovoluji si vás opět pozvat na letošní sportovně-společenskou akci Středočeského regionu spojenou s běžeckým závodem

„O PAROHY ARCIVÉVODY FERDINANDA,“

která se uskuteční již podvacáté!!!

dne 20. 6. 2009 na Konopišti,

a je určena nejen advokátům a jejich zaměstnancům, ale i jejich rodinným příslušníkům, přátelům a dalším příznivcům pohybu v přírodě. Závodí se v dětských i dospělých kategoriích.

Program:

Sobota 20. 6. 2009:

- 9:30 – 10:00 Prezence u letního divadla vedle zámeckého rybníka na Konopišti.
- 10:00 – 12:00 Běžecký závod okolo zámeckého rybníka na Konopišti.
- 12:00 – Společné posezení spojené s vyhlášením výsledků běžeckého závodu.

Případné ubytování a stravování si zajišťují a hradí účastníci sami. Startovné se nehradí.

Přihlášky zasílejte elektronickou poštou na adresu: premus@pravni.cz, nebo faxem na č. 317 763 530.

Dovoluji si pozvat jak pamětníky minulých ročníků, tak i jejich nástupce.

V plné míře platí známé Coubertinovské heslo: „Není důležité zvítězit, ale zúčastnit se.“ Ti mladí a ambiciózní nechtějí soutěžit o vítězství, a ti v pokročilejším věku budou soutěžit se svojí leností a přebytnými kilogramy.

Vzhledem k tomu, že jde o kulaté výročí tohoto závodu, věřím, že si jej nenecháte ujít. Těším se na vás na všechny, kteří se rozhodnete přijmout naše pozvání.

S přáním příjemných dnů příštích

JUDr. ROMAN PREMUS, regionální představitel ČAK
pro Středočeský region

Rusalka na Konopišti

V pátek 3. července 2009 večer bude

ve spolupráci s předními sólisty, orchestrem, sborem a baletem opery Národního divadla v Praze inscenována v krásném prostředí přírodního divadla na zámku Konopiště

Dvořákova opera Rusalka.

Přihlášky na OPEN AIR OPERU KONOPIŠTĚ zasílejte do 20. května 2009 elektronickou poštou na adresu: premus@pravni.cz, nebo faxem na č. 317 763 530.

Předběžná cena jedné vstupenky je 250 Kč.

Tento operní večer bude prvním svého druhu ve Středočeském regionu a věřím, že se budete chtít této prestižní společenské a kulturní události zúčastnit.

JUDr. ROMAN PREMUS, regionální představitel ČAK pro Středočeský region

Česká advokátní komora vás zve na
3. ročník

GOLFOVÉHO TURNAJE ADVOKÁTŮ „ADVO-CUP“

Turnaj proběhne dne 12. 6. 2009 na golfovém hřišti **Golf Club Alfrédov na Plzeňsku** a je určen všem zájemcům z řad advokátů/advokátek a advokátních koncipientů/koncipientek. Vzhledem k omezenému počtu účastníků budou do turnaje zařazeni zájemci podle pořadí došlých přihlášek. Uzávěrka přihlášek bude dne 1. 6. 2009. Startovné činí 600 Kč a bude splatné v den konání turnaje v hotovosti.

Program:	8.20 - 9.20	uvítání a registrace účastníků
	9.20	zahájení turnaje
	9.30	start turnaje
	cca 15.30	vyhodnocení turnaje spojené s malým pohoštěním

Ubytování a stravování si v případě zájmu zajišťují a hradí účastníci sami. Možnost obojího nabízí přímo **Golf Club Alfrédov (www.gcal.cz)**.

Závazné přihlášky, stejně jako případné dotazy, zasílejte laskavě na adresu kristyna.outla@advokat.cz nebo radek.spurny@advokat.cz.

Těšíme se na vás!

Organizátoři:

JUDr. KRISTÝNA OUTLÁ
JUDr. RADEK SPURNÝ

Jak vyzrát na finanční krizi

Ano, už je tady, nesnažme se to nijak zastírat, finanční krize nás také dostihla, navzdory počátečnímu ujišťování politiků, že Česko zůstane ostrůvkem blahobytu uprostřed potápějící se evropské i celosvětové ekonomiky. Z toho je vidět, že ani čeští politici nejsou zcela neomylní a občas se spletou, bez ohledu na výši jimi vynaložených (státních) prostředků na činnost svých poradců, analytiků, asistentů či jiného vysoce kvalifikovaného personálu.

Vědomi si povinností, které jako spolujitelé a partneři renomované advokátní kanceláře **Legál, Nechtěl, Přecechtěl, Zhrzená & Partners** máme, sešli jsme se na poradě partnerů v naší velké zasedací místnosti s ohledem na důležitost projednávané agen-

dy, neboť si samozřejmě plně a se vši vážností uvědomujeme, že finanční krize musí být mimořádně palčivý problém, soudě podle titulků denního tisku na úvodních stranách i zachmuřených výrazů moderátorů televizních novin bez ohledu na to, zda jde o komerční či nekomerční vysílání. V této souvislosti neboli kontextu za zmínku stojí, že vybraná zasedací místnost se jmenuje Jaro, přičemž na dveřích visí štítek, na němž je dvoujazyčný nápis JARO/SPRING, aby i naši zahraniční klienti vždy věděli, kam se mají uchýlit pro právní poradenství v případě, že příslušná recepční zcela mimořádně selže

a dotyčného klienta nestihne uvést osobně. Důvody takového selhání mohou být různé, např. prostá lidská nechuť, spánek po obědě či intenzivní studium webových stránek.

Naše další, menší zasedací místnost přezdívaná „zasedačka“ je skutečně o 2 m² menší a jmenuje se ZIMA/WINTER. V této zasedačce se většinou scházíme na podzim, ale pokud je babí léto, jsme občas k vidění i v Jaře.

Neměli bychom se ovšem odchýlit od hlavního a ostatně i jediného tématu dnešní porady partnerů s ohledem na jeho závažnost pro další existenci advokátní kanceláře LNPZ,

tím spíše, že se jí účastní poprvé v historii firmy všech 18 partnerů. To je ovšem jen jeden z pozoruhodných jevů v této souvislosti. Neméně zásadní je i fakt, že více než polovina parterů se dostavila s menším než půlhodinovým zpožděním, přičemž většina z této poloviny, ovšem jen mužské části populace, se dostavila v oblecích, na rozdíl od řady předchozích porad, kde převládaly spíše golfové či tenisové úbory. Partnerky ženského rodu byly samozřejmě jako vždy ozdobou kanceláře a bude lepší se příliš nerozplývat nad jejich módními kreacemi, šperky, účesy či kabelkami, po nichž marně pošilhává některá česká celebrita, protože pouhý demonstrativní výčet by zahltil jedno vydání populárního módního měsíčníku Ona. Ohledně účasti na poradě budíž již jen řečeno, že dvě hodiny po stanovení začátku porady tato byla plně usnášeníschopná, což se všichni přítomní v dobré víře domnívali s přihlédnutím k tomu, že počet přítomných činil 100 %.

Poradu zahájil řídicí partner naší firmy, Dr. Legál, nikoli sice zakládající partner, přesto však nejdůležitější vzhledem ke svému jménu, které má impozantní marketingový vliv na potenciální českou i zahraniční klientelu, a navíc umožňuje firmě LNPZ používat zcela legálně takovou obchodní firmu na rozdíl od řady konkurentů, pyšnicích se uměle vylepšenými jmény, čemuž příslušný stavovský orgán blahosklonně přihlíží. Dr. Legál obstaral úvod porady tím, že přivítal všechny přítomné a konstatoval, že je třeba urychleně vyřešit, jakým způsobem se může současná finanční krize negativně podepsat na dalším osudu a fungování advokátní kanceláře LNPZ. Současně upozornil, že účelem porady není pouhá výměna názorů na problematiku krize, ale implementace závěrů do každodenního života firmy tak, aby tato nadále patřila do bluechipové ligy. S tím pochopitelně všichni souhlasili, byť někteří vnitřně pociťovali mírnou dávku nejistoty při interpretaci termínu „bluechipový“.

„Otázka pro dnešní den tedy zní,“ zakončil své úvodní vystoupení řídicí partner Legál, „co s tou krizí podnikneme?“

Po této otázce následovala půlhodinová přestávka k vyřízení urgentních telefonátů a rozmyšlení vhodných odpovědí, nicméně s výjimkou toalet nebylo nikomu umožněno zasedací místnost opustit, neboť usnášeníschopnost je onen magický cíl, kterým lze ospravedlnit některé, leckdy i ne zcela právní prostředky, nutné k jeho dosažení (např. omezení osobní svobody příslušníka jinak svobodného povolání, byť by ne svobodného, ale ženatého).

Po přestávce vybidl doktor Legál přítomné partnery: „Tak kdo co máte?“

„Jak to myslíte?“ zeptal se Mgr. Černobilý, odborník na právo občanské a rodinné. „Chcete vědět opravdu vše, co máme, anebo jen to, co máme v osobním vlastnictví bez přihlédnutí k SJM?“

„Je mi jedno, co vlastníte, myslím jsem samozřejmě, co kdo máte k tématu dnešní porady, tedy k finanční krizi jako takové!“

„Aha, omlouvám se,“ opáčil Mgr. Černobilý, „chápal jsem Vaši otázku zřejmě v širších souvislostech.“

„Nevadí, pane magistře,“ usmál se Legál, „naše majetková příznání by jistě byla zábavnějším tématem, než je to dnešní, ale musíme řešit krizi, neboť jen *causarum cognitio cognitio nem eventorum facit*.“

Po této těžko pochopitelné moudrosti se opět rozhostilo tíživé ticho, tak dobře známé ze všech seminářů, organizovaných rádoby pro zaměstnance našich klientů, které nakonec prolomil Mgr. Krákora, expert na nemovitosti, s dotazem, zda by se porady neměl účastnit notář, eventuálně pracovník z katastru nemovitostí s přihlédnutím ke skutečnosti, že to tak je v praxi vždy jistější. Po vysvětlení Mgr. Černobilého, že nic není v životě černé ani bílé, ale spíše šedé, na účasti navržených orgánů již netrval, nicméně se nezdržel poznámky, „proč alespoň nemohou

být ověřeny podpisy přítomných partnerů na prezenční listině?“

Mgr. Krákora potom navrhl, aby byl v první řadě proveden věcný, obsahový i formálně technický rozbor termínu „krize“ jako takového a k tomu i termínu „finanční“, protože pouze na základě těchto rozborů bude možné postupovat dál a bez znalosti obou termínů bude možné jen stěží správně porozumět s nimi související problematice a následně pak vyvodit z odborné literatury, eventuálně judikatury českých, evropských nebo jiných exotických soudů správné závěry. Takto navrhovaný systematický přístup byl několika přítomnými partnery kladně ohodnocen a náležitě i podpořen, ač neformálním způsobem a asi ne zcela v souladu s uzavřenou společenskou smlouvou společnosti LNPZ, což ovšem nebylo možné určit, neboť nebyla k dispozici. Rozhodně se však jednalo o projevy vůle nevzbuzující pochybnosti, zejména přitakávání (i takovkou, výjimečně i aktovkou), pokývání hlavou či rázný úder dlaně do stolu za současného ústního projevu „jo!“. Bez nutnosti následného hlasování přítomných partnerů tak bylo dostatečně zřejmé, že návrh Mgr. Krákory získal dostatečnou podporu a vypracování příslušných analýz zadaných některé z renomovaných poradenských firem z velké trojky (nejlépe sprátelené CVDB – Cena Vodní Dům Bednáři) bude nevyhnutelné. Po tomto pokroku v jednání si někteří partneři již začali nenápadně zapínat své oněmělé mobilní telefony, handheldy, herní konzole, elektronické sudoku a jiné pomocníky za účelem rozumného vynaložení času pro zbytek dne, ale řídicí partner požádal o další pozornost s poukazem na skutečnost, že dané analýzy budou sice nesporně užitečné a nutné, ba přímo esenciální, avšak pro danou chvíli by patrně mohlo být dostačující vycházet z obecného chápání daných termínů, tedy z toho, jak by těmto výrazům rozuměl průměrný český občan v průměrném věku, bydlící v průměrně velkém panelovém domě v průměrném českém městě či obci s průměrně nízkým platem a počtem dětí a manželek či manželů (zde chápáno postupně, nikoliv současně vzhledem k zvláštnostem právního řádu České republiky).

Následná diskuse byla velmi bouřlivá, protože se přítomní nemohli dohodnout, kdo vlastně je tím průměrným českým občanem. Mgr. Pilná ze skupiny soutěžního práva byla přesvědčena, že všechna kritéria splňuje sama a chtěla se své role okamžitě ujmout, ale byla odmítnuta, neboť bydlí v cihlovém domě (vlastním) a nepobírá plat, nýbrž dividendy. Dr. von Weissenbergovi, odborníkovi na právo sociálního zabezpečení, uškodilo, že je potomkem významného českého rodu, bydlí na zámku a rovněž pobírá dividendy, ač je nepotřebuje, a nejmladší partner Vojtíšek, dosud nesespecializovaný, sice splňoval vše, ale nesašel cokoli, co je průměrné. Nezbylo by tedy než se vydat do ulic českých měst a obcí, na což ovšem nebyl čas ani chuť, a tak se přítomní shodli, že se pro jednu pokusí řídit zásadami zdravého rozumu a pojem finanční budou vykládat jako přídatné jméno od slova finance čili něco s penězi, peněžní, a pojem krize jako označení něčeho negativního, tíživého, s poměrně radikálním účinkem, takže oba výrazy ve vzájemném spojení bude možné zjednodušeně chápat jako problém s penězi. Díky této brilantní analýze a s ní spojené úspore značných prostředků za její porřízení bez nutnosti organizace výběrového řízení za účelem hledání poradenské firmy si konečně partneři kanceláře LNPZ uvědomili vážnost projednávaného tématu ve vztahu k plánům na financování vlastních potřeb. Netřeba zdůrazňovat, že míra pozornosti od tohoto okamžiku dosáhla bodu varu, ne-li vyššího, samozřejmě s výhradou, že vůbec existuje. V takto vypjaté atmosféře se přihlásil o slovo Dr. Strádal, vedoucí partner odborné skupiny finance a bankovníctví, na jehož odbornou erudici spoléhala většina přítomných, a konstatoval, že k celému problému krize je třeba přistupovat tak, aby byl co nejdříve úspěšně vyřešen. Výslovně uvedl: „Řešme tento problém věcně a racionálně tak, jak jej každodenně řešíme ve prospěch našich klientů. Všichni přece chceme to samé, spokojenost našich klientů a dostatečné prostředky pro důstojný život nás i našich zaměstnanců.“

S tím bylo možné souhlasit, ačkoliv

druhá část předchozí věty kolegy Strádal vyvolávala u přítomných hlubší emoce než část první: „Nechcete přece riskovat, že se obsah vašich peněženek ztenčí na tloušťku platební karty a tato nebude mít ani hodnotu plastu, z něhož je vyrobena. Budete pak muset zapomenout na vaše hračky od BMW, Porsche či Mercedesu, soukromé tryskáče, zimní měsíce v Aspenu, letní na Tahiti, chataření na Aljašce, potápění v Podolí, prostě tohle všechno zmizí nikoliv tempem hlemýžďího outsidera, nýbrž rychlostí světla,“ varoval Dr. Strádal.

„A jak tomu zamezíme?“ položil si Dr. Strádal řečnickou otázku, na kterou každý advokát musí umět vždy odpovědět (tzv. zásada „Neptej se, co nevíš“).

„No přece tím, že zvýšíme zisk a snížíme náklady! To je přece nejlepší cesta, jak z krize ven!“

Jednoduchost tohoto řešení téměř vyrazila dech všem přítomným. Někteří jedinci sice posmutněli, že s receptem na krizi nepřišli sami, ale současně cítili hluboké souznění s takto pregnantně formulovaným závěrem. Pouze Mgr. Zvidavá, expertka na rozhodčí řízení, nebyla zcela uspokojena a chtěla vědět, jak bude tento skvělý recept fungovat v praxi.

„Jednoduše přece,“ opáčil Strádal, „zkrátka zvýšíme současné hodinové sazby z 5000 Kč na 6 nebo 7000 Kč a máme hned nárůst zisku dvoucifer-
ný.“

„A proč ne ještě víc, třeba na 8 nebo přímo 10 000 Kč?“ nechal se strhnout Mgr. Vojtíšek svým mladickým nadšením.

„Skvělé,“ rozplýval se Legál, nechám o vašem návrhu hlasovat!“

„No jo,“ narušila opět všeobecné nadšení Mgr. Zvidavá, „kdo nám ale tyhle sazby bude ochoten platit?“

„No přeci naši klienti, paní kolegyně,“ informoval Zvidavou Vojtíšek, „současní a hlavně ti budoucí!“ Zvidavou tímto argumentem nicméně nepřesvědčil.

„To by bylo krásné, pane kolego,“ pravila, „ale nehrozí v době krize spíše

riziko, že klienti budou naopak chtít ušetřit na poradenských službách a budou nás tak tlačit opačným směrem?“

Po těchto slovech zavládlo opět hrobové ticho, naznačující, že problém může být opravdu poněkud komplexnější. Atmosféru však našťásti vzápětí odlehčil Dr. Nechtěl, navrhuje pro případ nemožnosti navýšení sazeb snížení nákladů firmy. I tento návrh byl přijat se spontánním nadšením (poteskem) a první návrhy na sebe nenechaly dlouho čekat.

„Snižme platy zaměstnancům, zvláště koncipientům,“ navrhl Mgr. Černobílý. „Na začátek řekněme o nějakých 20 – 30 %.“

„Dobrý nápad!“ souhlasili všichni. „Tím dojde rovněž k navýšení zisku,“ vydedukovala bystře Mgr. Pilná.

„To ano, ale snížit platy bez souhlasu zaměstnanců asi nemůžeme,“ upozornila Mgr. Pracná, vedoucí odborné sekce pracovního práva u LNPZ. „To by s tím museli zaměstnanci souhlasit.“

„Ale nemuseli,“ oponoval Černobílý, „prostě jim platy sundáme a ať se s námi soudí, vždyť tu máme oddělení sporů, aspoň budou mít novou kauzu!“

„Kauzu ano, ale klientem by byla naše kancelář, pane kolego,“ smutně konstatovala Mgr. Pracná, „což by nám zase náklady vzápětí navýšilo.“

V následné diskusi vyvstaly ovšem další nechtěné následky, s nimiž se na první pohled nepočítalo, např. v podobě nižšího úsilí zaměstnanců při plnění úkolů zaměstnavatele, minimálně těch, kteří by ve firmě zbyli, nebezpečí pokusů o kompenzaci z jejich strany v podobě úbytku kancelářských sponek, toaletního papíru či jiných čisticích prostředků, zvýšené konzumace nápojů atd., a tak se partneři raději rozhodli prozkoumat úspory v dalších oblastech.

Nadějný byl návrh na úsporu elektrické energie zákazem svícení během dne, ovšem tím by bylo poskytování právních služeb výrazně ztiženo, nehledě na to, že ani baterie do bateriek nejsou levnou záležitostí, anebo zákaz používání výtahu, což ovšem ztroskotalo na skutečnosti, že v sídle firmy žádný výtah není. Obdobě nebyl přijat

návrh na omezené používání počítačů, monitorů, faxů, chladniček, vysavačů, kulem, fénů, elektrických zubních kartáček a televizních přijímačů.

Partnerka Zoufalá ze skupiny obchodního práva navrhla nákup kávy ve velkém, neboť klienti kanceláře přece pravidelně nakupují s množstevními slevami i díky skvělým smlouvám LNPZ, a bylo by proto vhodné těchto výhod už konečně využít. Návrh byl přijat jednomyslně, ke shodě ovšem nedošlo ohledně množství kávy k objednáni. Vznesené návrhy se pohybovaly mezi 10 kg až 2000 kg, z čehož nakonec vyplynul průměr 995 kg, na němž se přítomní zřejmě byli ochotni shodnout, nicméně nabízené množství dodavatelem činilo 1, 5, 10, 100 nebo 1000 kg, takže výsledkem diskuse byl závěr, že daný průměr naneštěstí žádné z nabídek nevyhovuje. Ani úspora vzniklá racionálnějším použitím čajových pytlíků opakovaně (maximálně však na 5 šálků za účelem zachování alespoň čajové barvy) nebyla shledána dostatečnou. Zrušení občerstvení pro klienty podle vzoru leteckých společností bylo přijato dalším aplausem, avšak následovalo vystřízlivění po upozornění zapisovatelky, asistentky Zručné, že občerstvení se klientovi účtuje tak či tak, což by naopak způsobilo výpadek na straně příjmů. Další položkou ke zvážení byly nápoje pro zaměstnance, kde stávající výběr 35 nealko nápojů převyšuje sortiment velkoobchodu Makro a bylo by asi možné uvažovat o jeho zúžení, ovšem při hlasování o jednotlivých značkách se jakýkoliv kompromis jevil jako nedosažitelný. Za jediný racionální závěr tak mohlo být považováno pozitivní vyjádření většiny partnerů k nákupu modrých šanonů s držákem se třemi úchytkami namísto dosavadních červených šanonů s držákem se čtyřmi úchytkami, naneštěstí za stejnou cenu, a nákup obálek přímo od výrobce z věznice Pankrác s celkovou odhado-

vanou roční úsporou 1000 Kč. Vzhledem k této, jakkoliv potěšující, nicméně nevýznamné úspoře, bylo třeba hledat radikálnější léčbu krize, která se nad firmou zlověstně vznášela jako namoklý meč, jak varoval řídicí partner.

„Budeme se muset znovu zamyslet nad našimi příjmy,“ vyzval partnery.

„Naše příjmy jsou přece vygenerovány na základě vyúčtovaných hodin klientům. Stačilo by navýšit počty hodin, co vyúčtujeme, a máme řešení, pokud nejsme schopni zvýšit hodinové sazby.“

„To ano,“ souhlasil Mgr. Hliník z odborné skupiny práva životního prostředí, ale to by znamenalo vyžadovat od koncipientů vyšší nasazení.

„A kolik hodin vlastně oni odpracují?“ zajímala se partnerka Zvidavá.

Tuto otázku nebyl na místě naneštěstí nikdo schopen zodpovědět, a proto bylo konstatováno, že nešlo o řečnickou otázku, a asistentka Zručná byla požádána, aby příslušné údaje do příští partnerské porady někde získala. S přihlédnutím k tomu, že firma má oddělení IT, lze důvodně předpokládat, že „snad proboha ty počty odpracovaných hodin z něčeho lezou, ne?“, jak se trefně dotázal sám Dr. Legál. I bez přesnějších podkladů bylo však přítomnými akceptováno, že by koncipienti neměli být přetěžováni, protože těch kvalitních je obecně jako šafránu a navíc by pak již ve firmě LNPZ nebyl nikdo schopen cokoliv nakoncipovat, čímž by došlo k výraznému ochuzení klientů.

„Jestliže nechceme přetěžovat naše koncipienty, proč nepřijmeme další?“, chtěl vědět Mgr. Zkoumal.

„Dobrý nápad,“ pochvalně ohodnotil další iniciativu Dr. Legál, „kde ovšem nějaké seženeme?“

„Přece přes inzeráty a headhunterovské lovce hlav,“ špitla partnerka Zoufalá.

„Ovšem,“ souhlasil Legál, „takhle to běžně funguje. Musím však připome-

nout, že za poslední tři roky jsme tímto způsobem narekrutovali 23 koncipientů a za 21 z nich zaplatili agenturám odměny ve výši 63 měsíčních platů, ovšem stejní koncipienti vyúčtovali klientům výkony jen za pouhých 27 měsíců. Kromě toho nám z 23 nově přijatých koncipientů zůstaly po roce jen dvě koncipientky, které se ovšem momentálně nacházejí na mateřské dovolené. Dlouhodobě jsme pátrali po příčinách tohoto neuspokojivého stavu a celý proces analyzujeme, zatím však ještě bez konečného závěru,“ dodal řídicí partner Legál.

„Pak nezbyvá, než účtovat klientům víc než 24 hodin denně,“ zasmušile konstatoval Dr. Pýcha ze skupiny nemovitostí. Následná rozprava tuto variantu zevrubně rozebrala se zvláštním zaměřením na neetičnost takového kroku s jediným možným řešením v podobě poskytování právních služeb na palubě letadel při přeletech jednotlivých časových pásem směrem na východ, avšak s ohledem na ceny letenek v business třídě a směru letů nakonec ani tento návrh nenašel širší podporu.

Vysvobozením tak bylo závěrečné vystoupení řídicího partnera Legála, který shrnul, že se všichni účastníci partnerské porady shodli na tom, že problém finanční krize je nutné řešit a už samotná shoda přítomných na nutnosti takového řešení je důkazem, že zařazení projednávaného problému na program jednání porady partnerů bylo správným krokem, svědčícím o odhodlanosti všech partnerů tento problém také s konečnou platností vyřešit.

S tímto řešením projeví všichni partneři souhlas a pro naprostou, až v tomto případě nikoliv finanční krizi, která už na všechny partnery kanceláře LNPZ neúprosně dolehla, byla porada těsně před půlnocí Dr. Legálem ukončena bez stanovení termínu další porady.

✿ JUDr. JOSEF VEJMĚLKA

HRP

HR Protection, s. r. o.
Štěpánská 61, Praha 1 (Palác Lucerna)

HR Protection, s. r. o. Detektivní kancelář s třináctiletou praxí

- zajištění důkazních materiálů pro soudní jednání
- vyhledání osob
- doručování zásilek osobám, jež se vyhýbají jejich převzetí
- zajištění důkazních materiálů ve věci nekalé konkurence
- zajištění důkazních materiálů ve věci poškozování ochr. známek
- zajištění důkazních materiálů a odhalování padělaného zboží
- pomoc při dokazování neoprávněného užívání bytu
- pátrání a sledování

Nonstop Info Linka 800 33 11 04, Tel. +420 224 215 397, +420 296 325 337, Fax +420 296 325 338, email: detektiv@hrprotection.cz www.hrprotection.cz

Úvaha téměř ústavněprávní

□ Podnět k tomuto právnímu přemítání (píši je 16. 3. 2009) jsem objevil v předčerejší Mladé frontě DNES. Uveřejnili tam prvostránkový článek Elišky Kolínkové s názvem „Zákaz vstupu s dětmi na kavárně v Brně“. Zprvu jsem se domníval, že dětem je zakázán vstup na střechu kavárny. Když jsem však četl dál, zjistil jsem, že na vchodu do brněnské kavárny Blended se nachází znak přeškrtnutého kočárku. Takto stanovený zákaz pak kavárna doprovází sdělením, které je zároveň „důvodovou zprávou“ i marketingovou praktikou. Internetové stránky podniku Blended totiž lákají na „bezpečné posezení bez psů, nenarušované projevy dětí a jejich rozvíjejících se osobností.“ Posléze uvedená slova, svým způsobem k dětem uznalá, přeložil majitel podniku do řeči méně sofistikované. Podle zmíněného článku v Mladé frontě DNES kavárník Martin Roztočil prohlásil, že mu vadí křik malých rozjivenců. (Jeho slova mi připomenula můj dávný rozhovor se spisovatelem Václavem Lacinou. Ten pro mateřskou školu poblíž domova, kde trávil zbytek života, použil novotvar „fakaneum“ – zřejmě podle vzoru „lyceum“.)

Pan Roztočil dále rozvedl svou argumentaci a operoval i obecnějším zájmem. V kavárně prý není prostor pro kočárky. „*Servírky pak nemají volný průchod*“, tvrdil a dodal: „*Když někdo s kočárkem přijde, nevyhodím ho.*“ Nu, to již by bylo na vědeckou i praktickou debatu o tom, jaký právní význam máme přikládat obrázku, na němž se nachází symbol s přeškrtnutým kočárkem. „Doporučující normy“ (pěkný to příklad na protimluv v přivlastku) byly zvláštním vynálezem socialistického zemědělsko-družstevního práva. Otázkou také je, jak se páně kavárníkovo ústupné sdělení srovnává s informací na internetu. Pokud by se v kavárně Blended skutečně vyskytovaly děti (včetně projevů prokazujících jejich rozvíjející se osobnost), mohl by být majitel pronásledován pro klamavou obchodní praktiku. Reklama totiž mohla u návštěvníků kavárny vzbudit jistá „oprávněná očekávání“.

Autorka článku v Mladé frontě DNES si ostatně vyžádala stanovisko i od České obchodní inspekce, která má potírat jak diskriminaci zákazníků, tak klamavé obchodní praktiky. Mluvčí ČOI Kamila Juhaňáková pravila, že „*zákaz může být oprávněný, například pokud kavárna není pro děti bezpečná....Kdyby se dítěti něco stalo, matka bude žalovat majitele. My mu proto nemůže naříditi, aby zákaz zrušil*“. Podle paní mluvčí a jejího názoru, volně interpretovaného Eliškou Kolínkovou, nelze usoudit, že ono omezuující sdělení diskriminuje matky s dětmi. Něco to má do sebe, na značce zákazu není přeškrtnuta matka s dítětem, ale pouze kočárek s dítětem. V českém zákonodárství pak nenacházím žádné ustanovení, které by zakazovalo diskriminovat osobnosti podle toho, v jakém prostředku jsou přepravovány. Výkladový problém by ovšem mohla vyvolat již zmíněná skutečnost, že objekt, resp. subjekt zákazu je různě vymezován jednak v zákazovém symbolu, jednak v propagačním sdělení. Tam se také mluví o „*bezpečném posezení bez psů*“, aniž se bere v úvahu i cí-

tění těchto přátel člověka a jejich právo na individuální rozvoj, včetně pobytu v kavárně. S tím by nemuseli být spokojeni ochránci zvířat a nebyl jsem s tím spokojen ani já. Někdy se domáhám vstupu do restauračních zařízení, která jsou „*Hundfeindlich*“, s odůvodněním, že náš čtvernožec byl vlídně přijat v klubu znalců burgundského vína.

(V této souvislosti mi poněkud přeskočily myšlenky a dovolím si právní exkurz spíše vilný než volný. V díle amerického autora jsem si před časem přečetl: „*Aby prodali co nejvíce knih a videokazet o sexu, snaží se nakladatelé a producenti v nás vzbudit pocit, že jsme po sexuální stránce naprosto neschopní, pokud si okamžitě nekoupíme produkt, který nám nabízejí, a náležitě se nepoučíme....Je jen otázkou času, kdy se na pultech objeví publikace se slibným názvem „Krásnější orgasmus pro vašeho psa a kočku“, a každému, kdo za ni nevyšolí 29 dolarů 95 centů, bude hrozit žaloba za týráni zvířat.*“ Joannides, P.: SEX je umět, chtít a vědět, přeložil Dalibor Miček, Alpress, Frýdek-Místek 1999, s. 118.)

Leč vraťme se k příspěvku v Mladé frontě DNES. Jeho autorka se dotázala na názor i mého kolegy z brněnské právnické fakulty Jana Svatoně, odborníka na ústavní právo. Ten soudil, že matkám s dětmi by měl být zásadně umožněn přístup do kavárny. Zároveň však dodal, že by záleželo na tom, jak by její vlastník svůj zákaz vysvětloval. Souhlasím, každý právní příkaz i zákaz umožňuje více výkladů a měl by být interpretován rozumně. (Jistě pochopíme, proč v jednom americkém muzeu zakazovali, aby ve výstavních sálech byly konzumovány potraviny a nápoje. Nerozumně si však počínal strážce pořádku, který tuto normu vztáhl i na kojení dítěte.)

Myšlenka Jana Svatoně mi připomenula i obecněji použitelné pokyny, jak řešit situace, v nichž se střetávají různé zájmy (přihlédnout k okolnostem jednotlivého případu; vážít zájmy). Docela chápu zájem těch, kdo si v kavárně hodlají přečíst nerušeně noviny, poklábosit o politice či sportu, představit známým nějaký převratný nápad umělecký či podnikatelský. Ti budou zřejmě pátrat po kavárně bez dětí a zvířecích miláčků. Pro svůj názor mohou najít oporu ve výroku jednoho z proslulých amerických soudců: Ten měl prohlásit něco na způsob, že nejzákladnější lidské právo spočívá v tom, aby ostatní takřkajíc „nerušili naše kruhy“. Stejně tak mám pochopení pro mladé maminky s kočárky, jimž by právě kavárna mohla být místem, kde se svěřují kamarádkám.

Oběma těmto zájmům lze dát průchod ve větších městech, kde je restauračních podniků povícero (v Brně určitě). Jestliže na několika z nich nalezneme symbol „přeškrtnutého kočárku“ (a pro milovníky klidu ho lákavě doplní reklama), pak jiné podniky mohou objevit „mezeru na trhu“ a v reklamě tvrdit: *Rádi u nás uvítáme rodiče s dětmi (i s těmi, které přivezete v kočárcích)*. Vzpomínám si, jak jsem kdysi volil pobyt v rakouském hotýlku, neboť inzeroval: *U nás přijímáme k pobytu i Vaše psi mazlíčky, za něž nebudete muset platit.*

✿ prof. PETR HAJN

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že...

- advokátem byl také blízký spolupracovník Napoleona III. Eugène Rouher (1814-1884)? Tento politik byl stoupencem autokratického režimu, v letech 1855-1859 a 1863-1869 byl ministerským předsedou. Za Napoleona III. vystřídal i řadu dalších ministerských funkcí. Ne nadarmo byl neformálně označován jako místocisář.

- advokátem byl krátce i stoupenec unie Anglie a Skotska Sir Thomas Craig? Craig (1538-1608) vystudoval práva v Paříži, advokátem se stal v r. 1563. V roce 1603 sepsal spis Lenní právo (Jus Feudale), který je významným pramenem pro studium středověkého skotského práva. Ve službách Jakuba I. připravoval Craig projekt unie obou království, který popsal ve spise Traktát o Unii království Británie (De Unione Reghorum Britanniae Tractatus) z r. 1605. Toto pojednání přináší velmi cenný popis dobových skotských institucí a skotské ekonomiky. Thomas

Craig, jehož anglickým partnerem při úvahách o unii byl z anglické strany mj. i Sir Francis Bacon, psal i latinské verše. Během svojí právnické a politické kariéry byl Craig i trestním soudcem či zástupcem šerifa v Edinburghu.

- v r. 1906 došlo k zabavení čísla 9 časopisu Právnické rozhledy vydávaného Spolkem českých advokátů? Stalo se tak rozsudkem c. k. zemského soudu v Praze ze dne 15. března 1906 proto, že v článku „Listopadové demonstrace a naši soudcové“ některé pasáže „posuzují činnost c. k. vrchních radů dr. Maýra a dr. Patery co předsedů v trestních líčeních proti účastníkům listopadových výtržností způsobem, z něhož patrný jest úmysl popuzovati k zášti a opovržení proti jmenovaným orgánům vlády pro jejich činnost úřední.“ Autorem inkriminovaného článku byl pražský advokát Václav Bouček.

✦ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Pavel Pěnkava: Über Unabhängigkeit	3
---	---

Aktuelles

Aufruf zu Vorschlägen von Kandidaten für Organe der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	4
AIJA Konferenz des Pharmazierecht an der Tschechischen Rechtsanwaltskammer Štěpán Holub	6
Eine Delegation der Tschechischen Rechtsanwaltskammer in Hongkong Stanislav Balík, Karel Klíma, Petr Poledník	8
Einladung zum 3. Symposium des Höchsten Gerichts	11
Einladung zu den XVII. Karlsbader Juristentagen	12

Aus Rechtstheorie und Praxis**Artikel**

Zusammenfassung	18
Die Klagebegründung ohne Argumente der Verteidigung und die Parteigliedigkeit Pavel Vantuch	19
Über einige Aspekte der Verbindlichkeit einer Vorfrage Jaroslav Adam	23
Existiert eine Informationspflicht gegenüber einem Verbraucher hinsichtlich der Erledigung einer Reklamation Petr Pospíšil	24
Zu einigen Fragen im Zusammenhang mit der Ehescheidung und dem Sorgerechtsverfahren im Lichte des Entwurfes des neuen Zivilkodex Hana Plátěnková	27
Das neue Krankenversicherungsgesetz Ladislav Jouza	30
Einige Anmerkungen zu den Kontrollen von Arbeitnehmern während einer vorübergehenden Arbeitsunfähigkeit Ladislav Kolačkovský	34
Die Hinterlegung von Geldmitteln und die Verzinsung bei angelegtem Kapital Zdeněk Koschin	35

Aus der Rechtsprechung

Die Verfahrenskonzentration, allgemein bekannte Tatsachen	37
Schadensersatzansprüche gegenüber dem Staat – Ausschöpfung von Rechtsmitteln	43
Aus der deutschen Rechtsprechung	47

Aus der Fachliteratur

Vladislav David, Pavel Sladký, František Zbořil: Internationales öffentliches Recht anhand von Fällen (Jan Ondřej)	48
Katarína Chovancová: International commercial arbitration, Internationale Handelsschiedsgerichtsbarkeit (Karel Marek)	49

Aus der Rechtsanwaltschaft**Kolumne von Karel Čermák**

Genießen können	52
------------------------------	----

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	53
Aus der Vorstandschaft der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha	55

Aus Europa

Die Römische Deklaration über die Ausbildung von Rechtsanwälten in Europa Markéta Tošnerová	56
--	----

Informationen und Wissenswertes**Was Sie wissen sollten**

Zweitbestbewertete Arbeit der Kategorie „Talent des Jahres“ des Wettbewerbs Jurist des Jahres 2008 Lucie Hladká	58
Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	67
Angebot einer Studienreise nach Luxemburg	69
Einladung zum tschechisch-österreichischen Seminar in Budweis	70
Einladung zum 1. Jahrgang des Beach Volleyball Turniers der Tschechischen Rechtsanwaltskammer BUDWEISER CUP	71
„Europa zum Anfassen“ – Einladung zum Seminar in Luxemburg und Dresden	72
Einladung zur Veranstaltung „Um das Geweih des Erzherzogs Ferdinand“ in Konopiště	73
Aufführung von „Rusalka“ in Konopiště	74
Einladung zum 3. Jahrgang des Golfturniers der Rechtsanwälte	74

Zum Schluss

Wie bezwingt man die Finanzkrise Josef Vejmelka	75
Eine nahezu verfassungsrechtliche Erwägung Petr Hajn	75
Zeichnung von Lubomir Lichý	80
Wussten Sie, dass.... Stanislav Balík	80

Inhaltsverzeichnis	81
Zusammenfassung/Summary	82
Table of Contents	83

Pavel Vantuch: Die Klagebegründung ohne Argumente der Verteidigung und die Parteigliedlichkeit

Aus dem § 177 Buchst. d) der Strafprozessordnung ergibt sich für den Staatsanwalt keine Verpflichtung, in der Anklage die Argumente der Verteidigung anzuführen und sich mit diesen auseinanderzusetzen. Der Artikel beschäftigt sich mit der Frage, ob die kurzgefasste Begründung der Anklage ohne die Anführung der Argumente der Verteidigung und die Auseinandersetzung mit diesen nicht den Grundsatz der Parteigliedlichkeit verletzt und ob dies in gewissen Fällen nicht zu einer unnötigen Anordnung der Hauptverhandlung durch den Senatsvorsitzenden führt, gegebenenfalls die Grundlage für eine öffentliche Meinung gegen den Angeschuldigten (Angeklagten) bildet.

Jaroslav Adam: Über einige Aspekte der Verbindlichkeit einer Vorfrage

Der Autor des Artikels reagiert auf eine Entscheidung des Verfassungsgerichts hinsichtlich der sich wiederholenden Beurteilung ein und derselben Vorfrage durch ein Gericht in einem anderen Verfahren. Der Artikel erwähnt auch das Grundprinzip der Entscheidungsfindung der Gerichte, und zwar das Prinzip des guten Glaubens des Einzelnen hinsichtlich der Richtigkeit von Handlungen der öffentlichen Gewalt und hinsichtlich der Rechte, die durch die Handlungen der öffentlichen Gewalt konstituiert werden. Der Artikel eignet sich für die Verwendung in der Argumentationspraxis der Rechtsanwälte.

Petr Pospíšil: Existiert eine Informationspflicht gegenüber einem Verbraucher hinsichtlich der Erledigung einer Reklamation

Eine Reklamation, einschließlich der Mängelbeseitigung muss spätestens innerhalb von 30 Tagen ab dem Tag der Geltendmachung der Reklamation, erledigt werden. Nach dem Ablauf dieser Zeitspanne hat der Verbraucher nämlich die gleichen Rechte wie in dem Falle, in dem es sich um einen Mangel handelt, den zu beseitigen nicht möglich ist, das bedeutet auch das Recht auf Rücktritt vom Kaufvertrag. Zurzeit tauchen neue gerichtliche Auslegungen des § 19 Abs. 3 des Verbraucherschutzgesetzes auf, die diese Bestimmung in dem Sinne auslegen, dass Teil der „Erledigung der Reklamation“ auch die nachweisbare Informierung des Verbrauchers über die Erledigung der Reklamation ist. Falls es zu einer solchen Benachrichtigung nicht innerhalb einer Frist von 30 Tagen ab der Geltendmachung der Reklamation kommt, wird davon ausgegangen, dass die Reklamation nicht innerhalb der gesetzlichen Frist erledigt wurde. Diese Bestimmung des Verbraucherschutzgesetzes wurde dabei ursprünglich so ausgelegt, dass der Verbraucher selbst verpflichtet ist, sich darüber zu informieren, ob die Reklamation erledigt wurde und ob er die reklamierte Ware abholen kann.

Hana Plátěnková: Zu einigen Fragen im Zusammenhang mit der Ehescheidung und dem Sorgerechtsverfahren im Lichte des Entwurfs des neuen Zivilkodex

Gegenstand des Beitrages sind Überlegungen hinsichtlich einiger Institute des Familienrechts in den neuen Regelungen des zur Vorbereitung anstehenden Bürgerlichen Gesetzbuches, mit Schwerpunkt auf Fragen im Zusammenhang mit der Ehescheidung und dem Sorgerechtsverfahren. Der Artikel bewertet die neu vorgeschlagene Regelung der Ehescheidung, des Unterhalts des geschiedenen Ehegatten und die Regelungen hinsichtlich der Verhältnisse zum minderjährigen Kind, insbesondere die elterliche Verantwortung und den Kontakt mit dem Kind, und zwar im Vergleich mit der bestehenden rechtlichen Regelung. Es wurden insbesondere Fragen ausgewählt, die in der Entscheidungspraxis gewisse Probleme bereiten und es wird in diesem Zusammenhang auf die moderne Regelung des gutgeheißenen Textes des Zivilkodex hingewiesen.

Ladislav Jouza: Das neue Krankenversicherungsgesetz

Das neue Gesetz Nr. 187/2006 Smlg. bringt ab seinem Inkrafttreten ab dem 1. Januar 2009 wesentliche Änderungen in die rechtliche Regelung der Krankenversicherung. Zu den wichtigsten gehört die neue Pflicht

der Arbeitgeber, während der ersten 14 Tage der Arbeitsunfähigkeit eines Arbeitnehmers statt Krankengeld Lohnersatz zu gewähren. Der Lohnersatz steht dem Arbeitnehmer für Arbeitstage zu. Dieser Pflicht entspricht die Berechtigung der Arbeitgeber, die Einhaltung des Genesungsregimes des arbeitsunfähigen Arbeitnehmers zu kontrollieren und bei dessen Nichteinhaltung den Lohnersatz zu kürzen oder zu streichen. Im Hinblick darauf, dass es sich um einen Eingriff in arbeitsrechtliche Ansprüche des Arbeitnehmers handelt, kann diese Maßnahme den Anstieg von arbeitsrechtlichen Streitigkeiten bedeuten. Zu den weiteren Änderungen gehört z.B. die Regelung über die Konstruktion der Berechnung der entsprechenden Beträge, die Einführung von Regress-Schadensersatz und die Übertragung der Durchführung der Versicherung aller Versicherten direkt auf die Organe der Krankenversicherung. Die Arbeitgeber werden im System der Krankenversicherung Aufgaben im Zusammenhang mit Evidenz- und Benachrichtigungspflichten übernehmen.

Ladislav Kolačkovský: Einige Anmerkungen zu den Kontrollen von Arbeitnehmern während einer vorübergehenden Arbeitsunfähigkeit

Das Recht des Arbeitgebers zu Kontrollen von Arbeitnehmern während einer vorübergehenden Arbeitsunfähigkeit wurde durch das Arbeitsgesetzbuch (Gesetz Nr. 262/2006 Smlg.) eingeführt. Die gegenständlichen Bestimmungen des § 192 ff. des Arbeitsgesetzbuches wurden jedoch noch vor dem Inkrafttreten am 1. Januar 2009 wiederholt sachliche geändert (die Änderungen wurden zum einen durch das Gesetz Nr. 261/1007 Smlg., zum anderen durch das Gesetz Nr. 305/2008 Smlg. durchgeführt). Der Artikel behandelt das Kontrollrecht des Arbeitgebers und die praktischen Erkenntnisse im Zusammenhang mit der Anwendung dieser Regelung in der Praxis. Besonderer Schwerpunkt wird insbesondere auf die Effektivität der Kontrolle eines vorübergehend arbeitsunfähigen Angestellten gelegt.

Zdeněk Koschin: Die Hinterlegung von Geldmitteln und die Verzinsung bei angelegtem Kapital

Der Autor beschäftigt sich mit dem Vertrag über Hinterlegung, bei dem der Hinterleger ein Rechtsanwalt ist, und mit dem System der Verzinsung von Mitteln, die in die Verwahrung des Rechtsanwalts hinterlegt wurde. Er behandelt das Thema aus zivilrechtlicher, steuerlicher und finanzieller Sicht, aber auch im Zusammenhang mit standesrechtlichen Vorschriften.

Pavel Vantuch: Grounds for prosecution without the arguments of the defence and equality of the parties

Section 177 (d) of the Criminal Procedure Code does not lay down the obligation of the public prosecutor to state in the prosecution charge the arguments of the defence and deal with them. The article examines the issue of whether brief grounds of the charge without stating the arguments of the defence and settling them breaches the equality of the parties and whether it can, in certain cases, be a reason for unnecessarily ordering a main hearing of the chairman of the panel of judges or a reason for stirring up public opinion against the accused (the defendant).

Jaroslav Adam: Some aspects of the gravity of a preliminary issue

The author of the article responds to one of the decisions of the Constitutional Court applying to the repeated consideration of one and the same preliminary issue by the court in different proceedings. The article also mentions the fundamental principle of the decision-making of courts, this being the principle of the good faith of the individual in the correctness of acts of public authority and in acquired rights of constituted acts of public authority. The article is appropriate for being applied by any lawyer in argumentation practice.

Petr Pospíšil: Is it an obligation to inform the consumer of the settlement of a complaint?

Complaints, including the removal of flaws, must be settled within 30 days at the latest as of the date of the enforcement of the complaint. Once this deadline expires, the consumer has the same rights as though this concerns a flaw which cannot be removed, i.e. also the right to withdraw from the purchase contract. Now new legal interpretations are appearing of § 19 (3) of the Consumer Protection Act which interpret this provision so that part of the „settlement of a complaint“ is to provide the consumer with a provable information regarding the settlement of a complaint. Should this notification not arise within 30 days as of the enforcement of the complaint, it is assumed that the complaint was not settled within the legal deadline. This provision of the Consumer Protection Act has traditionally been interpreted whereby the consumer is obliged to get the information himself whether the complaint was settled and whether he or she can collect the goods that are the subject of the complaint.

Hana Plátěnková: Some issues associated with divorce and custody proceedings in the light of the new Civil Code bill

The subject of the contribution is a reflection of certain institutes of family law in the new legislation of the prepared Civil Code focusing on the issue associated with divorce and custody proceedings. The article assesses the new proposed legislation concerning divorce, maintenance from the divorced husband and modification of his relationship to an under-aged child, especially parent responsibility and contacts with the child, namely in comparison with the existing legislation. Issues are selected that affect decision-making practice of certain problems and attention is drawn, in this context, to the modern modification of the approved text of the Civil Code.

Ladislav Jouza: New Health Insurance Act

The new Act No. 187/2006 Coll., which came into effect as of 1 January 2009, brings changes to health insurance legislation. Among the most important is the new obligation of employers to provide a compensatory wage instead of sickness benefit for the first 14 days of the employee's work incapacity. The employee will be entitled to a compensatory wage for working days. This obligation corresponds to employers' authorisation: they can check that the incapacitated employee adheres to his or her treatment regimen and if not they can reduce or remove the compensatory wage. In view of the fact that this concerns an infringement into the employee's labour law claims, this measure may result in an increase in the number of work disputes. Further changes include the modification of the structure of benefit calculations, introduction of regressive compensation and transfer of insurance of all insured directly to health insurance bodies. Employers will fulfil recording and reporting tasks in the health insurance system.

Ladislav Kolačkovský: Several comments regarding checks of employees during their temporary work incapacity

The right of the employer to check employees during their temporary incapacity to work was introduced by the Labour Code (Act No. 262/2006 Coll.). The provisions in question are those of § 192 et seq. of the Labour Code, however their factual content was repeatedly amended prior to coming into effect on 1 January 2009 (the amendments were made by Act No. 261/2007 Coll. and Act No. 305/2008 Coll.). The article deals with the employer's right to check his employees and practical knowledge with the application of this legislation in practice. Special attention is paid to the effectiveness of checks made on a temporarily incapacitated employee.

Zdeněk Koschin: Custody of funds and interest on deposited capital

The author deals with the custody agreement should the custodian be a lawyer and with the schedule of interest on the funds placed in the lawyer's custody. The lawyer performs this in line with civil, tax and financial law, as well as in accordance with legislation regarding the legal profession.

Leading Article

Pavel Pěnkava: About an independence	3
---	---

News

Call for nominations of candidates for the Czech Bar Association bodies	4
AIJA Conference on the Pharmaceutical Law at the Czech Bar Association Štěpán Holub	6
Czech Bar Association delegation in Hong Kong Stanislav Balík, Karel Klíma, Petr Poledník	8
Invitation to the III Symposium of the Supreme Court	11
Invitation to the XVII Karlovy Vary Law Days	12

Legal Theory and Practice

Articles

Summary	18
Grounds for prosecution without the arguments of the defence and equality of the parties Pavel Vantuch	19
Some aspects of the gravity of a preliminary issue Jaroslav Adam	23
Is it an obligation to inform the consumer of the settlement of a complaint? Petr Pospíšil	24
Some issues associated with divorce and custody proceedings in the light of the new Civil Code bill Hana Plátěnková	27
New Health Insurance Act Ladislav Jouza	30
Several comments regarding checks of employees during their temporary work incapacity Ladislav Kolačkovský	34
Custody of funds and interest on deposited capital Zdeněk Koschín	35

Case Law

Concentration of proceedings, generally known facts	37
Compensation for damages against the state – exhaustion of remedies	43
German case-law	47

Professional Literature

Vladislav David, Pavel Sladký, František Zbořil: International Public Law with Casuistry (Jan Ondřej)	48
Katarína Chovancová: International Commercial Arbitration (Karel Marek)	49

Legal Profession

Karel Čermák's Column

To experience	52
----------------------------	----

Czech Legal Profession

Disciplinary Practice Jan Syka	53
Meeting of the ČAK Board of Directors icha	55

Europe

Rome Declaration on Training of Lawyers in Europe Markéta Tošnerová	56
--	----

Information and Points of Interest

You should know

2nd award for work under the category „Talent of the Year“ of the Lawyer of the Year 2008 competition Lucie Hladká	58
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association (ČAK)	67
Offer of a study tour to Luxembourg	69
Invitation to the Czech-Austrian Seminar in České Budějovice	70
Invitation to the 1st year of the Czech Bar Association tournament in beach volleyball BUDWEISER CUP	71
„Europe within reach“ – invitation to a seminar in Luxembourg and Dresden	72
Invitation to the Konopiště event entitled „Antlers of Archduke Ferdinand“	73
Rusalka in Konopiště	74
Invitation to the 3rd year of the lawyers' golf tournament	74

Finally

How to get the better of the financial crisis Josef Vejmělka	75
An almost constitutional law deliberation Petr Hajn	79
Drawing by Lubomír Lichý	80
Do you know that... Stanislav Balík	80

Inhaltsverzeichnis	81
Zusammenfassung/Summary	82
Table of Contents	83